Nr 208 Marzec 2026 ISSN 1734-6657 Cena 4,00 zł

Zachodniopomorski magazyn ROLNICZY

Ośrodek Doradztwa Rolniczego
w Barzkowicach

Szczęśliwe świnie? 5 kluczowych zasad w chlewni

epiasa.pl 5ffe7d1562

Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach Oddział w Koszalinie

zaprasza na

IX WOJEWÓDZKI KONKURS WIELKANOCNY „WIELKANOC Z TRADYCJĄ”

kategorie: Palma, Pisanka

W ramach wydarzenia odbędą się jednocześnie konkursy:

- „Smaki Wielkanocne – Konkurs Świątecznych Wypieków”
- „Konkurs Wielkanocny – Rękodzieło”
- „Wielkanocny Konkurs Zespołów Ludowych”
- „Tradycyjne Potrawy Wielkanocne”

Zgłoszenia uczestników przyjmujemy do dnia **17.03.2026 r.**
Rozstrzygnięcie konkursów odbędzie się w dniu **26.03.2026 r., o godz. 12.00**
w **AMW Rewita Mielno,** ul. Suriana 24, 76-032 Mielno (Unieście)
Informacji udziela: **ZODR Oddział w Koszalinie**, tel. 94 341 87 30
e-mail: koszalin.oddzial@zodr.pl
Regulamin konkursów i formularz zgłoszeniowy dostępny jest na: **www.zodr.pl**

eprasa.pl 5ffe4dc568

W NUMERZE

SYGNAŁY - INFORMACJE

4/ Kura na piedestale
6/ Jak zostać dyplomatą?
9/ Moja Woda 2026
12/ Czy wiesz co kupujesz? PRZEWODNIK PO SYMBOLACH NA PRODUKTACH
15/ Goździk, kawa i wiejska świetlica. Jak marcowe święto jednoczyło polską wieś?

TECHNOLOGIA PRODUKCJI ROLNEJ

16/ Program azotanowy w praktyce – najważniejsze obowiązki rolników (2)
19/ Nowe odmiany w krajowym rejestrze. PSZENICA
24/ Wszechstronna roślina w nowoczesnym płodozmianie
25/ Nowy sezon, nowe wyzwania – jak przygotować pasiekę na wiosnę
26/ Zalecenia
30/ Chwast czy surowiec lekarski?
32/ Dobrostan koni w praktyce
33/ Wiosenne zioła dla koni – naturalne wsparcie po zimie
35/ Pasożyty wewnętrzne u koni
37/ Szczęśliwe świnie? 5 kluczowych zasad w chlewni

PORADNIK GOSPODYNI

40/ Wielkanoc na stole
42/ Tradycja, która łączy
43/ Zwyczaje wielkanocne w regionie Pomorza Zachodniego
45/ Smaki wiosny – gdy natura wraca na talerz
46/ Kalendarz biodynamiczny
47/ Tu odpoczywa się naprawdę
48/ Zadbana przestrzeń, nowe możliwości
49/ Bogactwo tradycji rękodzielniczych

EKONOMIKA DLA ROLNIKA

50/ Informacja handlowo-rynkowa
53/ Rynki rolne

TECHNOLOGIA PRODUKCJI ROLNEJ
16 Program azotanowy w praktyce – najważniejsze obowiązki rolników (2)

40 PORADNIK GOSPODYNI
Wielkanoc na stole

SYGNAŁY - INFORMACJE
Kura na piedestale
4

MAŁGORZATA PIOTROWSKA
Zastępca Dyrektora

Marzec to miesiąc, w którym przyroda wyraźnie daje sygnał do działania. Coraz dłuższe dni, pierwsze cieplejsze poranki i śmielsze promienie słońca sprawiają, że roślinność budzi się do życia, a wraz z nią – my sami. Wiosna nie przychodzi z dnia na dzień, ale jej obecność czuć w powietrzu, w zapachu ziemi i w odgłosach pracujących maszyn, które coraz częściej pojawiają się na polach. Dla rolników to czas intensywnych przygotowań i pierwszych poważnych prac w polu. Przegląd sprzętu, nawożenie, siewy jarych zbóż, planowanie ochrony roślin, wszystko to wymaga nie tylko wiedzy i doświadczenia, ale także uważnej obserwacji pogody. Marcowa aura bywa kapryśna, dlatego każda decyzja musi być dobrze przemyślana. Od trafnych wyborów podjętych właśnie teraz w dużej mierze zależeć będzie jakość i wysokość tegorocznych plonów. Wiosna to również czas wytężonej pracy dla właścicieli przydomowych ogrodów i działkowców. Prace w ogrodzie – przycinanie drzew i krzewów, porządkowanie rabat, pierwsze wysiewy warzyw – dają nie tylko wymierne efekty, ale i ogromną satysfakcję. Kontakt z ziemią po zimowej przerwie przypomina, że rolnictwo i ogrodnictwo to nie tylko zawód czy hobby, lecz także element naszej tożsamości i tradycji. Nie można zapominać, że marzec to również miesiąc planowania domowych budżetów. Gospodarstwa domowe, zarówno te rolnicze, jak i miejskie, odczuwają skutki zmieniających się cen środków produkcji, energii czy żywności. Odpowiedzialne zarządzanie finansami, rozsądne inwestycje i korzystanie z dostępnych programów wsparcia stają się dziś równie ważne jak terminowo wykonane prace w polu. Wiosenne tradycje, od symbolicznego „topienia Marzanny" po pierwsze rodzinne prace porządkowe, przypominają nam, że ten moment od zawsze był kolejnym nowym początkiem. To dobry czas, by spojrzeć w przyszłość z umiarkowanym optymizmem, ale i z gotowością na wyzwania, jakie niesie ze sobą współczesne rolnictwo.

Wiosna już puka do drzwi. Warto być na nią gotowym.

eprasa.pl 5ffe4dc568

Cecylia Wojnik

Kura na piedestale

Rozmowa z **MARCINEM ORENCZAKIEM**, wiceprezesem Zachodniopomorskiego Związku Hodowców Drobnego Inwentarza w Szczecinie

Każdy słyszał i nie raz spotkał się z pojęciem drobiu ozdobnego. Niestety, nie każdy rozumie w jakim celu takie zwierzęta są utrzymywane w gospodarstwie rolnym. Tymczasem są miłośnicy ptaków ozdobnych, którzy ani myślą rezygnować ze swojego hobby i śmiało łączą je z pracą hodowcy drobiu rzeźnego. Taką osobą jest Marcin Orenczak, który opowiada zarówno o pracy Związku Hodowców Drobnego Inwentarza, jak i o swojej miłości do drobiu ozdobnego.

Jak długo jest Pan w Związku Hodowców Drobnego Inwentarza i co spowodowało, że się Pan do niego zapisał?

Nasz Związek nie ma długiego stażu. Ja, osobiście, należałem wcześniej do innego związku, po czym odszedłem z niego. Tamten związek się rozpadł. W roku 2023 założyliśmy nowy, z nowym zarządem, w którym mam zaszczyt być wiceprezesem. Przyłączyłem się do Związku dlatego, że miałem chęć działania w tym kierunku.

Jak działacie, jakie są główne cele Związku?

Zrzeszamy hodowców z całego województwa zachodniopomorskiego. Spotykamy się na różnych wydarzeniach, takich jak Barzkowickie Targi Rolne AGRO POMERANIA. Organizujemy własne związkowe wystawy, organizujemy także wystawy, na których wymieniamy się doświadczeniami i poglądami.

Ile osób należy do Związku?

W tej chwili 20 hodowców.

Państwa Związek jest jeszcze stosunkowo bardzo młody, czy przewiduje Pan, że z czasem dołączy do was większa ilość entuzjastów drobnego inwentarza?

Mamy nadzieję, że tak i między innymi dlatego przyjechaliśmy w ubiegłym roku do Barzkowic. Chcemy zrzeszać jak najwięcej hodowców i zależy nam też, aby promować te hobby – bo tak można powiedzieć o tym, czym się zajmujemy. Chcielibyśmy, aby w naszych szeregach pojawili się młodzi hodowcy, aby ten typ hodowli był bardziej rozpowszechniony.

Co hodujecie?

Na pewno drób, a do drobiu zaliczamy drób grzebiący i pływający. Hodujemy także gołębie. Tych ostatnich mamy niezliczoną ilość ras.

A jak ocenia Pan hodowlę drobnego inwentarza w Polsce?

Myślę, że hodowców drobiu jest w naszym kraju dużo. Jednak hodowla drobiu to nie zawsze hobby. Jest to w większości biznes i to zazwyczaj rodzinny. Młodych hodowców nie ma, nie biorą się znikąd, bo ta hodowla przechodzi z dziada pradziada, z pokolenia na pokolenie. Ewenementem jest sytuacja, aby ktoś nowy, z innego otoczenia, rozpoczął hodowlę drobiu.

eprasa.pl 5ffe4dc568

Jakiego drobiu w naszym kraju jest najwięcej?
To trudne pytanie, ale myślę, że najwięcej jest drobiu przemysłowego. Drób hodowany hobbystycznie, jak każde hobby, jest drogą zabawą. Dodatkowo dochodzą obostrzenia, z którymi dzisiaj się borykamy.

Przeciętny konsument w naszym kraju ma dostęp w sklepach do jaj kurzych, stąd nasuwa się pytanie, czy to właśnie kury są tymi najbardziej rozpowszechnionymi zwierzętami wśród drobiu?
Jeśli chodzi o produkcję jaj to zdecydowanie królują u nas kury. W naszym kraju produkcja jaj kurzych jest najbardziej rozpowszechniona. Jeżeli chodzi o materiał rzeźny to też zdecydowanie przodują kurczaki. Drób ozdobny w Polsce nie jest zbyt powszechny, ale zaczyna się cieszyć coraz większym zainteresowaniem.

A co lubią jeść Polacy? Wolimy mięso kurze, kacze, indycze czy może jeszcze inne?
Moje zdanie jest takie, że ludzie lubią jeść tanio. Nie znaczy to, niestety, że dobrze. Spożycie drobiu w Polsce jest na bardzo wysokim poziomie, w co wchodzi gęś, kaczka, indyk czy najbardziej pospolita pierś z kurczaka. W mojej ocenie najbardziej powszechnym daniem obiadowym w naszym kraju jest rosół z kury. Więc to właśnie kura jest na piedestale.

Prowadzi Pan gospodarstwo rolne. Niech zgadnę: nastawione na produkcję drobiu?
Moje gospodarstwo jest naprawdę bardzo małe, bo posiadam dwa hektary ziemi. Znajduje się w małej miejscowości Krosino, w powiecie świdwińskim. Prowadzę je wraz z małżonką. I tak, skupiłem się na hodowli zwierząt. Mam około stu królików, jakieś 300-400 sztuk drobiu, trochę gołębi pocztowych. Hodowlą drobiu zajmuję się już od przeszło 20 lat. Od dzieciństwa mieszkam na wsi i te zwierzęta zawsze gdzieś zajmowały miejsce w gospodarstwie rolnym, ale właśnie od 20 lat zajmuję się drobiem docelowo. Ten drób to także drób ozdobny. Posiadam także kozy i prowadzę przydomową pasiekę.

Czy to właśnie sentyment do drobiu spowodował, że docelowo wyspecjalizował Pan swoje gospodarstwo właśnie w tego typu hodowli?
Drób czuję najbardziej. Gdybym wierzył w reinkarnację, powiedziałbym śmiało, że byłem ptakiem w poprzednim wcieleniu:) Drób mnie uspokaja, jego hodowla daje mi bardzo dużo przyjemności.

Czy z perspektywy upływu czasu poleca pan innym osobom myślącym o hodowli drobiu właśnie ten kierunek działania?
Polecać mogę każdemu, jednak nie każdy to zrozumie. Drób albo się kocha albo nienawidzi. Jedni taką hodowlę będą uważać za totalne nieporozumienie, inni wręcz przeciwnie. Hodowla drobiu to bardzo dużo wyzwań i poświęceń. To trzeba po prostu kochać.

A czy hodowla drobiu ozdobnego to właśnie przejaw tej miłości do tego typu zwierząt?
Ptaki ozdobne to jest coś, co stworzyła natura. To są przepiękne barwy, kształty i faktury. Jest to ewenement natury, coś pięknego, wręcz nie do opisania.

Prowadzi Pan sprzedaż metodą handlu detalicznego. Czy innym także poleciłby Pan ten rodzaj sprzedaży?
Tak, ponieważ jest to sprzedaż w prostej linii. Wystarczy spełniać wszystkie wymogi, aby bez problemu prowadzić rolniczy handel detaliczny lub sprzedaż bezpośrednią, bo to także jest bardzo prosta forma sprzedaży. Jest to jasna relacja sprzedającego z klientem. Osoby zainteresowane kupnem mogą przyjechać do mnie, zobaczyć skąd to się bierze, jak to wygląda i z czym ma się do czynienia, oraz z kim.

Jakie ma Pan plany na przyszłość? Czy ta hodowla powiększy się o kolejne gatunki zwierząt bądź przybędą nowe rasy dotychczas hodowanych zwierząt?
Chciałbym, aby nie było gorzej, aby moje gospodarstwo rolne utrzymało się na takim poziomie na jakim jest. Jednak na pewno będę dążyć do wprowadzenia czegoś nowego. Może nowe gatunki i nowe rasy ptaków? Jest to trudne w dzisiejszych czasach, ponieważ poruszanie się z wszelkiego rodzaju drobiem, nawet w granicach naszego kraju, jest utrudnione. Nie możemy polegać tylko na naszych zwierzętach, musimy wyjeżdżać poza Polskę, aby zdobyć nowe gatunki czy też wymienić osobniki, aby uzupełnić stado genetycznie.

Dziękuję za rozmowę.

eprasa.pl 5ffe4dc568

Cecylia Wojnik

Jak zostać dyplomatą?

Rozmowa z **MIECZYSŁAWEM PODSIADŁO**, koordynatorem Regionalnego Ośrodka Debaty Międzynarodowej w województwie zachodniopomorskim i województwie lubuskim

Jakże wspaniale byłoby zostać dyplomatą, pracować w różnych krajach, godnie reprezentować Polskę. Tego typu zajęcie to z pewnością duże wyzwanie, ale i ogromna przygoda na resztę życia. Ale jak można nim zostać? Czy istnieją specjalne szkoły, które przygotowują do tego typu zawodu? Jakie wymagania trzeba spełniać, aby myśleć o byciu konsulem lub ambasadorem? Na te pytania odpowiada Mieczysław Podsiadło z Regionalnego Ośrodka Debaty Międzynarodowej.

Czym zajmuje się Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej?

Jest to projekt Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Głównym naszym zadaniem jest promocja priorytetów polskiej polityki zagranicznej i promocja kształcenia dyplomatów albo szerzej – członków służby zagranicznej.

Na czym ta promocja polega?

Przede wszystkim organizujemy różnego typu wydarzenia, na przykład debaty, konferencje, sympozja, sporo wykładów, ale również lekcje, warsztaty czy szkolenia w szkołach – głównie średnich, bo interesują nas uczniowie ostatnich klas. Sporo wydarzeń organizujemy również na uczelniach wyższych – głównie na Uniwersytecie Szczecińskim lub Zachodniopomorskim Uniwersytecie Technologicznym w Szczecinie. Ponieważ od 2025 roku działamy w dwóch województwach, to od tego roku organizujemy również zajęcia w województwie lubuskim – głównie w Zielonej Górze i Gorzowie Wielkopolskim, ale też w innych miejscowościach województwa zachodniopomorskiego i lubuskiego. W ramach promocji priorytetów robimy różne debaty, konferencje na bieżące tematy polityczne, te, które są w aktualnej domenie wyznaczonej przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych. To oczywiście się czasami zmienia, bo nie da się ustalić tego typu: priorytetów raz na cały rok, chociaż są takowe główne, niezmienne, typu pokój na świecie, bezpieczeństwo czy cyberbezpieczeństwo, które od kilku lat są tematami uniwersalnymi. W momencie, kiedy się sytuacja polityczna zmienia, to są nam sugerowane kierunki, tematy do podejmowania podczas organizowanych wydarzeń.

A jakie treści są przekazywane uczniom i studentom podczas takich spotkań?

Przybliżamy studentom i uczniom ostatnich klas szkół średnich szansę kształcenia się w kierunku możliwości zatrudnienia w służbie zagranicznej. Tych możliwości jest dosyć sporo. Prezentujemy możliwości, gdzie można się kształcić na dyplomatę czy członka służby zagranicznej, jakie są warunki i wymagania. Wskazujemy gdzie warto pójść po maturze i jakie zrobić studia, aby było łatwiej, ponieważ instytucjonalne kształcenie dyplomatów odbywa się już po ukończeniu studiów. Nie ma tu ograniczeń, jakie to mają być studia. W służbie zagranicznej potrzeba różnych specjalności, ale dopiero po ich ukończeniu można się starać o aplikację do szkół dyplomatów, gdzie następuje kształcenie typowo ukierunkowane pod zdobycie uprawnień członka

eprasa.pl 5ffe4dc568

służby zagranicznej.

Jaka jest historia samego Regionalnego Ośrodka Debaty Międzynarodowej, co takiego spowodowało, że ten Ośrodek powstał?

Jest to projekt, który powstał w początkach naszej akcesji do Unii Europejskiej. W Unii Europejskiej już wcześniej bywały ośrodki tego typu, promujące jej idee. Kiedy Polska wstąpiła do Unii w 2004 roku, zaczęto myśleć, żeby tego typu ośrodki otworzyć też w Polsce – dla promocji Unii Europejskiej w naszym kraju. Następnie to się rozszerzyło na promocję priorytetów polskiej polityki zagranicznej, również w Polsce. Bo to, o co powinniśmy walczyć w Unii Europejskiej czy w ogóle na świecie, często nie jest odpowiednio prezentowane w mediach i mało ludzi zdaje sobie z tego sprawę. Powstał pomysł, aby te ośrodki przekształcić w ten sposób, że będziemy głównie pokazywać jak Polska działa w Unii i w świecie, przybliżając to, co się dzieje także poza nami. Te ośrodki zaczęły powstawać chyba jeszcze w latach 2006-2007, jeszcze pod trochę inną nazwą, przyjmując od roku 2012 nazwę Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej. Wówczas w każdym województwie znajdował się jeden ośrodek. Od roku 2025 Ministerstwo Spraw Zagranicznych niektóre z wojewódzkich Ośrodków połączyło i nasz Ośrodek dzięki temu obejmuje dwa województwa: zachodniopomorskie i lubuskie. Powoduje to więcej pracy, ale i więcej satysfakcji.

Sporo mówił Pan o tym, że w obecnym czasie można nauczyć się bycia dyplomatą. Jak się nim zostaje?

Tych możliwości, kierunków jest kilka. My promujemy ten najtrudniejszy, który obejmuje skończenie szkoły średniej, studiów magisterskich i potem Akademii Dyplomatyczno-Konsularnej Ministerstwa Spraw Zagranicznych lub College of Europe w Natolinie pod Warszawą, czyli międzynarodowej szkoły mieszczącej się częściowo w Polsce i częściowo w Belgii. To jest najbardziej wszechstronnie przygotowująca droga do zawodu dyplomaty. Te dwie wymienione możliwości kształcenia być może są najdłuższe i wymagające dużego zaangażowania, ale z pewnością najlepiej przygotowujące do zawodu. Można też zostać dyplomatą nie kończąc tych

eprasa.pl 5ffe4dc568

specjalnych szkół służby zagranicznej. Jednak nie jest to w naszym zakresie działania. Ważne osoby w układzie politycznym obejmują także stanowiska ambasadorów czy członków korpusu dyplomatycznego.

A jak można nauczyć się być dyplomatą?

Szkoły uczące przyszłych adeptów służby zagranicznej mają szereg warunków formalnych dla potencjalnych studentów. Przy przyjęciu do Akademii Dyplomatyczno-Konsularnej MSZ należy posiadać polskie obywatelstwo, wyższe wykształcenie, dobre zdrowie, należy wykazać się znajomością języków obcych, ale też spełnić takie mniej mierzalne warunki, jak choćby nieskazitelność charakteru, czyli niekaralność danej osoby, co też jest sprawdzane. Przyjmowane są jedynie osoby po studiach magisterskich, władające biegle językami obcymi. W momencie aplikacji do tego typu szkoły należy znać język angielski na poziomie C1 oraz inny język na poziomie B1. W czasie studiów trzeba zdać kolejne etapy znajomości języka. Obecnie podstawowym językiem dyplomacji jest język angielski, już nie francuski, jak było jeszcze kilkadziesiąt lat temu. College of Europe, który mieści się w Natolinie w Polsce i w Brugii, w Belgii, kształci obywateli różnych krajów, a językiem wykładowym jest język angielski.

Jak długo trwa taka nauka?

To nie są bardzo długie studia. Trwają zazwyczaj rok lub półtora roku. Jednak są to bardzo intensywne studia, ponieważ wszyscy są zakwaterowani w danym ośrodku uczelnianym i oddają całe swoje 24 godziny, aby się uczyć. Prowadzone są zajęcia teoretyczne, gdzie przekazywana jest wiedza podstawowa dla dyplomatów, typu savoir-vivre, dress code, umiejętność poruszania się w różnych krajach. Nie wiadomo, gdzie się trafi po podjęciu pracy, w związku z tym w szkołach prezentowane są obyczaje panujące w krajach, do których student może trafić. Przyjeżdżając gdzieś na placówkę jako ambasador, konsul czy nawet zwykły pracownik nie można popełnić gafy, by nie narobić kłopotu placówce zagranicznej. Takie rzeczy się, niestety, zdarzają i stąd powiedziałem o tej nieskazitelności charakteru, ponieważ trzeba się wykazać wysokim morale. Po ukończeniu części teoretycznej studiów młodzi adepci dyplomacji odbywają staże w MSZ i w placówkach zagranicznych.

Czego jeszcze może się spodziewać adept dyplomacji?

Podczas takich zajęć jest dużo praktyki, zdarzają się wyjazdy studyjne do różnych krajów i różnych placówek. Przyjeżdżają również osoby z zagranicy, które przedstawiają warunki życia, działania i zwyczaje, jakie panują w różnych krajach, aby uwrażliwić te osoby, które potem będą pracowały w służbie zagranicznej na różne uwarunkowania tam panujące. Jest to trudna szkoła, ale ukończenie czy Akademii Dyplomatyczno-Konsularnej czy College of Europe daje wysokie umiejętności i kwalifikacje zawodowe. Aplikacja Dyplomatyczno-Konsularna kończy się egzaminem, po którym zostaje się zawodowym dyplomatą. Nawet jeśli absolwent nie będzie pracować w służbie zagranicznej, ponieważ nie każdy później decyduje się na podróżowanie przez resztę życia po kraju lub co parę lat zmieniając kraj i placówkę dyplomatyczną, to te osoby mają na tyle wysokie kwalifikacje, że są poszukiwane przez różne firmy. Obycie zagraniczne i znajomość języków obcych powoduje, że w korporacjach takie osoby są bardzo chętnie przyjmowane. Mają gotowy warsztat pracy.

Czy istnieje górna granica wieku, do jakiego można starać się o przyjęcie do szkoły kształcącej dyplomatów?

W statutach szkół nie ma chyba zapisu o górnej granicy wieku, natomiast generalnie wiadomo, że na tego typu szkoły decydują się osoby młode, po studiach magisterskich bądź po studiach doktoranckich i takie osoby są również poszukiwane po to, ażeby przez wiele lat nabyte umiejętności można było wykorzystać. A z drugiej strony, ażeby nasze państwo miało z tego korzyść wieloletnią. Chociaż bywają osoby nieco starsze, uczące się na tego typu uczelniach.

Czy można powiedzieć, że szkoły kształcące przyszłych dyplomatów są szkołami międzynarodowymi?

W College of Europe, która została założona przez Unię Europejską, a która jest szkołą polsko-belgijską, studiują ludzie z całej Europy i z innych części świata, po to, aby właśnie wymiana międzykulturowa tam się odbywała. Ułatwia to mocno późniejszą pracę. Gremium, które jest ze sobą bez przerwy rok lub nawet półtora roku, zżyje się na tyle mocno, że nawet rozproszeni po różnych placówkach w różnych krajach nadal się ze sobą kontaktują. Często nawiązują się przyjaźnie, koleżeństwa i ci ludzie ze sobą świetnie współpracują, mimo tego, że są oficjalnymi przedstawicielami różnych krajów.

Dziękuję za rozmowę.

eprasa.pl 5ffe4dc568

Moja Woda 2026

Wraca, dobrze znany, program, który ma pomóc gospodarstwom domowym w walce z suszą, gwałtownymi opadami i podtopieniami poprzez gromadzenie wody deszczowej w zbiornikach – „Moja Woda 2026" .

IZABELA ŚWIGOŃ, ZODR w Barzkowicach

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej uruchomił program, który odblokowuje środki na mikroretencję w ramach nowej perspektywy unijnej. Na wsparcie inwestycji związanych z gromadzeniem i wykorzystaniem wód opadowych przeznaczono 173 mln zł z Funduszy Europejskich. Jest to jak dotąd największy budżet przeznaczony na mikroretencję przy budynkach jednorodzinnych.

Program Moja Woda 2026 to odpowiedź na realne wyzwania, takie jak susze czy gwałtowne opady — problemy, które w Polsce stają się coraz dotkliwsze. Retencja wody to dziś nie tylko trend ekologiczny, ale konieczność.

Cele programu

• Zwiększenie retencji wodnej na terenach prywatnych nieruchomości z domami jednorodzinnymi.
• Ograniczenie odpływu cennych wód opadowych poza posesję.
• Ponowne wykorzystanie zebranej deszczówki do podlewania ogrodu, mycia czy innych celów domowych.
• Zmniejszenie zużycia wody wodociągowej i rachunków gospodarstw domowych.

8 KROKÓW DO UZYSKANIA DOFINANSOWANIA

1. Wybierz zbiornik.
2. Poznaj zasady naboru (regulamin naboru).
3. Wypełnij wniosek (Portal Beneficjenta).
4. Wyślij wniosek (pocztą elektroniczną i tradycyjną).
5. Poczekaj na odpowiedź.
6. Kup urządzenie.
7. Zakończ inwestycję (pamiętaj o wymaganym terminie).
8. Rozlicz się.

Jak się przygotować?

• Należy śledzić komunikaty WFOŚiGW w Szczecinie, ponieważ środki mogą szybko się wyczerpać.
• Sprawdzić, jakie rozwiązania retencyjne można zastosować na swojej posesji.
• Zapoznać się z ofertą zbiorników różnych typów i pojemności – tak, aby dopasować je do potrzeb posesji,
• Przygotować wstępny kosztorys inwestycji.

Kto może skorzystać z programu?

Program jest skierowany do osób, które chcą gromadzić deszczówkę, wykorzystywać ją na potrzeby gospodarstwa domowego lub ogrodu. O wsparcie mogą ubiegać się:
• osoby fizyczne, które nie prowadzą działalności gospodarczej na nieruchomości objętej wnioskiem,
• wspólnoty mieszkaniowe,
• osoby prawne niedziałające w celu osiągnięcia zysku, w tym fundacje i stowarzyszenia (z wyłączeniem stowarzyszeń ogrodowych ROD oraz jednostek sektora finansów publicznych).

Zgromadzoną w zbiornikach wodę można wykorzystać między innymi do podlewania ogrodu, trawnika lub grządek z warzywami i kwiatami. Dzięki temu znacznie zmniejsza się zużycie wody wodociągowej, a przez to wyraźnie maleją rachunki za wodę.

eprasa.pl 5ffe4dc568

Na co można uzyskać dofinansowanie?

Dotacja w kwocie 6 000 zł (nie więcej niż 80% kosztów kwalifikowanych) przeznaczona jest na finansowanie zadania, które dotyczy zakupu, dostawy, montażu, budowy oraz uruchomienia instalacji, służących do:

- zbierania wód opadowych lub roztopowych z powierzchni nieprzepuszczalnych nieruchomości, tj. z dachów, chodników, podjazdów (np. łapacze, wpusty, osadniki rynnowe, odwodnienie liniowe, przewody odprowadzające wody opadowe bez rynien i rur spustowych),
- magazynowania wód opadowych w zbiornikach (np. szczelne zbiorniki podziemne i naziemne) o sumarycznej pojemności minimum 2 m³,
- retencjonowania wód opadowych, w tym roztopowych w gruncie (np. rozszczelnienie powierzchni nieprzepuszczalnych, studnie chłonne, drenaż, skrzynki rozsączające, zbiorniki otwarte),
- retencjonowania wód opadowych, w tym roztopowych na dachach – „zielone dachy” (warstwa drenażowa) bez kosztów nasadzeń,
- wykorzystywania retencjonowanych wód opadowych lub roztopowych (np. pompy, filtry, przewody, zraszacze, sterowniki, centrale dystrybucji wody, inne instalacje umożliwiające zagospodarowanie wody z istniejącego/nowobudowanego w ramach inwestycji zbiornika).

Warunki

- Minimalna wartość kosztu zadania 2 000 zł.
- Minimalna łączna pojemność zbiornika/ów 2 m³.
- Rozpatrzeniu podlega tylko pierwszy wniosek złożony na daną nieruchomość.
- Dopuszcza się dwukrotne skorygowanie lub uzupełnienie wniosku na wezwanie WFOŚiGW.
- Budynek musi zostać oddany do użytkowania zgodnie z prawem, przed złożeniem dokumentów do wypłaty.
- Wszelkie zmiany we wniosku wymagają formy pisemnej zgodnej z Programem i regulaminem.
- Okres trwałości inwestycji wynosi 3 lata od daty jej zakończenia.

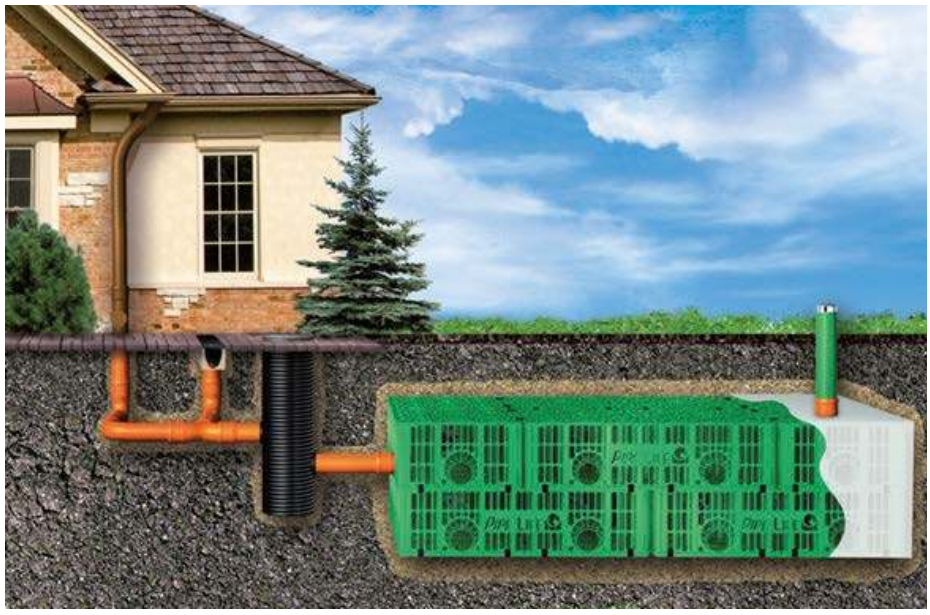

System rozprowadzania deszczówki z wykorzystaniem tworzywowych skrzynek rozsączającyc

Podziemny system z wykorzystaniem zbiornika GARDEZA

System rozprowadzania wody deszczowej z zastosowaniem zbiornika GRAF

eprasa.pl 5ffe4dc568

GDZIE SZUKAĆ ROZWIĄZAŃ?
W Internecie można znaleźć wiele firm, które oferują odpowiedni sprzęt do nawodnień. Poniżej kilka przykładów, które oferują np. formularz doboru zbiorników na deszczówkę:
- www.domiwoda.pl;
- www.sklep-instalgrunt.pl;
- www.aquatechnika.com.pl;
- www.kadax.pl;
- www.bet-dam.pl;
- www.impet.net.pl;
- www.probud.pl.

PODSTAWA PRAWNA:
1. Ustawa z dnia 20.07.2017 r. – Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1087 z późn. zm.)
2.R ozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12.04.2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 1225 z późn. zm.)
3. Ustawa z dnia 7.06.2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 757)
4. Ustawa z dnia 7.07.1994 r. – Prawo budowlane (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 725 z późn. zm.)

Źródło: www.impet.net.pl; www.domiwoda.pl; www.aquatechnika.com.pl

Zbiornik na deszczówkę IMPET

ZACHODNIOPOMORSKI OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO
W BARZKOWICACH

70 LAT ZACHODNIOPOMORSKIEGO DORADZTWA ROLNICZEGO

VII Zachodniopomorska Konferencja Rybacka

Ochrona środowiska i zasobów wodnych w perspektywie rozwoju rybactwa i zootechniki

20 marca 2026 r.
Barzkowice

eprasa.pl 5ffe4dc568

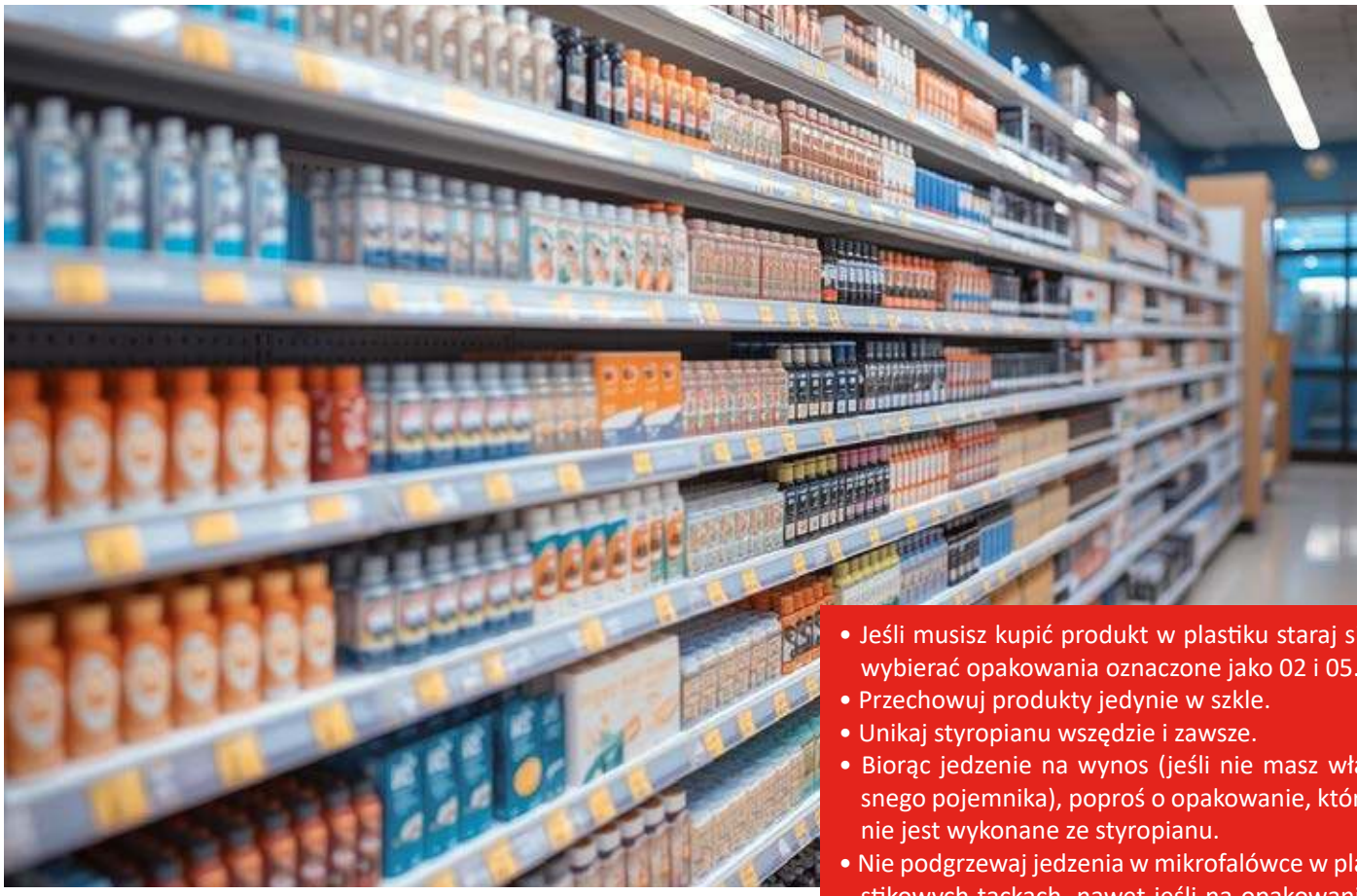

- Jeśli musisz kupić produkt w plastiku staraj się wybierać opakowania oznaczone jako 02 i 05.
- Przechowuj produkty jedynie w szkle.
- Unikaj styropianu wszędzie i zawsze.
- Biorąc jedzenie na wynos (jeśli nie masz własnego pojemnika), poproś o opakowanie, które nie jest wykonane ze styropianu.
- Nie podgrzewaj jedzenia w mikrofalówce w plastikowych tackach, nawet jeśli na opakowaniu jest napisane, że można.
- Gotuj kaszę i ryż luzem, bez woreczków.

Czy wiesz co kupujesz?

PRZEWODNIK PO SYMBOLACH NA PRODUKTACH

Pośród produktów na sklepowych półkach opakowania często kryją w sobie klucz do świadomych wyborów. Poza atrakcyjnym wyglądem, znajdują się na nich liczne oznaczenia – symbole, certyfikaty i skróty, które mają ogromne znaczenie dla naszego zdrowia, portfela, a także dla przyszłości planety.

AGNIESZKA KLESZCZ, ZODR w Barzkowicach

Wśród najczęściej spotykanych oznaczeń wyróżnić można te umieszczane na opakowaniach plastikowych. Informują one o rodzaju plastiku użytego do produkcji, który wpływa m.in. na jego twardość oraz możliwość kontaktu z produktami spożywczymi.

PET (politereftalan etylenu)

Używany do produkcji przede wszystkim plastikowych butelek oraz naczyń jednorazowego użytku. Opakowania te nie powinny mieć bezpośredniego kontaktu ze słońcem, ponieważ wydzielają wtedy substancje szkodliwe. Zaleca się jedynie ich jednorazowe wykorzystanie. Jego nadmiar w organizmie może wpływać na zwiększone ryzyko zachorowań na choroby cywilizacyjne, np. cukrzycę, otyłość oraz na nowotwory piersi czy prostaty.

HDPE (polietylen wysokiej gęstości)

Opakowania nadające się do ponownego użycia. Wykorzystywane jest w produkcji pojemników i folii do pakowania żywności. Obok PP jest to jeden z „najbezpieczniejszych" dla człowieka rodzaj tworzywa sztucznego.

PVC (polichlorek winylu)

Powstają z niego rury, okleiny i obudowy dla drzwi i okien, izolacje kabli elektrycznych. Stosuje się go również w medycynie, przy produkcji strzykawek, cewników, osłonek dla rurek i przewodów. Czasem można go znaleźć w kontakcie z produktami spożywczymi, np. kiedy jest używany jako folia do pakowania żywności.

Nie jest to bezpieczne tworzywo, może wydzielać toksyny i nie powinno być stosowane w kontakcie z produktami spożywczymi. W trakcie jego spalania (w nieodpowiednich warunkach) mogą wytwarzać się bardzo groźne dla zdrowia dioksyny.

eprasa.pl 5ffe4dc568

LDPE (polietylen niskiej gęstości)

Używany do produkcji foli (również tej przeznaczonej do pakowania żywności), a także worków i reklamówek oraz toreb plastikowych. LDPE jest uznawane za bezpieczne tworzywo, można je wykorzystywać ponownie, jednak nie może być wystawiane na działanie wysokich temperatur. Uznaje się je za mniej bezpieczne niż tworzywa oznaczone jako 02 i 05.

PP (polipropylen)

Materiał wielokrotnego użytku, najczęściej używany do produkcji opakowań żywności, obok HDPE jeden z „najbezpieczniejszych" dla naszego zdrowia plastik. Stosowany jest także w produkcji izolacji przewodów elektrycznych, płyt, rur czy profili.

PS (polistyren)

To nic innego jak dobrze nam znany i powszechnie stosowany styropian. Może i sprawdza się świetnie jako izolator oraz jest lekki i praktyczny, ale jest także niebezpieczny dla naszego zdrowia. Szczególnie pod wpływem ciepła lub kwaśnych substancji, zawarty w nim styren przedostaje się do pokarmów. Jest to związek, który odkłada się w tkance tłuszczowej ludzi i zwierząt. Jego zbyt duże stężenie w organizmie zaburza pracę układu nerwowego, podejrzewa się także, że może wywoływać depresję.

INNE/OTHER

Znajdują się tutaj niebezpieczne w kontakcie z żywnością plastiki zawierające bisfenol A (BPA). Jest to związek chemiczny, który coraz częściej oskarża się o przyczynianie się do powstawania i rozwoju chorób układu nerwowego i hormonalnego. Plastiki te mają także najmniejszą szansę na recykling.

OPAKOWANIE NADAJE SIĘ DO RECYKLINGU

Symbol informuje, że opakowanie wykonane jest z takiego surowca, który można poddać recyklingowi.

ZIELONY PUNKT

Oznakowanie świadczące o uiszczeniu przez producenta opłaty na rzecz krajowej organizacji odzysku opakowań za wtórne przetworzenie (producent sfinansował budowę i funkcjonowanie systemu odzysku odpadów). Oznaczenie często mylone z symbolem recyklingu.

OPAKOWANIE BIODEGRADOWALNE

Występuje na opakowaniach, które rozkładają się podczas kompostowania.

MOŻLIWOŚĆ PONOWNEGO WYKORZYSTANIA

Tym znakiem opatrywane są produkty, które po wykorzystaniu nadają się do ponownego użycia (mogą być wielokrotnego użycia). Można go spotkać na butelkach, szklanych pojemnikach, beczkach, kontenerach i puszkach.

ZNAK PRZEKREŚLONEGO KONTENERA

Zwykle występuje na sprzętach elektronicznych, RTV i AGD. Oznacza on, że po zużyciu produktu nie wolno wyrzucić do kosza razem z innymi odpadami, tylko należy przekazać do punktu zbiórki elektrośmieci.

ZNAK ALUMINIUM

Informuje, że opakowanie albo produkt zostały wykonane z aluminium i nadają się do recyklingu.

DBAJ O CZYSTOŚĆ

Przypomina o tym, by opakowanie po zużytym produkcie wyrzucić do kosza. Zawsze należy pamiętać o segregacji.

ZNAK CE („Conformité Européenne")

Symbol wskazujący, że produkt spełnia wymogi bezpieczeństwa, zdrowia i ochrony środowiska Unii Europejskiej, co jest warunkiem legalnej sprzedaży w EOG (Europejskim Obszarze Gospodarczym). Jest to deklaracja producenta o zgodności wyrobu z odpowiednimi dyrektywami UE

NIETESTOWANE NA ZWIERZĘTACH

Pojawia się na opakowaniach kosmetyków. Oznacza, że na etapie badań produkt nie był testowany na zwierzakach.

JAKOŚĆ TRADYCYJNA

Oznakowanie pojawiające się na produktach pochodzących z firmy o co najmniej 50-letniej tradycji produkcyjnej. Znak ten gwarantuje wyższe standardy produkcji, brak GMO oraz surowce od dostawców stosujących Dobrą Praktykę Rolniczą/Hodowlaną, podnosząc konkurencyjność produktów.

CHRONIONA NAZWA POCHODZENIA

Oznacza nazwę produktu pochodzącego z określonego regionu, miejsca lub kraju, na którego jakość wpływa głównie miejsce pochodzenia/wytwarzania. Wiąże się to ze szczególnym klimatem, jakością gleby czy warunkami geograficznymi. W Polsce jest to np. oscypek, bryndza podhalańska czy wiśnia nadwiślanka.

GWARANTOWANA TRADYCYJNA SPECJALNOŚĆ

Oznacza produkt, który posiada co najmniej 30-letnią tradycję wytwarzania. Składniki czy sposób wytwarzania również muszą być tradycyjne, receptura przekazywana z pokolenia na pokolenie lub wytwarzane tradycyjnymi metodami. W Polsce są to np. olej rydzowy tradycyjny, kiełbasa myśliwska staropolska.

VEGAN SOCIETY

Występuje na produktach, które nie mogą zawierać żadnych składników pochodzenia zwierzęcego lub odzwierzęcego (dotyczy to surowców, procesu produkcji i produktu końcowego), nie może być testowany na zwierzętach. Produkt musi być wolny od składników roślinnych, które pochodzą z upraw genetycznie modyfikowanych.

eprasa.pl 5ffe4dc568

PRODUKT POLSKI

To znak, że dana żywność pochodzi z kraju! Produkt oznaczony tym znakiem musi być wyprodukowany z surowców wytworzonych na terenie Polski, w przypadku produktów nieprzetworzonych – w 100%, a odnośnie produktów przetworzonych – w 75%. Dopuszczalne jest użycie importowanych składników, np. przypraw, bakalii, do 25% masy tych produktów pod warunkiem, że składniki te nie są wytwarzane na terenie naszego kraju.

POZNAJ DOBRĄ ŻYWNOŚĆ (PDŻ)

Stosowanie tego znaku niesie ze sobą gwarancję wysokiej jakości produktu spożywczego. Przyznawany przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, stanowi gwarancję, że dany środek spożywczy spełnia określone, zweryfikowane, kryteria jakościowe. Znak PDŻ pomaga konsumentom w podejmowaniu świadomych decyzji zakupowych, jednocześnie promując wysoką jakość żywności na polskim rynku spożywczym.

ZNAK MSC

Znak umieszczany jest na przetworach i konserwach rybnych. Informuje, że produkt jest certyfikowany, a ryby pochodzą z przyjaznych dla środowiska zrównoważonych połowów.

EURO-LIŚĆ

Symbol rolnictwa ekologicznego obowiązujący na terenie Unii Europejskiej. Umieszczony może być tylko na produktach wytworzonych w systemie rolnictwa ekologicznego, które uzyskały certyfikat wydawany przez upoważnione jednostki certyfikujące. Oznaczenie wskazujące konsumentom spełnienie przez produkt oczekiwania metod: produkcji, przetwarzania, transportu oraz przechowywania o charakterze ekologicznym.

INTEGROWANA PRODUKCJA ROŚLIN (IP)

Nowoczesny system jakości żywności, wykorzystujący w sposób zrównoważony postęp techniczny i biologiczny w uprawie, ochronie roślin i nawożeniu oraz zwracającym szczególną uwagę na ochronę środowiska i zdrowie ludzi. Uczestnictwo w systemie IP pozwala na otrzymanie zdrowej żywności pochodzenia roślinnego, w której nie zanotowano przekroczeń dopuszczalnych poziomów pozostałości środków ochrony roślin, metali ciężkich, azotanów i innych pierwiastków oraz substancji szkodliwych. Potwierdzeniem wysokiej jakości plonów pochodzących z IP jest certyfikat i zastrzeżony znak IP.

WYPRODUKOWANO BEZ STOSOWANIA GMO

Stosuje się w celu oznakowania jako wolnych od organizmów genetycznie zmodyfikowanych produktów pochodzenia zwierzęcego i żywności składającej się z więcej niż z jednego składnika, w skład której wchodzi produkt pochodzenia zwierzęcego.

ŻYWNOŚĆ BEZGLUTENOWA

Międzynarodowy symbol zatwierdzony i nadzorowany przez AOECS (Association of European Coeliac Societies – Europejskie Zrzeszenie Stowarzyszeń Osób z Celiakią). Produkty oznaczone tym znakiem spełniają nie tylko normy zawartości glutenu poniżej 20 ppm, ale są również regularnie kontrolowane i audytowane pod kątem bezpieczeństwa procesu produkcji.

Źródło: www.la-mariposa.pl; www.nanowosmieci.pl; www.kupujswiadomie.gov.pl; www.prostemiasta.pl/

eprasa.pl 5ffe4dc568

Goździk, kawa i wiejska świetlica. Jak marcowe święto jednoczyło polską wieś?

8 marca w wielu domach na polskiej wsi zapachnie ciastem drożdżowym i świeżymi kwiatami. Choć czasy się zmieniają, a rolnictwo staje się coraz bardziej nowoczesne, jedna rzecz pozostaje niezmienna: szacunek dla kobiet, które od pokoleń dbają o to, by w naszych gospodarstwach i małych ojczyznach nigdy nie zabrakło ciepła i porządku

ANETTA ZOŃ, ZODR Oddział w Koszalinie

Święto w sercu wspólnoty

Dla wielu z nas wspomnienie Dnia Kobiet to nie tylko domowe zacisze, ale przede wszystkim gwar wiejskich świetlic i remiz. To tam, pod okiem Kół Gospodyń Wiejskich, marcowe spotkania stawały się prawdziwym wydarzeniem społecznym. W czasach, gdy praca na roli była jeszcze cięższym kawałkiem chleba niż dziś, ten jeden dzień stanowił upragnioną przerwę. Pamiętamy te momenty: odświętne obrusy, kawa parzona w szklankach z koszyczkami i duma panów z OSP, którzy z powagą wręczali każdej sąsiadce symbolicznego goździka. Choć złośliwi wspominali o rajstopach czy paczce kawy, dla wielu kobiet na wsi był to rzadki moment, w którym ich codzienna, ciężka praca – od świtu w oborze po późny wieczór w kuchni – zostawała oficjalnie dostrzeżona i nagrodzona.

Sentymentalny zapach luksusu

Wspominając dawne lata, nie sposób nie uśmiechnąć się na myśl o modzie, która docierała na wieś w marcowych paczkach. Kultowa *Pani Walewska* w szafirowym flakonie czy woda toaletowa ***Być Może*** zajmowały honorowe miejsce na toaletkach. Były to zapachy wyjątkowe, używane „od święta" – na niedzielną mszę czy właśnie na marcowe spotkanie w świetlicy. Dla tych, którzy chcieli podarować coś więcej, wyzwaniem była wizyta w mieście i poszukiwania w Pewexie, ale to właśnie te skromniejsze, polskie upominki jak mydełka ***Lotos*** czy wody ***Ninon*** tworzyły klimat tamtych lat. Pachniały czystością, wiosną i nadzieją na lepsze jutro.

Dziedzictwo gospodyń

Dzisiejsza polska wieś to nowoczesne maszyny i cyfrowe technologie, ale sentyment pozostał. Współczesne gospodynie to często wykształcone menedżerki, zarządzające wielkimi gospodarstwami, ale wciąż te same silne kobiety, które pielęgnują lokalne tradycje. 8 marca będzie więc nie tylko okazją do wręczenia bukietu tulipanów, ale przede wszystkim chwilą refleksji nad tym, jak wiele zawdzięczamy naszym mamom i babciom. To one, mimo braku bieżącej wody czy nowoczesnych udogodnień, potrafiły z godnością i uśmiechem celebrować swoje święto, ucząc nas, że najważniejszy jest gest, pamięć i wspólnie spędzony czas przy stole.

eprasa.pl 5ffe4dc568

Program azotanowy w praktyce – najważniejsze obowiązki rolników (2)

Przedstawiamy obowiązki rolników wynikające z Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu.

EMILIA KRUKOWSKA, ZODR w Barzkowicach

1. Przechowywanie nawozów naturalnych oraz postępowanie z odciekami

• Nawozy naturalne płynne i nawozy naturalne stałe przechowuje się w bezpieczny dla środowiska sposób, to znaczy taki, który zapobiegać będzie powstawaniu odcieków i przedostawaniu się zanieczyszczeń do gruntu i wód.

• Niewłaściwe przechowywanie nawozów naturalnych (brak odpowiednich, szczelnych zbiorników do zbierania i przechowywania gnojówki i gnojowicy, przechowywanie nawozów naturalnych na gruncie dłużej niż 6 miesięcy lub przechowywanie na gruncie pomiotu ptasiego) powoduje straty składników odżywczych w nich zawartych, jak również jest jednym z głównych źródeł zanieczyszczania środowiska naturalnego powodowanym przez rolnictwo, a przede wszystkim zanieczyszczania wód powierzchniowych. Program działań zobowiązuje rolników do zapewnienia bezpiecznego dla środowiska, przechowywania nawozów naturalnych, wytwarzanych w gospodarstwie rolnym lub przyjętych od innego gospodarstwa rolnego, przez okres, w którym nie jest możliwe ich rolnicze wykorzystanie. Wymaga to zapewnienia nieprzepuszczalnych miejsc do przechowywania nawozów naturalnych stałych oraz miejsc przykrytych, zbiorników na nawozy naturalne płynne. Miejsca, w których przechowywane są nawozy powinny posiadać szczelne dno i ściany (uniemożliwiające przecieki) oraz przykrycie np. osłoną elastyczną lub osłoną pływającą.

• W przypadku utrzymywania zwierząt gospodarskich na głębokiej ściółce, obornik może być przechowywany w budynku inwentarskim o nieprzepuszczalnym podłożu.

• Pojemność zbiorników na nawozy naturalne płynne powinna umożliwiać ich przechowanie przez okres minimum 6 miesięcy, natomiast powierzchnia miejsc do przechowywania nawozów naturalnych stałych powinna umożliwiać ich przechowanie przez okres minimum 5 miesięcy.

• Sposób obliczania wymaganej pojemności zbiorników oraz powierzchni miejsc do przechowywania nawozów naturalnych przedstawia Załącznik nr 5 do Programu działań. Jeżeli wytworzone w gospodarstwie rolnym nawozy naturalne podlegają procesom technologicznym przetwarzania (m.in.: produkcji biogazu, kompostowania aeracyjnego, pirolizy, spalania) lub przekazaniu, wymagana pojemność zbiorników oraz powierzchnia miejsc do przechowywania nawozów naturalnych może ulec stosownemu zmniejszeniu (poprzez zastosowanie współczynników odliczenia podanych w Załączniku nr 5 do Programu działań).

• Możliwe jest czasowe przechowywanie obornika bezpośrednio na gruntach rolnych, jednak nie dłużej niż przez okres 6 miesięcy od dnia utworzenia każdej z pryzm. Pryzmy należy lokalizować:
- poza zagłębieniami terenu;
- na możliwie płaskim terenie, o dopuszczalnym spadku do 3%;
- w miejscu niepiaszczystym i niepodmokłym;
- w odległości większej niż 25 m od linii brzegu wód powierzchniowych, morskiego pasa nadbrzeżnego i ujęć wód, jeżeli nie ustanowiono strefy ochronnej (w przypadku ustanowienia strefy ochronnej, granica obszaru objętego nakazami, zakazami i ograniczeniami wynikającymi z dokumentu ustanawiającego strefę może być oddalona o więcej niż 25 m od ujęcia wód).

• Lokalizację pryzmy oraz datę złożenia obornika zaznacza się na mapie lub szkicu działki. Dokumentację przechowuje się przez okres 3 lat od dnia zakończenia przechowywania obornika. Obornik na pryzmie przechowuje się w tym samym miejscu po upływie 3 lat od dnia zakończenia przechowywania obornika.

• Pomiotu ptasiego nie przechowuje się bezpośrednio na gruncie.

• Kiszonek nie przechowuje się bezpośrednio na gruncie. Przechowuje się je w szczególności w silosach, rękawach

eprasa.pl 5ffe4dc568

foliowych, na płytach lub na podkładzie z folii, sieczki, słomy lub innego materiału, który pochłania odcieki, oraz pod przykryciem foliowym.

• Nawozów naturalnych oraz kiszonek nie przechowuje się w odległości mniejszej niż 25 m od:

- studni lub ujęć wód, jeżeli nie ustanowiono strefy ochronnej na podstawie przepisów ustawy Prawo wodne;
- linii brzegu wód powierzchniowych oraz morskiego pasa nadbrzeżnego.

• Wymagania, o których mowa w punkcie powyżej, nie dotyczą zbiorników na nawozy naturalne płynne, miejsc do przechowywania nawozów naturalnych stałych oraz miejsc do przechowywania kiszonek, co do których przed dniem 27 lipca 2018 r. dokonano zgłoszenia zamiaru budowy lub wykonania robót budowlanych lub zostało wydane pozwolenie na budowę.

• Podmioty przyjmujące nawozy naturalne w chwili przyjmowania tych nawozów naturalnych powinny posiadać odpowiednią powierzchnię lub pojemność posiadanych miejsc do ich przechowywania w sposób bezpieczny dla środowiska lub zgodnie z warunkami określonymi dla miejsc przechowywania obornika, jeżeli nawozy te nie zostały zastosowane bezpośrednio po przywiezieniu.

• Podmioty prowadzące chów lub hodowlę zwierząt gospodarskich w liczbie mniejszej lub równej 210 DJP, zobowiązane były dostosować powierzchnię lub pojemność posiadanych miejsc do przechowywania nawozów naturalnych do wymogów określonych w Programie do 31 grudnia 2024 r.

• Przed upływem terminu dostosowania powierzchni lub pojemności posiadanych miejsc do przechowywania nawozów naturalnych do dnia 31 grudnia 2024 r., podmioty prowadzące chów lub hodowlę zwierząt gospodarskich w liczbie mniejszej lub równej 210 DJP zapewniały przechowywanie nawozów naturalnych płynnych w szczelnych zbiornikach o pojemności umożliwiającej gromadzenie co najmniej 4-miesięcznej produkcji tego nawozu.

• Utrzymywanie zwierząt futerkowych w klatkach i bateriach klatek z ażurową podłogą wymaga zabezpieczenia gruntu znajdującego się pod nimi. Zabezpieczenie to należy wykonać szczelną i litą, odporną na mechaniczne uszkodzenia powierzchnią, ukształtowaną w sposób zabezpieczający przed przedostawaniem się odcieku do wód lub gruntu. Poza systemem pastwiskowym z regularną zmianą zadarnionych kwater nie umieszcza się klatek dla zwierząt futerkowych z ażurową podłogą bezpośrednio na gruncie.

• Odchodów zwierząt futerkowych mięsożernych nie miesza się i nie przechowuje się wspólnie z odpadami pochodzącymi z przygotowania paszy dla tych zwierząt.

• Całoroczne pastwiskowanie przeżuwaczy nie jest systemem otwartym i nie wymaga posiadania płyt oraz zbiorników. W przypadku korzystania z pastwiska jako częściowego pokrycia zapotrzebowania pokarmowego dawki żywieniowej, przez część roku obowiązują wymagania określone w Programie dla miejsc przechowywana nawozów naturalnych.

• Komunalne osady ściekowe do czasu ich zastosowania na gruncie, zgodnie z warunkami określonymi w przepisach wydanych na podstawie art. 96 ust. 13 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, są przechowywane w sposób zabezpieczający przed zanieczyszczeniem gruntu oraz wód z uwzględnieniem zakazów, o których mowa w art. 96 ust. 12 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach.

• Ścieki przeznaczone do rolniczego wykorzystania przechowuje się w sposób zabezpieczający przed zanieczyszczeniem gruntu oraz wód, zgodnie z wymogami określonymi w przepisach wydanych na podstawie art. 99 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne.

• 28 sierpnia 2025 r. weszła w życie ustawa z dnia 25 sierpnia 2025 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie przechowywania nawozów naturalnych (Dz.U. z 2025 r. poz. 1187), która wydłuża terminy dostosowania miejsc do przechowywania nawozów naturalnych stałych oraz nawozów naturalnych płynnych:

- dla gospodarstw do 20 DJP (jednostki przeliczeniowe inwentarza) do końca 2027 roku;
- dla gospodarstw od 21 do 210 DJP (jednostki przeliczeniowe inwentarza) do końca 2025 roku.

Przepisy te nie dotyczą osób poszkodowanych, będących podmiotami prowadzącymi chów lub hodowlę zwierząt gospodarskich, których gospodarstwa lub grunty rolne są położone na obszarze, na którym wprowadzono stan klęski żywiołowej w związku z powodzią, która miała miejsce we wrześniu 2024 roku. Ww. poszkodowani dostosowują powierzchnię lub pojemność miejsc do przechowywania nawozów naturalnych do wymogów określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 106 ust. 4 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz.U. z 2024 r. poz. 1087 i 1089) w terminie do 31 grudnia 2027 roku.

2. Dawki i sposoby nawożenia azotem

• Zastosowana w okresie roku dawka nawozów naturalnych wykorzystywanych rolniczo nie może zawierać więcej niż 170 kg azotu w czystym składniku na 1 ha użytków rolnych. Wielkość rocznej dawki nawozów naturalnych wykorzystywanych rolniczo oblicza się wykorzystując ilość nawozów naturalnych wytwarzanych w gospodarstwie rolnym i ilość azotu w tych nawozach, obliczoną na podstawie stanów średniorocznych zwierząt gospodarskich, zgodnie z Załącznikiem nr 4 do Programu, a następnie planuje się sposób dystrybucji nawozów naturalnych, tak aby przez rok nie przekroczyć dopuszczalnej dawki azotu z nawozów naturalnych w czystym składniku (170 kg/ha). Zawartość N kg/t lub kg/m³ należy przyjąć z załącznika nr 6 do Programu lub udokumentowanego przez stację chemiczno-rolniczą badania składu nawozu naturalnego. Zasada ta dotyczy również zwierząt utrzymywanych w systemie otwartym.

• W systemie otwartym i w systemie utrzymywania zwierząt z wykorzystaniem budynków z nieograniczoną możliwością przemieszczania się zwierząt na nieutwardzoną powierzchnię, nie będącą ani pastwiskiem, ani utwardzonym wybiegiem, depozycja nawozów naturalnych na dostępną powierzchnię gruntu nie może przekroczyć 170 kg N/ha/rok. Powierzchnia gruntu powinna posiadać zadarnienie. W przypadku zniszczenia darni dany obszar należy wyłączyć z użytkowania do chwili odrostu lub odnowienia zadarnienia.

• Dla pastwiskowania zwierząt przeżuwających i koniowatych, jako sposo-

eprasa.pl 5ffe4dc568

bu ich żywienia z wyłączeniem systemu otwartego, a ze szczególnym uwzględnieniem całorocznego utrzymania na pastwisku – tam gdzie pozwalają na to warunki klimatyczne – przyjmuje się skrócony obieg pierwiastków dla nawożenia naturalnego. Ilość wprowadzonego do obiegu azotu i fosforu z nawozami naturalnymi w trakcie pastwiskowania jest limitowana przez produktywność zielonej lub suchej masy runi pastwiska określoną w schemacie żywienia dla każdej grupy technologicznej gatunków przeżuwaczy i koniowatych. W związku z powyższym depozycja N i P z naturalnego nawożenia lub defekacji równoważy pobranie tych biogenów z zielonki. Straty w tym skróconym cyklu obiegu pierwiastków są pokrywane przez nawożenie mineralne podlegające obowiązkowi bilansowania.

• Lista upraw intensywnych, których uprawa wymaga opracowania planu nawożenia azotem, jest określona w załączniku Programu.

• Rolnicy są zobowiązani do opracowania planu nawożenia azotem albo obliczania maksymalnych dawek azotu, o których mowa w Programie działań. Obowiązek ten nie dotyczy nawożenia upraw pod osłonami (szklarnie, inspekty, namioty foliowe) oraz upraw kontenerowych, wykorzystujących technologię zamkniętego obiegu nawozów i wody.

• Plan nawożenia azotem opracowuje się zgodnie ze zbiorem zaleceń dobrej praktyki rolniczej, na podstawie składu chemicznego nawozów oraz potrzeb pokarmowych roślin i zasobności gleb, uwzględniających stosowane odpady, ścieki i nawozy.

• Podmioty, które nie są zobligowane do opracowania planu nawożenia azotem mogą opracować plan nawożenia azotem z uwzględnieniem sposobu obliczania dawki nawozów azotowych mineralnych przy zastosowaniu programu nawozowego, obejmującego wymagania dla uproszczonego bilansu azotu określonego w Załączniku nr 8 do Programu działań.

• Zobowiązane do opracowania planu nawożenia azotem są podmioty:

- prowadzące chów lub hodowlę drobiu powyżej 40 000 stanowisk lub chów lub hodowlę świń powyżej 2000 stanowisk dla świń o wadze ponad 30 kg lub 750 stanowisk dla macior;
- posiadające gospodarstwo rolne o powierzchni powyżej 100 ha użytków rolnych;
- uprawiające uprawy intensywne na gruntach ornych na powierzchni powyżej 50 ha (zgodnie z listą z Załącznika nr 7);
- utrzymujące obsadę większą niż 60 dużych jednostek przeliczeniowych (DJP), według stanu średniorocznego;
- nabywające nawóz naturalny lub produkt pofermentacyjny do bezpośredniego rolniczego wykorzystania od podmiotu importującego te produkty z terytoriów państw trzecich lub od podmiotu prowadzącego chów lub hodowlę drobiu powyżej 40 000 stanowisk lub chów lub hodowlę świń powyżej 2000 stanowisk dla świń o wadze ponad 30 kg 750 stanowisk dla macior.

• Rolnik, który nie musi opracowywać planu nawożenia azotem, stosuje nawozy w takich dawkach, aby nie przekraczać maksymalnych ilości azotu działającego ze wszystkich źródeł (tabela 14 z Załącznika nr 9 do Programu działań). Dotyczy to upraw w plonie głównym, plonów uzyskiwanych w warunkach uregulowanego odczynu gleby, zbilansowanego nawożenia azotem, fosforem i potasem (NPK) i stosowania zintegrowanej ochrony roślin. Planując stosowanie nawozów należy pomniejszyć dawki z tabeli 14 załącznika nr 9 do Programu o ilość azotu działającego w tych nawozach.

3. Jakie dokumenty muszą przechowywać rolnicy w związku z Programem działań?

• Umowy dotyczące zbycia lub nabycia nawozów naturalnych przez co najmniej 3 lata.

• Dokumenty przedstawiające termin zbioru, datę stosowania nawozu, zastosowane nawozy i ich dawkę oraz termin siewu jesiennej uprawy – przez okres 3 lat od dnia zakończenia nawożenia wykonanego na podstawie posiadanego planu nawożenia azotem lub obliczeń maksymalnych dawek azotu.

• Kto powinien posiadać plan nawożenia azotem lub wyliczać maksymalne dawki azotu?

- podmioty prowadzące produkcję rolną oraz podmioty prowadzące działalność, w tym działy specjalne produkcji rolnej;
- podmioty prowadzące działalność, w ramach której są przechowywane nawozy naturalne lub stosowane nawozy, na powierzchni większej lub równej 10 ha użytków rolnych lub utrzymujące zwierzęta gospodarskie w liczbie większej lub równej 10 DJP wg stanu średniorocznego.

Jakie jeszcze dokumenty są potrzebne?

• Ewidencja zabiegów agrotechnicznych związanych z nawożeniem azotem, zawierająca informacje o: dacie zastosowania nawozu, rodzaju uprawy i powierzchni uprawy, na której został zastosowany nawóz, rodzaju zastosowanego nawozu, zastosowanej dawce nawozu, terminie przyorania nawozu naturalnego, w przypadku zastosowania tego nawozu na terenie o dużym nachyleniu.

• Plan nawożenia lub obliczenia maksymalnych dawek azotu – obliczone z uwzględnieniem azotu wprowadzonego do gleby z komunalnych osadów ściekowych lub ścieków przeznaczonych do rolniczego wykorzystania.

Dokumentację prowadzi się w postaci papierowej, w formie zapisów własnych, arkuszy, dzienników lub książki nawozowej, dopuszcza się również możliwość dokumentacji w postaci elektronicznej. Rolnicy są zobowiązani przechowywać powyższe dane przez okres 3 lat od dnia zakończenia nawożenia, wykonanego na podstawie posiadanego planu nawożenia azotem albo obliczeń maksymalnych dawek azotu.

Wzór ewidencji zabiegów agrotechnicznych związanych z nawożeniem azotem został określony w Załączniku nr 10 do Programu. Podmioty składujące czasowo obornik bezpośrednio na gruncie powinny posiadać mapę lub szkic działki z zaznaczoną lokalizacją pryzmy oraz datą złożenia obornika. Dokument taki należy posiadać przez 3 lata od dnia zakończenia przechowywania obornika na pryzmie.

Przepisów dotyczących gromadzenia i przechowywania dokumentacji nie stosuje się do nawożenia upraw pod osłonami (szklarnie, inspekty, namioty foliowe) oraz upraw kontenerowych, wykorzystujących technologię zamkniętego obiegu nawozów i wody.

Źródła: www.isap.sejm.gov.pl; www.gov.pl/web/arimr; www.gov.pl/web/infrastruktura; www.gov.pl/web/rolnictwo

eprasa.pl 5ffe4dc568

Nowe odmiany w krajowym rejestrze

PSZENICA

Prezentujemy charakterystyki odmian wpisanych do Krajowego Rejestru Roślin Rolniczych w roku 2025.

dr inż. JAROMIR PALUSIŃSKI, ZODR w Barzkowicach

PSZENICA ORKISZ OZIMA

Galicja (d. LO 2/13)
Plon ziarna brutto (z kłoskami) i plon ziarna netto duży. Zimotrwałość mała (3,0º). Odporność na mączniaka prawdziwego – duża, na rdzę żółtą i septoriozy liści – dość duża, na brunatną plamistość liści i septoriozę plew – średnia, na rdzę brunatną dość mała. Rośliny dość wysokie, o średniej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren dość duża. Gęstość ziarna w stanie zsypnym duża, liczba opadania dość duża. Zawartość białka dość duża, ilość glutenu bardzo duża. Wskaźnik sedymentacyjny SDS dość duży. Tolerancja na zakwaszenie gleby dość duża.

PSZENICA ZWYCZAJNA JARA

Pamiana (d. MHR-KPJ-3622)
Jakościowa odmiana chlebowa (grupa A). Plon ziarna dość duży. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki poniżej średniej. Odporność na choroby podstawy źdźbła i rdzę brunatną – dość duża, na mączniaka prawdziwego, rdzę żółtą, brunatną plamistość liści, septoriozy liści, septoriozę plew i fuzariozę kłosów – średnia. Rośliny średniej wysokości, o dość dużej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren dość mała, gęstość ziarna w stanie zsypnym dość duża. Odporność na porastanie w kłosie przeciętna, liczba opadania duża. Zawartość białka duża do bardzo dużej, ilość glutenu dość duża. Wskaźnik sedymentacyjny SDS bardzo duży. Wydajność ogólna mąki średnia. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

Pelagia (d. DC 422)
Jakościowa odmiana chlebowa (grupa A).Plon ziarna dość duży. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki poniżej średniej. Odporność na rdzę brunatną – dość duża, na mączniaka prawdziwego, rdzę żółtą, brunatną plamistość liści, septoriozy liści, septoriozę plew i fuzariozę kłosów – średnia, na choroby podstawy źdźbła – dość mała. Rośliny średniej wysokości, o dość dużej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren dość duża, gęstość ziarna w stanie zsypnym duża. Odporność na porastanie ziarna w kłosie dość mała, liczba opadania duża. Zawartość białka duża do bardzo dużej, ilość glutenu duża. Wskaźnik sedymentacyjny SDS bardzo duży. Wydajność ogólna mąki dość duża. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

Porfiryna (d. DC 222)
Jakościowa odmiana chlebowa (grupa A). Plon ziarna duży. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Odporność na rdzę brunatną, septoriozy liści, septoriozę plew – dość duża, na choroby podstawy źdźbła, mączniaka prawdzi-

eprasa.pl 5ffe4dc568

wego, rdzę żółtą, brunatną plamistość liści i fuzariozę kłosów – średnia. Rośliny dość wysokie, o dość dużej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren średnia, gęstość w stanie zsypnym dość duża. Odporność na porastanie ziarna w kłosie przeciętna, liczba opadania duża. Zawartość białka duża do bardzo dużej, ilość glutenu bardzo duża. Wskaźnik sedymentacyjny SDS bardzo duży. Wydajność ogólna mąki dość duża. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

Akcesja (d. KOH 7822)
Odmiana chlebowa (grupa B). Plon ziarna duży do bardzo dużego. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Odporność na choroby podstawy źdźbła i rdzę żółtą – dość duża, na brunatną plamistość liści, septoriozy liści, septoriozę plew i fuzariozę kłosów – średnia, na mączniaka prawdziwego – dość mała, na rdzę brunatną – mała. Rośliny dość niskie, o przeciętnej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia dość wczesny, dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren średnia, gęstość ziarna w stanie zsypnym dość duża. Odporność na porastanie w kłosie przeciętna, liczba opadania dość duża. Zawartość białka i ilość glutenu duże. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży do bardzo dużego. Wydajność ogólna mąki średnia. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

Conata (d. SEC 517-17-10)
Odmiana chlebowa (grupa B). Plon ziarna duży. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Odporność na choroby podstawy źdźbła i rdzę brunatną dość duża, na mączniaka prawdziwego, rdzę żółtą, brunatną plamistość liści, septoriozy liści, septoriozę plew i fuzariozę kłosów – średnia. Rośliny średniej wysokości, o przeciętnej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren i gęstość w stanie zsypnym średnie. Odporność na porastanie ziarna w kłosie dość duża, liczba opadania dość duża. Zawartość białka i ilość glutenu duże. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży do bardzo dużego. Wydajność ogólna mąki dość duża. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

PSZENICA ZWYCZAJNA OZIMA

Emocja (d. STH 14322)
Jakościowa odmiana chlebowa (grupa A). Plon ziarna duży. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Zimotrwałość mała do średniej (4,0º). Odporność na rdzę żółtą – duża, na mączniaka prawdziwego, rdzę brunatną, septoriozy liści – dość duża, na brunatną plamistość liści, septoriozę plew i fuzariozę kłosów – średnia, na choroby podstawy źdźbła – dość mała. Rośliny średniej wysokości, o dość dużej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia dość późny, dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren dość mała, gęstość ziarna w stanie zsypnym dość mała. Odporność na porastanie w kłosie duża, liczba opadania bardzo duża. Zawartość białka dość duża, ilość glutenu mała. Wskaźnik sedymentacyjny SDS bardzo duży. Wydajność ogólna mąki dość mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

KWS Dottie (d. KW 2119-20)
Jakościowa odmiana chlebowa (grupa A). Plon ziarna dość duży. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Zimotrwałość dość mała (3,5º). Odporność na rdzę brunatną, rdzę żółtą i septoriozę plew – dość duża, na choroby podstawy źdźbła, brunatną plamistość liści, septoriozy liści i fuzariozę kłosów – średnia, na mączniaka prawdziwego – dość mała. Rośliny dość wysokie, o dość małej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren średnia, gęstość ziarna w stanie zsypnym dość duża. Odporność na porastanie w kłosie dość duża, liczba opadania duża do bardzo dużej. Zawartość białka dość duża, ilość glutenu średnia. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży do bardzo dużego. Wydajność ogólna mąki dość mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

MHR Empatia (d. MHR-KP-9722)
Jakościowa odmiana chlebowa (grupa A). Plon ziarna duży. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Zimotrwałość mała (3,0º). Odporność na mączniaka prawdziwego – dość duża, na choroby podstawy źdźbła, rdzę brunatną, brunatną plamistość liści, septoriozy

liści, septoriozę plew i fuzariozę kłosów – średnia, na rdzę żółtą – dość mała. Rośliny dość wysokie, o dość małej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia dość wczesny, dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren dość duża, gęstość ziarna w stanie zsypnym dość duża. Odporność na porastanie w kłosie przeciętna, liczba opadania duża do bardzo dużej. Zawartość białka i ilość glutenu dość duża. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży do bardzo dużego. Wydajność ogólna mąki mała do bardzo małej. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

Queens (d. NAD 6622)
Jakościowa odmiana chlebowa (grupa A). Plon ziarna dość duży. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki poniżej średniej. Zimotrwałość mała do średniej (4,0º). Odporność na rdzę brunatną i rdzę żółtą – duża, na mączniaka prawdziwego, septoriozy liści i septoriozę plew – dość duża, na choroby podstawy źdźbła, brunatną plamistość liści i fuzariozę kłosów – średnia. Rośliny dość wysokie, o dość dużej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania dość późny. Masa 1000 ziaren duża, gęstość ziarna w stanie zsypnym duża. Odporność na porastanie w kłosie dość duża, liczba opadania duża. Zawartość białka duża, ilość glutenu średnia. Wskaźnik sedymentacyjny SDS bardzo duży. Wy-

eprasa.pl 5ffe4dc568

dajność ogólna mąki dość mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

RGT Intakt (d. R12110)
Jakościowa odmiana chlebowa (grupa A). Plon ziarna duży. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Zimotrwałość prawie średnia (4,5º). Odporność na rdzę żółtą i septoriozę plew – dość duża, na choroby podstawy źdźbła, mączniaka prawdziwego, rdzę brunatną, brunatną plamistość liści, septoriozy liści i fuzariozę kłosów – średnia. Rośliny dość niskie, o przeciętnej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia dość późny, dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren średnia, gęstość ziarna w stanie zsypnym przeciętna. Odporność na porastanie w kłosie średnia, liczba opadania duża do bardzo dużej. Zawartość białka średnia, ilość glutenu dość mała. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży do bardzo dużego. Wydajność ogólna mąki średnia. Tolerancja na zakwaszenie gleby dość duża.

Shogun (d. BAUB 22.3013)
Jakościowa odmiana chlebowa (grupa A). Plon ziarna dość duży. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Zimotrwałość mała do średniej (4,0º). Odporność na rdzę żółtą – duża, na mączniaka prawdziwego i septoriozy liści – dość duża, na rdzę brunatną, brunatną plamistość liści, septoriozę plew i fuzariozę kłosów – średnia, na choroby podstawy źdźbła – dość mała. Rośliny średniej wysokości, o przeciętnej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia dość wczesny, dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren dość mała, gęstość ziarna w stanie zsypnym średnia. Odporność na porastanie w kłosie dość duża, liczba opadania duża do bardzo dużej. Zawartość białka średnia, ilość glutenu dość mała. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży do bardzo dużego. Wydajność ogólna mąki dość mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby dość duża.

SU Elka (d. NORD22/129)
Jakościowa odmiana chlebowa (grupa A). Plon ziarna duży. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Zimotrwałość prawie średnia (4,5º). Odporność na rdzę żółtą – duża, na mączniaka prawdziwego, rdzę brunatną, brunatną plamistość liści i septoriozy liści – dość duża, na septoriozę plew i fuzariozę kłosów – średnia, na choroby podstawy źdźbła – dość mała. Rośliny średniej wysokości, o dość dużej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia późny, dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren duża do bardzo dużej, gęstość ziarna w stanie zsypnym mała. Odporność na porastanie w kłosie przeciętna, liczba opadania duża do bardzo dużej. Zawartość białka dość duża, ilość glutenu średnia. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży do bardzo dużego. Wydajność ogólna mąki dość mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

SU Hyclass (d. APBH.6270-527)
Mieszańcowa, jakościowa odmiana chlebowa (grupa A). Plon ziarna duży do bardzo dużego. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Zimotrwałość mała do średniej (4,0º). Odporność na ważniejsze choroby pszenicy średnia. Rośliny dość wysokie, o dość małej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia wczesny, dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren średnia, gęstość ziarna w stanie zsypnym przeciętna. Odporność na porastanie w kłosie przeciętna, liczba opadania duża. Zawartość białka i ilość glutenu średnia. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży do bardzo dużego. Wydajność ogólna mąki średnia. Tolerancja na zakwaszenie gleby dość duża.

Vanilia (d. STH 14422)
Jakościowa odmiana chlebowa (grupa A). Plon ziarna dość duży. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Zimotrwałość prawie średnia (4,5º). Odporność na rdzę żółtą – duża, na rdzę brunatną, septoriozy liści i fuzariozę kłosów – dość duża, na choroby podstawy źdźbła, brunatną plamistość liści i septoriozę plew – średnia, na mączniaka prawdziwego – dość mała. Rośliny niskie, o dużej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren mała do bardzo małej, gęstość ziarna w stanie zsypnym średnia. Odporność na porastanie w kłosie dość duża, liczba opadania bardzo duża. Zawartość białka dość duża, ilość glutenu dość mała. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży do bardzo dużego. Wydajność ogólna mąki dość mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby dość mała.

Weigl (d. Sj R0854)
Jakościowa odmiana chlebowa (grupa A). Plon ziarna duży. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Zimotrwałość mała do średniej (4,0º). Odporność na rdzę brunatną i rdzę żółtą – dość duża, na choroby podstawy źdźbła, mączniaka prawdziwego, brunatną plamistość liści, septoriozy liści, septoriozę plew i fuzariozę kłosów – średnia. Rośliny średniej wysokości, o przeciętnej od-

eprasa.pl 5ffe4dc568

porności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren dość duża, gęstość ziarna w stanie zsypnym dość mała. Odporność na porastanie w kłosie przeciętna, liczba opadania duża do bardzo dużej. Zawartość białka i ilość glutenu dość duża. Wskaźnik sedymentacyjny SDS bardzo duży. Wydajność ogólna mąki dość mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

Atlantyda (d. DNKO 83)
Odmiana chlebowa (grupa B). Plon ziarna dość duży. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki poniżej średniej. Zimotrwałość dość mała (3,5º). Odporność na rdzę brunatną – dość duża, na choroby podstawy źdźbła, mączniaka prawdziwego, rdzę żółtą, brunatną plamistość liści, septoriozy liści i septoriozę plew – średnia, na fuzariozę kłosów – dość mała. Rośliny wysokie, o średniej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia dość wczesny, dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren duża do bardzo dużej, gęstość ziarna w stanie zsypnym dość mała. Odporność na porastanie w kłosie średnia, liczba opadania duża. Zawartość białka dość duża, ilość glutenu dość mała. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży do bardzo dużego. Wydajność ogólna mąki dość mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

Bestia (d. STH 14622)
Odmiana chlebowa (grupa B). Plon ziarna bardzo duży. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Zimotrwałość mała do średniej (4,0º). Odporność na rdzę żółtą – duża, na mączniaka prawdziwego, brunatną plamistość liści, septoriozy liści i septoriozę plew – dość duża, na choroby podstawy źdźbła, rdzę brunatną i fuzariozę kłosów – średnia. Rośliny wysokie do bardzo wysokich, o małej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren duża, gęstość ziarna w stanie zsypnym przeciętna. Odporność na porastanie w kłosie przeciętna, liczba opadania duża do bardzo dużej. Zawartość białka i ilość glutenu średnia. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży. Wydajność ogólna mąki dość mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

Capri (d. Sj N1094)
Odmiana chlebowa (grupa B). Plon ziarna dość duży. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki poniżej średniej. Zimotrwałość średnia (5,0º). Odporność na rdzę brunatną i rdzę żółtą – dość duża, na choroby podstawy źdźbła, mączniaka prawdziwego, septoriozy liści, septoriozę plew i fuzariozę kłosów – średnia, na brunatną plamistość liści – dość mała. Rośliny średniej wysokości, o małej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia dość wczesny, dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren duża, gęstość ziarna w stanie zsypnym średnia. Odporność na porastanie w kłosie dość duża, liczba opadania duża do bardzo dużej. Zawartość białka średnia, ilość glutenu dość mała. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży do bardzo dużego. Wydajność ogólna mąki dość mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

Composer (d. STRU 140580k041)
Odmiana chlebowa (grupa B). Plon ziarna dość duży. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Zimotrwałość prawie średnia (4,5º). Odporność na rdzę brunatną i rdzę żółtą – duża, na mączniaka prawdziwego i septoriozy liści – dość duża, na choroby podstawy źdźbła, brunatną plamistość liści, septoriozę plew i fuzariozę kłosów – dość mała. Rośliny średniej wysokości, o przeciętnej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia dość późny, dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren duża, gęstość ziarna w stanie zsypnym dość mała. Odporność na porastanie w kłosie dość duża, liczba opadania bardzo duża. Zawartość białka dość duża, ilość glutenu mała do bardzo małej. Wskaźnik sedymentacyjny SDS bardzo duży. Wydajność ogólna mąki dość mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby dość mała.

Fuchur (d. 12BD0566K002)
Odmiana chlebowa (grupa B). Plon ziarna dość duży. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Zimotrwałość mała (3,0º). Odporność na mączniaka prawdziwego, rdzę żółtą, septoriozy liści i septoriozę plew – dość duża, na choroby podstawy źdźbła, rdzę brunatną, brunatną plamistość liści i fuzariozę kłosów – średnia. Rośliny dość niskie, o przeciętnej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia dość późny, dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren i gęstość ziarna w stanie zsypnym średnia. Odporność na porastanie w kłosie przeciętna, liczba opadania duża do bardzo dużej. Zawartość białka średnia, ilość glutenu mała. Wskaźnik sedymentacyjny SDS dość duży. Wydajność ogólna mąki średnia. Tolerancja na zakwaszenie gleby duża.

Gerlach (d. LEU 21.671.16)
Odmiana chlebowa (grupa B). Plon ziarna duży. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Zimotrwałość mała do średniej (4,0º). Odporność na rdzę żółtą – duża, na mączniaka prawdziwego, rdzę brunatną, septoriozy liści i septoriozę plew – dość duża, na brunatną plamistość liści i fuzariozę kłosów – średnia, na choroby podstawy źdźbła – dość mała. Rośliny średniej wysokości, o małej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia dość wczesny, dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren średnia, gęstość ziarna w stanie zsypnym mała. Odporność na porastanie w kłosie dość duża, liczba opadania duża. Zawartość białka dość duża, ilość glutenu dość mała. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży do bardzo dużego. Wydajność ogólna mąki dość mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

Indiana (d. STH 13822)
Odmiana chlebowa (grupa B). Plon ziarna duży. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki poniżej średniej. Zimotrwałość prawie średnia (4,5º). Odporność na rdzę brunatną, rdzę żółtą i septoriozy liści – duża, na mączniaka prawdziwego, brunatną plamistość liści i septoriozę plew – dość duża, na choroby podstawy źdźbła i fuzariozę kłosów – średnia. Rośliny średniej wysokości, o dość dużej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania dość późny. Masa 1000 ziaren i gęstość ziarna w stanie zsypnym średnia. Odporność na porastanie w kłosie dość duża, liczba opadania bardzo duża. Zawartość białka dość duża, ilość glutenu średnia. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży. Wydajność ogólna mąki dość mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

eprasa.pl 5ffe4dc568

Perseida (d. NAD 7022)
Odmiana chlebowa (grupa B). Plon ziarna dość duży. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Zimotrwałość dość mała (3,5º). Odporność na rdzę brunatną, rdzę żółtą i septoriozy liści – dość duża, na mączniaka prawdziwego, brunatną plamistość liści, septoriozę plew i fuzariozę kłosów – średnia, na choroby podstawy źdźbła – dość mała. Rośliny dość niskie, o dość dużej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania dość późny. Masa 1000 ziaren dość mała, gęstość ziarna w stanie zsypnym średnia. Odporność na porastanie w kłosie przeciętna, liczba opadania duża do bardzo dużej. Zawartość białka i ilość glutenu średnia. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży. Wydajność ogólna mąki mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

RGT Reklam (d. R11960)
Odmiana chlebowa (grupa B). Plon ziarna dość duży. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki poniżej średniej. Zimotrwałość prawie średnia (4,5º). Odporność na rdzę żółtą i rdzę brunatną – dość duża, na choroby podstawy źdźbła, mączniaka prawdziwego, brunatną plamistość liści, septoriozy liści, septoriozę plew i fuzariozę kłosów – średnia. Rośliny średniej wysokości, o dość dużej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren mała, gęstość ziarna w stanie zsypnym średnia. Odporność na porastanie w kłosie przeciętna, liczba opadania duża do bardzo dużej. Zawartość białka dość duża, ilość glutenu dość mała. Wskaźnik sedymentacyjny SDS bardzo duży. Wydajność ogólna mąki dość mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby dość mała.

SU Janosik (d. 15BD1214K006)
Odmiana chlebowa (grupa B). Plon ziarna duży do bardzo dużego. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Zimotrwałość dość mała (3,5º). Odporność na rdzę żółtą – duża, na mączniaka prawdziwego i rdzę brunatną – dość duża, na choroby podstawy źdźbła, brunatną plamistość liści i septoriozy liści – średnia, na septoriozę plew i fuzariozę kłosów – dość mała. Rośliny średniej wysokości, o dość małej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren i gęstość ziarna w stanie zsypnym średnia. Odporność na porastanie w kłosie przeciętna, liczba opadania duża do bardzo dużej. Zawartość białka średnia, ilość glutenu średnia. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży do bardzo dużego. Wydajność ogólna mąki średnia. Tolerancja na zakwaszenie gleby duża.

SU Tammo (d. BB 6022.17)
Odmiana chlebowa (grupa B). Plon ziarna duży. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Zimotrwałość dość mała (3,5º). Odporność na mączniaka prawdziwego, rdzę żółtą i fuzariozę kłosów – dość duża, na choroby podstawy źdźbła, rdzę brunatną, brunatną plamistość liści, septoriozy liści i septoriozę plew – średnia. Rośliny dość wysokie, o dość dużej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia wczesny do bardzo wczesnego, dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren i gęstość ziarna w stanie zsypnym średnia. Odporność na porastanie w kłosie przeciętna, liczba opadania duża. Zawartość białka dość duża, ilość glutenu dość mała. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży do bardzo dużego. Wydajność ogólna mąki dość mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby dość duża.

Klement (d. STRU 130557k022)
Odmiana pastewna (grupa C). Plon ziarna duży. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Zimotrwałość dość mała (3,5º). Odporność na rdzę brunatną i rdzę żółtą – dość duża, na choroby podstawy źdźbła, brunatną plamistość liści, septoriozy liści, septoriozę plew i fuzariozę kłosów – średnia, na mączniaka prawdziwego – dość mała. Rośliny średniej wysokości, o dość dużej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren dość mała, gęstość ziarna w stanie zsypnym średnia. Odporność na porastanie w kłosie przeciętna, liczba opadania duża. Zawartość białka i ilość glutenu średnia. Wskaźnik sedymentacyjny SDS dość duży. Wydajność ogólna mąki bardzo mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

Opracowano na podstawie publikacji COBORU w Słupi Wielkiej

eprasa.pl 5ffe4dc568

Wszechstronna roślina w nowoczesnym płodozmianie

Facelia błękitna w ostatnich latach coraz częściej pojawia się w strukturze zasiewów polskich gospodarstw. Jej rosnąca popularność wynika z dużej elastyczności uprawy oraz szerokiego zastosowania – od produkcji nasion, po poplony i nawóz zielony. Krótki okres wegetacji i szybki wzrost sprawiają, że dobrze wpisuje się w zmianowanie, a jednocześnie poprawia strukturę gleby i wspiera bioróżnorodność, będąc cennym pożytkiem dla owadów zapylających.

NIKOLA DOLIŃSKA, ZODR w Barzkowicach

Wymagania glebowe

Facelia błękitna to gatunek o niewielkich potrzebach glebowych, dobrze nadający się do uprawy na stanowiskach słabszych. Najlepsze warunki do jej wzrostu i plonowania, szczególnie w uprawie na nasiona, występują na glebach kompleksu żytniego, głównie klasy IV. Preferowane są gleby lekkie do średnich, najczęściej piaszczysto-gliniaste, o dobrej strukturze i przepuszczalności. Zbyt wysoka żyzność gleby nie jest wskazana, ponieważ sprzyja nadmiernemu rozwojowi roślin i ogranicza kwitnienie, co może prowadzić do opóźnienia dojrzewania. Facelia źle reaguje na nadmiar wilgoci w glebie oraz na stanowiska podatne na zaskorupienie, dlatego ważne jest staranne przygotowanie roli przed siewem i utrzymanie jej w dobrej kulturze.

Siew

Facelia błękitna wymaga dobrze przygotowanego stanowiska – gleba powinna być wyrównana, płytko uprawiona i wolna od chwastów. Ze względu na drobne nasiona kluczowe jest staranne doprawienie warstwy siewnej. W uprawie na nasiona optymalny termin siewu przypada od końca marca do połowy kwietnia, choć w sprzyjających warunkach możliwy jest także siew w maju. W uprawie poplonowej facelię można wysiewać do połowy sierpnia.

Nasiona wysiewa się płytko, na głębokość 1-2 cm, najczęściej siewnikiem zbożowym w rozstawie 20-25 cm. Norma wysiewu zależy od jakości gleby: na stanowiskach żyznych wynosi 7-8 kg/ha, na glebach średnich 8-12 kg/ha, a na słabych 15-18 kg/ha. Przy siewie rzutowym dawkę zwiększa się do około 20 kg/ha.

Uprawa facelii na nasiona jest wymagająca – nadmierne opady w okresie kwitnienia i dojrzewania mogą opóźniać zbiór i powodować straty nasion, dlatego prawidłowy termin i technika siewu mają kluczowe znaczenie.

Nawożenie

Facelia błękitna ma niewielkie wymagania nawozowe, a dawki składników pokarmowych należy dostosować do zasobności gleby i przedplonu. Podstawę nawożenia stanowią fosfor i potas, które stosuje się przedsiewnie lub jesienią w dawkach około 40-60 kg P_2O_5/ha oraz 60-100 kg K_2O/ha. Nawożenie azotowe wymaga umiaru, ponieważ nadmiar azotu sprzyja wyleganiu roślin i ogranicza kwitnienie. Zalecana dawka wynosi 40-80 kg N/ha i powinna być podzielona: około 60% przedsiewnie, a reszta pogłównie, w początkowym okresie wzrostu. Racjonalne nawożenie sprzyja dobremu rozwojowi roślin i wysokiej jakości kwitnienia

Ochrona przed chwastami i chorobami

Facelia jest rośliną niewymagającą szczególnej ochrony, ponieważ szybko rośnie i ma krótki okres wegetacji, co ogranicza występowanie chorób i patogenów. Nie opracowano zaleceń dotyczących chemicznej ochrony tej uprawy, a stosowanie insektycydów

jest niewskazane ze względu na jej miododajny charakter i zagrożenie dla pszczół.

Głównym problemem w jej uprawie mogą być chwasty, jednak szybkie wschody, intensywny wzrost, zdolność do zacieniania gleby oraz niewielka rozstawa międzyrzędzi (20-25 cm) skutecznie ograniczają ich rozwój. W Polsce nie ma zarejestrowanych herbicydów do facelii, a na polach utrzymanych w dobrej kulturze odpowiednie zabiegi agrotechniczne zazwyczaj wystarczają do ograniczenia zachwaszczenia.

Zbiór

Zbiór facelii na nasiona przeprowadza się zwykle w drugiej połowie lipca, po około 110-120 dniach od siewu, gdy w dolnej części kwiatostanów torebki nasienne brunatnieją i pękają. Termin zbioru jest trudny do określenia ze względu na nierównomierne dojrzewanie i łatwe osypywanie się nasion. Najczęściej stosuje się jednoetapowy zbiór kombajnem zbożowym, przystosowanym do drobnych nasion, a po zbiorze nasiona dosusza się do 15% wilgotności. Średni plon wynosi 0,5-0,7 t/ha.

W uprawie na zielonkę facelię zbiera się po 50-60 dniach od siewu, przy wysokości 30-40 cm. Może być przeznaczona na paszę, kiszonkę lub przyorana jako nawóz zielony, którego wartość odpowiada 20-25 t/ha obornika, jednocześnie poprawiając strukturę i żyzność gleby

Źródła: www.ior.poznan.pl; www.wodr.poznan.pl; www.farmer.pl; www.rolmarket.pl

eprasa.pl 5ffe4dc568

Nowy sezon, nowe wyzwania – jak przygotować pasiekę na wiosnę

Wiosna to kluczowy czas w gospodarce pasiecznej – oznacza budzenie się rodzin pszczelich, intensyfikację prac i przygotowania do sezonu pożytkowego. Sezon 2026 przynosi nie tylko wyzwania związane z klimatem i pożytkami, ale także istotne zmiany prawne, na które każdy pszczelarz musi być przygotowany.

PAWEŁ PODRASKA, PZDR w Pyrzycach

Przygotowanie pasieki na wiosnę wymaga połączenia tradycyjnych działań pszczelarskich z uwzględnieniem nowych przepisów i trendów. Rejestracja pasieki, większa odpowiedzialność za zdrowie rodzin oraz wykorzystanie nowoczesnych narzędzi zwiększają szanse na bezpieczny i udany sezon pszczelarski.

Obowiązkowa rejestracja

Od 18 marca 2026 r. obowiązuje nowa ustawa o zdrowiu zwierząt, która wprowadza obowiązkową rejestrację każdej pasieki u Powiatowego Lekarza Weterynarii. Dotyczy to zarówno pasiek zawodowych, jak i hobbystycznych – nawet przy posiadaniu jednego ula. Rejestracja obejmuje zgłoszenie lokalizacji pasieki oraz liczby pni pszczelich.

Walka ze zgnilcem

Równocześnie następuje istotna zmiana dotycząca chorób pszczół. Zgnilec amerykański przestaje być chorobą zwalczaną z urzędu. Oznacza to brak automatycznych działań administracyjnych, takich jak wyznaczanie obszarów zapowietrzonych czy obowiązkowe likwidacje pasiek. Odpowiedzialność za monitorowanie zdrowia rodzin i reakcję na objawy choroby spoczywa w większym stopniu na samych pszczelarzach.

Pasieka po zimie

✓ Po zimie należy dokładnie sprawdzić kondycję rodzin pszczelich. Kluczowe jest ocenienie obecności i jakości matki, ilości zapasów oraz ogólnej siły rodziny. Martwe pszczoły należy usunąć z uli, a dennice i wylotki oczyścić.

✓ Wiosna to także najlepszy moment na dezynfekcję sprzętu oraz wymianę starych i uszkodzonych ramek. Uporządkowanie terenu pasieki, zabezpieczenie uli przed wilgocią i przeciągami oraz zapewnienie dostępu do wody znacząco wpływają na rozwój rodzin pszczelich.

✓ Warto także rozważyć siew roślin miododajnych w najbliższym otoczeniu pasieki.

✓ Rodziny osłabione mogą wymagać dokarmiania ciastem.

✓ Niezbędne jest także monitorowanie warozy, zanim populacja pasożyta zacznie gwałtownie rosnąć. Odpowiednia wentylacja uli i dostęp do czystej wody wspierają zdrowie pszczół.

✓ Wiosną warto sprawdzać zapasy co 1-2 tygodnie, a w okresach słabszego nektaru (np. późny marzec) – nawet częściej. Lepiej uzupełnić zapasy profilaktycznie niż reagować, gdy pszczoły są już głodne.

✓ Coraz większą rolę odgrywa tzw. precyzyjne pszczelarstwo. Monitoring uli za pomocą czujników temperatury, wilgotności i masy pozwala ograniczyć liczbę ingerencji i szybciej reagować na nieprawidłowości. Popularność zyskują również aplikacje do prowadzenia dokumentacji pasiecznej oraz planowania prac.

eprasa.pl 5ffe4dc568

STANISŁAW ZARZYCKI, ZODR w Barzkowicach
MARTYNA KOŁODZIEJCZAK, ZODR w Barzkowicach

Przypominamy, że od 1 sierpnia 2021 r. nie można stosować mocznika w formie granulowanej, z wyłączeniem mocznika zawierającego inhibitor ureazy albo powłokę biodegradowalną.

Nadzór nad wprowadzaniem do obrotu nawozów oznaczonych znakiem „NawózWE" i środków wspomagających uprawę roślin sprawuje Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN).

Jeżeli po lustracji plantacja ozimin stwierdzimy, że dobrze przetrwały ataki mrozu, silnych wiatrów i nie wymarzły pod lodem to możemy przystąpić do wiosennego nawożenia pszenicy ozimej azotem. Jednak w tym roku będzie to raczej termin późniejszy niż w poprzednie lata.

U silnie rozkrzewionych pszenic (dotyczy to tych z wczesnych siewów) liczbę źdźbeł można próbować redukować przez zmniejszenie I dawki azotu. Jednak należy przy tym zachować szczególną ostrożność. Przegłodzenie roślin lub zbyt późna aplikacja azotu może doprowadzić do tego, że rośliny zaczną redukować także te najbardziej plonotwórcze źdźbła.

Zbyt wysoka I dawka azotu, zwłaszcza w formie azotanowej, w zbyt gęstych oziminach, przyczyni się nie tylko do nadprodukcji pędów, ale także do dłuższej żywotności wytworzonych źdźbeł, co opóźni naturalną redukcję tych nieproduktywnych. Zbyt gęsty łan sprzyja także nasileniu infekcji grzybowych w łanie.

Na koniec lutego trudno ocenić jak wyglądają plantacje rzepaków, gdyż wegetacja w większości województwa jeszcze nie ruszyła. W warunkach z lat poprzednich rzepaki zasiane w okolicy 20-25 sierpnia były zazwyczaj w fazie 12-14 liści. Przyjąć należy, że przy obsadzie ok. 40 roślin/m² pobrały od 120 do 140 kg/ha N. Szyjka korzeniowa takich rzepaków powinna mieć grubość około 15-20 mm. Jeśli jesienią obsada roślin wynosiła powyżej 50-60 roślin/m² to w większości przypadków – zakładając oczywiście, że nie wysiano go w tak wysokiej obsadzie – wynika to z obecności samosiewów rzepaku.

Gdy rzepak na danej plantacji rozpocznie wegetację wiosenną w pełnym ulistnieniu, wówczas możemy zdecydować się na obniżenie dawki startowej azotu. W odwrotnej sytuacji, gdy rośliny straciły większą część liści przez zimę, należy zwiększyć ją o ok. 30-40 kg/ha N.

Ważnym elementem nawożenia jest wybór terminu stosowania i formy azotu. Wiosenne nawożenie azotem rzepaku ozimego przeprowadzamy w dwóch dawkach, w krótkich odstępach czasowych (od kilku dni do 2-4 tygodni). W zależności od warunków pogodowych pierwsza dawka azotu w rzepaku powinna być zastosowana od 1 do 15 marca. Natomiast druga dawka na 4 tygodnie przed kwitnieniem. W tym roku raczej ten termin będzie opóźniony o kilka do kilkunastu dni. W przypadku wystąpienia wiosennych posuch drugą dawkę nawożenia można przyspieszyć. O efektywności nawożenia azotowego decyduje dostępność pozostałych składników pokarmowych. W okresie wiosennym nie powinniśmy zapomnieć o nawożeniu siarką oraz mikroskładnikami. Wskazane jest, aby nawożenie doglebowe siarką wykonać przed wiosennym ruszeniem wegetacji rzepaku, ponieważ warunkuje ona prawidłowe pobranie i wykorzystanie azotu z gleby. Dawka siarki powinna mieścić się w przedziale 1/3 do 1/5 dawki azotu.

Spośród mikroelementów rzepak w pierwszej kolejności nawozi się borem i manganem (szczególnie przy pH gleby powyżej 6,0), a następnie molibdenem, miedzią, cynkiem i żelazem. Standardowo w okresie wiosennym zaleca się dwa zabiegi dokarmiania dolistnego, pierwszy w fazie rozety (gdy rośliny przynajmniej częściowo odbudują rozetę po zimie), drugi w fazie pąkowania. Ważnym elementem w wiosennej agrotechnice rzepaku ozimego jest regulacja pokroju roślin, tzw. skracanie. Wiosenne stosowanie regulatorów wzrostu pełni dwojaką funkcję: ogranicza nadmierny rozwój pędu głównego oraz wyrównuje boczne rozgałęzienia. Zrównanie pędów bocznych to równomierne kwitnienie, dojrzewanie łuszczyn i wykształcanie nasion. W okresie wiosennym regulatory wzrostu rzepaku stosujemy od momentu wzrostu pędu głównego (BBCH 30-32) aż do fazy zielonego pąka (BBCH 50). Jednak wcześniejsza aplikacja jest skuteczniejsza.

Niezmiernie ważna jest temperatura powietrza w czasie stosowania regulatorów wzrostu. Oczywiście zależy to od rodzaju preparatu, ogólnie mówiąc zakres średniodobowych temperatur mieści się w przedziale 5-12°C. Jeżeli prognozowane są np. nocne spadki temperatury poniżej 0°C – zabiegi należy opóźnić.

Do wiosennej regulacji pokroju roślin rzepaku możemy zastosować typowe retardanty (zawierające w swoim składzie chlorek chloromekwatu – CCC) lub fungicydy systemiczne z grupy triazoli, które oprócz działania grzybobójczego pełnią funkcję regulacji pokroju łanu. Z kolei słabsze plantacje rzepaku ozimego muszą być nie tyle silnie skracane, co stymulowane do tworzenia pędów bocznych. Zabieg zatem należy wykonać wcześniej niż w przypadku plantacji silnie rozwiniętych.

Po wstępnym obeschnięciu gleby, gdy tylko warunki na to pozwolą, należy rozpocząć prace polowe. Na glebach lżejszych, gdzie wykonano orkę zimową, zwykle wystarczy bronowanie. Natomiast na cięższych glebach lepsze wyniki daje zastosowanie kultywatora o sztywnych łapach, po którym pole należy natychmiast zabronować.

Gdy tylko warunki na to pozwolą, zgodnie z zalecanymi terminami agrotechnicznymi siewu, wysiewamy zboża jare, rozpoczynając od owsa i pszenżyta, poprzez pszenicę, a kończąc na jęczmieniu. Kolejno siejemy rośliny strączkowe i rzepak jary, gdy gleba ma jeszcze duży zapas wilgoci. Do siewu zalecamy stosowanie odmian z List zalecanych do

eprasa.pl 5ffe4dc568

uprawy na obszarze województwa zachodniopomorskiego.

Pamiętajmy o zaprawianiu nasion oraz o dodatkowym zaszczepieniu nasion roślin motylkowych nitraginą, odpowiednią dla danego gatunku.

Na polach przeznaczonych pod ziemniaki najlepiej zastosować agregat uprawowy składający się z kultywatora gęstośladowego z jednym lub dwoma wałami strunowymi.

Na polach przeznaczonych pod buraki do pierwszego wiosennego zabiegu należy użyć agregatu uprawowego. Najlepsze efekty uprawowe uzyskuje się, gdy przed sekcją spulchniającą agregatu umieści się element wyrównujący pole, a z tyłu zamontuje wał zagęszczający glebę. Wyrównanie roli rozpocząć trzeba jak najwcześniej, gdy tylko przeschną grzbiety skib oraz gdy możliwy będzie wjazd ciągnikiem na pole. Zabieg chroni glebę przed parowaniem wody oraz pobudza do kiełkowania nasiona chwastów, które można później zniszczyć bronowaniem.

Zadbajmy również o urządzenia melioracyjne na gruntach ornych i użytkach zielonych. Aby woda mogła swobodnie przepływać, należy usunąć wszelkie zanieczyszczenia z rowów i studzienek rewizyjnych. Pozornie prosta czynność, o której nie można zapominać, powinna być wykonywana regularnie, ponieważ tylko właściwa konserwacja urządzeń melioracyjnych pozwoli nam uniknąć podtopień ozimin, a także da możliwość wcześniejszego rozpoczęcia prac polowych.

Stosując ŚOR należy przestrzegać zasad integrowanej ochrony zbóż i rzepaku ozimego, a także przestrzegać zapisów etykiet i upewnić się czy dany środek nie jest wycofany z rejestracji.

Hodowcy utrzymujący określone gatunki zwierząt, które zostały ubezpieczone od ryzyka wystąpienia co najmniej jednej z kilkudziesięciu chorób zakaźnych, mogą się ubiegać o refundację części opłaconej składki. Nabór w ramach tej interwencji z Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 twa od 9 lutego do 10 marca 2026 r. włącznie. Pomoc skierowana jest do hodowców bydła, świń, owiec, kóz, koni lub drobiu. Powinni oni dysponować nieruchomością, na terenie której utrzymywane są te zwierzęta i mieć je ubezpieczone, nie wcześniej niż od 1 stycznia 2025 r., na wypadek co najmniej jednej z kilkudziesięciu chorób zakaźnych. Więcej informacji znajduje się na stronie internetowej ARiMR. Wniosek o przyznanie pomocy można składać wyłącznie drogą elektroniczną za pośrednictwem formularza udostępnionego na Platformie Usług Elektronicznych ARiMR (PUE) na stronie internetowej.

2 stycznia potwierdzono pierwszy w tym roku przypadek rzekomego pomoru drobiu w województwie zachodniopomorskim. Ognisko znajdowało się w gminie Sianów, w powiecie koszalińskim. Przypominamy, że w zeszłym roku wszedł obowiązek stosowania szczepionek przeciwko rzekomemu pomorowi drobiu u kur i indyków we wszystkich gospodarstwach komercyjnych (powyżej 350 szt. drobiu) oraz zakładach wylęgowych. Niedopełnienie obowiązku szczepień może skutkować poważnymi sankcjami dla gospodarstwa. Szczepienia oraz stosowanie zasad bioasekuracji jest kluczowe dla zatrzymania szerzenia się choroby.

W tym roku mamy także potwierdzone kolejne przypadki choroby niebieskiego języka w naszym województwie. Hodowcy powinni zachować czujność i obserwować występowanie niepokojących objawów u swoich zwierząt.

Hodowcy zwierząt gospodarskich mają obowiązek zgłaszania niepokojących objawów do Inspekcji Weterynaryjnej. W przypadku podejrzenia pojawienia się choroby zakaźnej zwierząt trzeba skontaktować się z Powiatową Inspekcją Weterynaryjną bezpośrednio lub za pośrednictwem lekarza obsługującego gospodarstwo. Należy zgłaszać przede wszystkim:

- poronienia u bydła, świń, owiec i kóz,
- objawy neurologiczne u wszystkich zwierząt,
- znaczną liczbę nagłych padnięć,
- zmiany o charakterze krost, pęcherzy, nadżerek lub wybroczyn na skórze i błonach śluzowych zwierząt kopytnych,

Zgłoszenie podejrzenia wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt, zgodnie z ustawą z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt jest obowiązkiem, którego niedopełnienie stanowi wykroczenie.

Marzec to dobry moment na odrobaczenie koni, przede wszystkim powinniśmy użyć środka zwalczającego nicienie. Jeżeli to możliwe, to przed odrobaczeniem dobrze jest wykonać badanie kału na obecność pasożytów. Dodatkowo klacze źrebne powinny zostać odrobaczone na około 14 dni przed porodem, by zminimalizować ryzyko zakażenia źrebięcia węgorkiem końskim. Należy unikać odrobaczania klaczy w pierwszych 40 dniach źrebności, dlatego klacze hodowlane dobrze odrobaczyć przed kryciem/inseminacją.

W marcu powinniśmy zaplanować prace związane z utrzymaniem użytków zielonych, sprawdzić ich stan i zdecydować o ewentualnej konieczności przeprowadzenia zabiegów agrotechnicznych (dosiewanie, nawożenie), prac melioracyjnych. Jeżeli dysponujemy pastwiskami to przed rozpoczęciem wiosennego wypasu należy sprawdzić stan ogrodzeń.

eprasa.pl 5ffe4dc568

ROENS NASIONA
www.roens-nasiona.pl

Oferta handlowa dla rolników na 2026

Mieszanki traw pastewnych

KOŚNO- ŁĄKOWA PRZEZNACZONA NA SIANO I KISZONKĘ DLA BYDŁA I KONI

Mieszanka dająca wysoki plon zielonej masy. Przeznaczona jest do sporządzania siana, kiszonki lub wypasania. Po koszeniu następują szybkie odrosty. Można zastosować dodatek koniczyny czerwonej, białej lub lucerny.

Na gleby lekkie GL – 1 Przykładowy skład mieszanki
Kupkówka pospolita Berta-35% Kostrzewa czerwona Reda-25% Kostrzewa trzcinowa Escalante-20% Życica trwała Merkem-10% Życica wielokwiatowa Turtetra-10%

OPAKOWANIA 10kg

Na gleby ciężkie GC – 1 Przykładowy skład mieszanki
Kostrzewa łąkowa Gerda-17% Tymotka łąkowa Kaba/Karta-8% Festulolium-10% Życica trwała Merkem-20% Życica trwała Grasslands Nui-20% Kostrzewa trzcinowa Escalante-15% Kupkówka pospolita Berta-10%

OPAKOWANIA 10kg

KOŚNO-ŁĄKOWA O PODWYŻSZONEJ ZAWARTOŚCI BIAŁKA

Mieszanka przeznaczona na siano i kiszonkę o podwyższonej zawartości białka.

Przykładowy skład mieszanki
Koniczyna łąkowa (czerwona) Rozeta-20% Kostrzewa łąkowa Gerda-35% Kostrzewa czerwona Areta-10% Życica trwała Maja-15% Kostrzewa czerwona Reda-10% Życica trwała Grasslands Nui-10%

OPAKOWANIA 10kg

PASTWISKOWA

Mieszanka traw z dodatkiem koniczyny białej i lucerny. Zapewnia możliwość wypasania zwierząt oraz zbilansowaną ilość białka. Nadaje się również do wytwarzania siana, kiszonki oraz zielonej paszy. Charakteryzuje się również dużą smakowitością.

Przykładowy skład mieszanki
Lucerna siewna-10% Koniczyna biała-5% Życica trwała Merkem-15% Życica trwała Grasslands Nui-15% Kostrzewa trzcinowa Estanzuela-15% Kupkówka pospolita Berta-15% Kostrzewa łąkowa Gerda-10% Kostrzewa czerwona Reda-10% Tymotka łąkowa Kaba/Karta-5%

OPAKOWANIA 10kg

MIESZANKA TRAW NA TORFY

Mieszanka przeznaczona głównie na ziemie torfowe oraz ciężkie, podmokłe wolno obsychające i tereny okresowo zalewowe. Mieszanka ta ma dużą tolerancję na zmienne warunki klimatyczne, a w szczególności na niskie temperatury. Pełną użytkowość uzyskuje się po 2 latach. Charakteryzuje się wysoką smakowitością. Jest chętnie zjadana przez bydło w formie siana oraz kiszonki.

Przykładowy skład mieszanki
Stokłosa bezostna-5% Mietlica biaława Kita-10% Życica mieszańcowa Gala-16% Kostrzewa łąkowa Gerda-20% Kostrzewa trzcinowa Escalante-10,5% Życica trwała Grasslands Nui-25% Koniczyna białoróżowa (szwedzka) Aurora-7,5% Wiechlina łąkowa Limagie-6%

OPAKOWANIA 10kg

eprasa.pl 5ffe4dc568

ROENS NASIONA
www.roens-nasiona.pl

Oferta handlowa dla rolników na 2026

Mieszanki traw pastewnych

KOŚNA

Mieszanka w swoim składzie zawiera trawy o bardzo dużym przyroście zielonej masy i wysokiej smakowitości. Po skoszeniu następuje szybki odrost co przełoży się na częste koszenie. W związku z tym, że w mieszance tej użyte składniki są mniej trwałe, łąki zakłada się na okres nie dłuższy niż 3 lata.

Przykładowy skład mieszanki
Życica wielokwiatowa Turtetra-40% Życica trwała Grasslands Nui-35% Życica trwała Merkem-25%

OPAKOWANIA 10kg

MIESZANKA TRAW DLA BYDŁA

Przeznaczona jest ona dla krów mlecznych oraz bydła rzeźnego. Charakteryzuje się dużą zawartością zielonej masy oraz smakowitością. Zawiera w swoim składzie koniczynę czerwoną.

Przykładowy skład mieszanki
Koniczyna czerwona Rozeta-10% Życica wielokwiatowa Turtetra-40% Życica trwała Merkem-20% Życica trwała Grasslands Nui-30%

OPAKOWANIA 10kg

Oferta na nasiona strączkowe i poplonowe

Nazwa
Koniczyna biała
Koniczyna czerwona
Lucerna siewna
Facelia błękitna
Gorczyca konsumpcyjna
Gorczyca biała
Seradela

UWAGA!
NA ŻYCZENIE KLIENTA WYKONUJEMY MIESZANKI O UZGODNIONYM SKŁADZIE
- Większe ilości dowozimy własnym transportem
- Wszystkie nasiona są kwalifikowane z aktualnym certyfikatem WIORIN
- Skład mieszanek może ulec zmianie

ORAZ INNE NASIONA TAKIE JAK – WYKA SIEWNA (JARA), WYKA KOSMATA (OZIMA), GROCH SIEWNY (PELUCHA), SERADELA, ŁUBIN WĄSKOLISTNY, ŁUBIN PASZOWY, RZEPIK ORAZ MIESZANKI POPLONOWE OZIMA I JARA.

W ofercie także usługa profesjonalnego czyszczenia nasion!

Zachodniopomorska Firma Nasienna
Wojciech Roens
ul. Sikorek 9, 72-123 Kliniska Wielkie

tel. 91 431 28 11
e-mail: biuro@roens-nasiona.pl
www.roens-nasiona.pl

ROENS NASIONA

eprasa.pl 5ffe4dc568

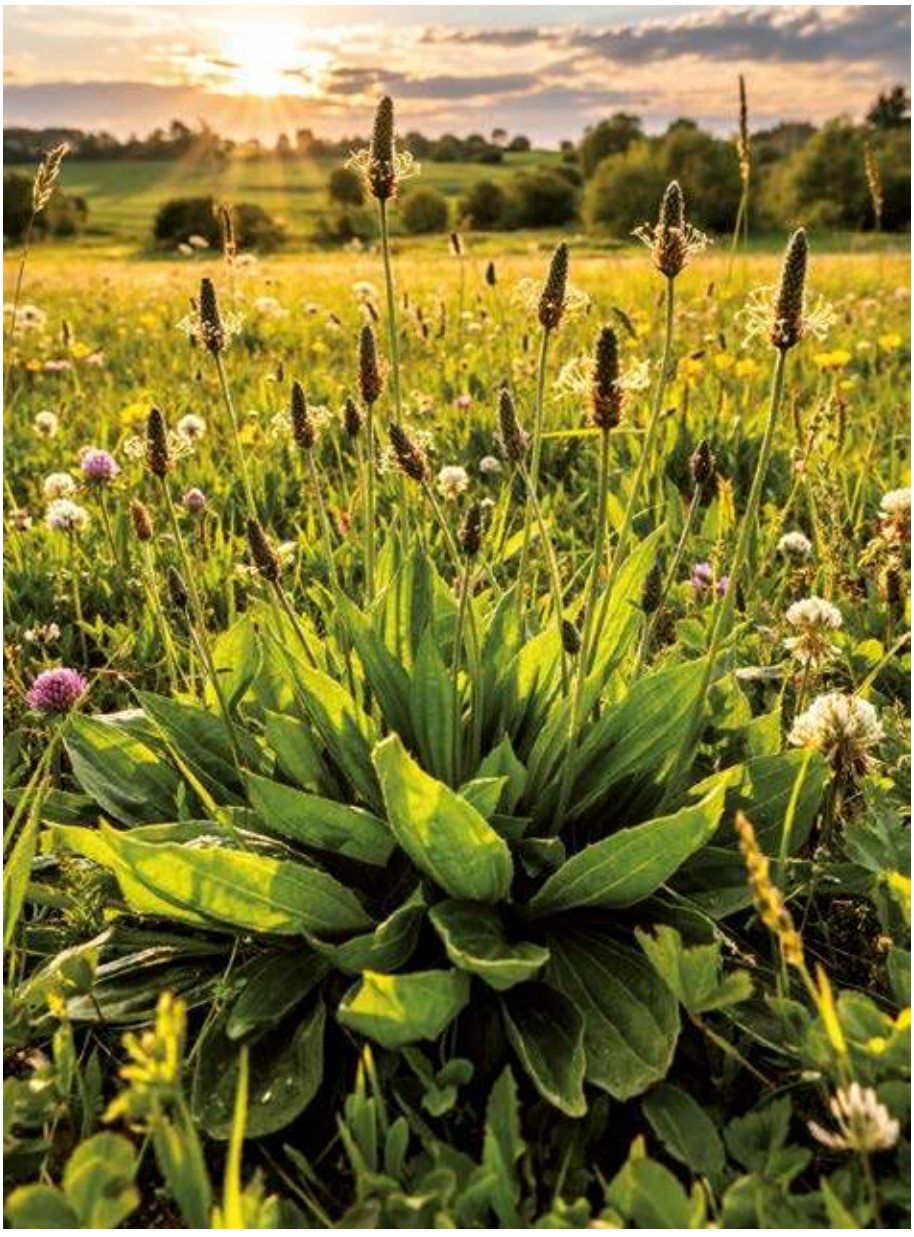

Przedplon

Odpowiedni przedplon pod uprawę babki to rośliny zbożowe, utrzymane we właściwej czystości, oraz bobowate. Babka jest dobrym przedplonem dla wielu roślin, pozostawiając stanowisko w dobrej strukturze, stosunkowo wolne od chwastów. Nie powinna być uprawiana na tym samym stanowisku częściej niż co 2-3 lata.

Roczna lub trzyletnia

Plantacje babki lancetowatej mogą być prowadzone w cyklu jednorocznym, dwuletnim lub trzyletnim. Nasiona, w ilości od 6 do 10 kg/ha, wysiewa się wczesną wiosną, bezpośrednio do gruntu, na głębokość 1,5-2 cm. Odległość rzędów powinna wynosić 25-45 cm.

Jest powszechnie obecna na łąkach w regionach o klimacie umiarkowanym i wykazuje silne tendencje do rozprzestrzeniania się. Dzięki głębokiemu systemowi korzeniowemu jest bardzo dobrze przystosowana do warunków suszy. Rośnie głównie na intensywnie użytkowanych łąkach i pastwiskach, chociaż bardziej sprzyjające dla niej są ubogie typy użytków zielonych. Babka jest więc typowym przedstawicielem roślin łąkowych. Charakteryzuje się szybkim wzrostem, co sprawia, że można ją bez trudu włączyć do mieszanek łąkowych z agresywnymi i szybko rosnącymi trawami, takimi jak życica

Chwast czy surowiec lekarski?

Spotykana na większości łąk, na polach uprawnych, na miedzach i przydrożach, babka lancetowata może być skutecznie stosowana do regeneracji darni, a jej obecność poprawia smak paszy.

GRAŻYNA NURKIEWICZ, PZDR w Koszalinie

Babka lancetowata to bylina należąca do zróżnicowanej i szeroko rozpowszechnionej rodziny babkowatych (*Plantaginaceae Juss.*). Występuje w zasadzie w każdym regionie Ziemi, wszędzie tam, gdzie panują umiarkowane warunki klimatyczne. Jako roślina ruderalna, babka lancetowata występuje również na stanowiskach suchych, niezasobnych w wapń.

Nie ma szczególnych wymagań co do stanowiska w uprawie, jednak ze względu na bujny rozwój zwartej masy liściowej i optymalnie powtarzający się dwu- lub trzykrotnie w roku zbiór surowca, preferowane pod jej uprawę powinny być grunty zasobne, lekko kwaśne, wilgotne. Nie nadają się natomiast stanowiska zalewane, o glebach nieprzepuszczalnych, zwięzłych, ale również te okresowo przesychające.

trwała, bez obaw o jej stłumienie lub wypieranie przez te trawy.

Po wysiewie nasion zalecane jest lekkie przywałowanie plantacji. W zależności od rodzaju gleby i warunków pogodowych, pierwsze wschody pojawiają się po upływie 10-16 dni od siewu. Nawożenie jest zależne od rodzaju stanowiska oraz przedplonu. Uwzględniając zapotrzebowanie babki na składniki pokarmowe (w wartościach orientacyjnych), przyjmuje się dawkowanie na 1 ha: 80-100 kg N, 20-30 kg P_2O_5, 80-120 K_2O oraz 5-10 kg MgO. Ze względu na ryzyko zanieczyszczeń mikrobiologicznych odradza się stosowanie nawozów organicznych nie tyl-

eprasa.pl 5ffe4dc568

ko we właściwej uprawie, ale również w bezpośrednim przedplonie.

Ze względu na stosunkowo powolny wzrost roślin i niską konkurencyjność w stosunku do chwastów, utrzymanie plantacji w czystości w pierwszych tygodniach uprawy jest niezwykle ważne. W tym celu zalecane są zabiegi mechanicznego pielenia w międzyrzędziach, a w razie konieczności usuwanie chwastów w rzędach ręcznie.

Zbiór i suszenie surowca

Kilkukrotny (od połowy maja do początku września) zbiór surowca wykonuje się przed kwitnieniem. Ziele babki ścinane jest możliwie najbliżej ziemi, przyczepami samozbierającymi z kosiarkami bębnowymi lub kosiarkami pokosowymi. Niskie przycinanie sprzyja w korzystnych warunkach pogodowych bujnemu przyrostowi kolejnych pokosów oraz zmniejsza ryzyko szybkiego wybijania w kwiatostany. Zebrany surowiec jest bardzo wrażliwy na zgniatanie i uszkodzenia mechaniczne. Niewłaściwie zebrany liść szybko brązowieje, zwija się i kruszy podczas dalszego przerobu. Dlatego surowiec bezpośrednio po skoszeniu musi trafić do suszarni, gdzie w cienkich warstwach, grubości około 50 cm, delikatnie przewracanych, powinien być suszony w możliwie krótkim czasie, w temp. 45-50°C. Średni plon wysuszonego surowca wynosi od 4 do 6 ton/ha w jednym roku uprawy (2-3 zbiory). Największy i z reguły najbardziej wartościowy pod względem pożądanej struktury liści jest pierwszy pokos.

Babka w mieszankach traw na użytki zielone

Wprowadzenie babki lancetowatej do mieszanek nasion na użytki zielone nie jest w Europie szeroko rozpowszechnione. Z kolei w Nowej Zelandii, Australii i USA jej celowe stosowanie w mieszankach roślin pastewnych i na użytkach zielonych ma już długą tradycję. Tamtejsi rolnicy dostrzegają korzystne cechy paszowe i uprawowe tego stosunkowo mało wymagającego zioła.

Zioła użytków zielonych, jak mniszek, dzika marchew, biedrzeniec, krwawnik pospolity czy babka mogą być cennym składnikiem darni użytków zielonych i są chętnie spożywane przez zwierzęta. W umiarkowanych ilościach, mają wysoką wartość dietetyczną. Jednak ich obecność nie powinna być większa niż 20%, w przeciwnym razie trawy mogą być zbyt stłumione, co zwiększa ryzyko poważnych strat spowodowanych łamliwością liści, szczególnie podczas zbioru na siano.

Z drugiej strony, nadmiar tych roślin może prowadzić do biegunki, co negatywnie wpływa na wydajność wypasanych zwierząt.

Regeneracja darni

Babka lancetowata może być skutecznie stosowana do regeneracji darni na użytkach trawiastych. Przerwy w darni łąkowej mogą zostać przez nią zlikwidowane pod warunkiem, że w glebie dostępne są odpowiednie nasiona. Babka osiąga najwyższe plony w letnich odrostach. Jako roślina dnia długiego wytwarza kwiatostany właśnie w tym okresie. W mieszankach z trawami rozwój rozrodczy babki może być długo zahamowany, ponieważ ze względu na częste i wczesne użytkowanie mieszanek nie dochodzi do jego pełnej realizacji. Brak jest na razie wystarczających danych dotyczących efektywności podsiewu tego gatunku w istniejącą darń użytków łąkowych.

Przy dodawaniu babki do mieszanek łąkowych jej udział nie powinien przekraczać 3-5%. Pomimo wysokiej wartości pokarmowej, udział babki powyżej 15-20% w plonie jest niepożądany. Dodatkowo zbyt duże jej nasilenie zmniejsza koncentrację energii oraz strawność odrostów.

Istnieje wiele ziół rosnących na użytkach zielonych, które są interesujące ze względu na dużą zawartość minerałów. I tak, rośliny zawierające sód poprawiają smak paszy, co przekłada się na jej wyższe spożycie. Oprócz sodu, babka lancetowata zawiera dużo innych minerałów, takich jak magnez, fosfor, wapń, cynk i miedź, których wartości są kilka razy większe niż mogą być w przypadku traw.

Dodatkowo, babka jest bogata w wiele biologicznie czynnych substancji, często występujących w liściach, w wysokich stężeniach. Jej składniki przeciwbakteryjne mogą wspierać fermentację w żwaczu oraz wpływać na skład kwasów tłuszczowych. Te skuteczne substancje roślinne (irydoidy) z babki, takie jak aukubina, katalpol, asperulozyd, śluzy, garbniki, kwas krzemowy i saponiny mają udowodnione działanie antybiotyczne u pasących się zwierząt. Biologicznie czynne związki wytwarzane przez tę roślinę są znane z właściwości przeciwzapalnych i przeciwutleniających. Oprócz tego mogą one stymulować wydalanie kwasu moczowego.

eprasa.pl 5ffe4dc568

Dobrostan koni w praktyce

Konie to piękne i mądre zwierzęta niegdyś wykorzystywane do pracy w rolnictwie. Przez pewien czas były trochę zapomniane na rzecz nowoczesnych maszyn rolniczych. Dziś z powrotem ich hodowla wraca do łask, lecz teraz jako atrakcja i sposób na dodatkowy zarobek – poprzez naukę jazdy konnej, a także wykorzystywanie do rehabilitacji.

KRZYSZTOFA SARZAŁA, PZDR w Pyrzycach

eprasa.pl 5ffe4dc568

Dobrostan koni odnosi się do ogólnego stanu ich zdrowia i komfortu w różnych aspektach życia. W praktyce oznacza to zapewnienie zwierzętom odpowiednich warunków fizycznych, emocjonalnych i społecznych, które umożliwiają im pełne funkcjonowanie w zgodzie z ich naturalnymi potrzebami. Ważnymi elementami jest odpowiednia dieta, oraz warunki bytowe.

Dopłaty – warunki stawiane rolnikowi

Dopłaty do koni w ramach Wspólnej Polityki Rolnej weszły w 2023 roku. Od tego czasu rolnicy mogą ubiegać się o tę dodatkową płatność pod warunkiem spełnienia szczegółowych kryteriów określonych w rozporządzeniu: rolnik musi być aktywny zawodowo, posiadać odpowiednią powierzchnię gospodarstwa, liczbę zwierząt (min. 2 konie dorosłe, w wieku min. 24 miesięcy, lub klaczy ze źrebięciem w określonym wieku), odbyć jednorazowego szkolenia z metod ograniczających stosowanie antybiotyków, a także posiadać plan poprawy dobrostanu zwierząt (sporządzony przez doradcę rolniczego).

Jeżeli rolnik ubiega się o dodatkową płatność dla koni poprzez sporządzenie planu poprawy dobrostanu zwierząt ma do wyboru dwa warianty:
- Dobrostan koni utrzymywanych w pomieszczeniach lub budynkach albo
- Dobrostan koni utrzymywanych w systemie otwartym.

W związku z nowelizacjami rozporządzenia od kampanii 2025 r. w Dobrostanie koni został wprowadzony jeden termin składania oświadczeń potwierdzający spełnienie wszystkich wymogów., a więc: rolnik musi pamiętać, aby w terminie od 15 do 21 marca w roku, po którym został złożony wniosek o przyznanie płatności dobrostanowej, dostarczyć do ARiMR odpowiednie oświadczenia (poprzez aplikację eWniosek plus):
- Oświadczenie z zapewnieniu dostępu do powierzchni zewnętrznych lub biegalni dla koni – w przypadku realizacji wariantu Dobrostan koni utrzymywanych w pomieszczeniach lub budynkach,
- Oświadczenie o zapewnieniu wypasu lub dostępu do zewnętrznej powierzchni bytowej dla koni co najmniej przez 140 dni w okresie pastwiskowym (od 1 kwietnia do 30 września) – w przypadku realizacji wariantu Dobrostan koni utrzymywanych w pomieszczeniach lub budynkach.

Osoba posiadająca sporządzony plan poprawy dobrostanu zwierząt musi również pamiętać, aby w latach kolejnych, jeżeli oczywiście plan poprawy dobrostanu zwierząt nie ulega zmianie, dołączyć do wniosku o płatności obszarowe „Oświadczenie o braku zmian w planie poprawy dobrostanu zwierząt”do 31 lipca w roku, w którym składa wniosek o przyznanie płatności bezpośrednich.

W terminie do 14 marca roku kolejnego po roku złożenia wniosku o płatności, należy złożyć „Oświadczenie o uzupełnieniu planu lub poprawieniu planu poprawy dobrostanu zwierząt” w przypadku stwierdzenia, że plan jest niekompletny lub jest niezgodny w zakresie informacji, o którym mowa w rozporządzeniu dobrostanowym.

Fot. Magdalena Mazur

Wiosenne zioła dla koni – naturalne wsparcie po zimie

Wiosna, tak oczekiwana przez właścicieli koni, przynosi nie tylko ocieplenie i pierwsze zielone pędy trawy, ale także zmieniające się potrzeby żywieniowe zwierząt. W tym czasie zioła pełnią rolę nie tylko naturalnych wspomagaczy trawienia, lecz także usuwają toksyny z organizmu, neutralizują szkodliwe substancje i uzupełniają niedobory witaminowo-mineralne.

ANNA BORCZ, PZDR w Kołobrzegu

eprasa.pl 5ffe4dc568

Wiosną konie potrzebują roślin wzmacniających odporność, bogatych w witaminy oraz wspomagających detoksykację po zimie i poprawiających pracę układu pokarmowego. Właśnie dlatego coraz częściej ich właściciele sięgają po naturalne metody wsparcia, w tym ziołolecznictwo jako element profilaktyki i leczenia. Rośliny lecznicze bywają łagodniejszą alternatywą dla konwencjonalnych farmaceutyków, oferując skuteczne wsparcie w walce z różnymi dolegliwościami.

Witaminy dla organizmu

Wiosną konie szczególnie potrzebują ziół bogatych w witaminy, które nie tylko wzmacniają ich odporność, lecz także pomagają ich organizmowi w regeneracji po zimie – poprzez wsparcie w wymianie sierści. Do roślin zielnych, zawierających cenne witaminy, należy np. pokrzywa bogata w witaminy A, B2, C, K, E, makro- i mikroelementy, takie jak magnez, flawonoidy, krzemionka, garbniki, kwas foliowy, pantotenowy, karoten czy chlorofil. Równie cenne są owoce dzikiej róży, zbierane tuż przed pełną dojrzałością, która jest niezwykle zasobna w witaminę C, a także A, B1, B2, E, K i GOPO. Z kolei aronia dostarcza witamin z grupy P i B (B1, B2, B6), witaminę C oraz E, potas, wapń, fosfor, magnez, żelazo, jod, mangan, molibden i miedź. Godna uwagi jest też kozieradka, której nasiona obfitują w wapń, potas, siarkę i magnez oraz olej tłusty, a także skrzyp polny – jako bogate źródło krzemionki, idealne do wzmacniania słabych kopyt i przywracania blasku matowej sierści.

Oczyszczanie po zimie

Po zimie należy zwrócić uwagę na toksyny nagromadzone w organizmie przez poprzednie miesiące, pochodzące z siana czy wody, które nie mogły zostać zneutralizowane z powodu braku świeżych zielonych roślin i ich leczniczych składników. Warto wtedy skupić się na ziołach wspomagających organy odpowiedzialne za usuwanie z organizmu toksyn, takie jak wątroba i nerki.

Do ziół oczyszczających należą m.in. mniszek lekarski i rdest ptasi, które pobudzają pracę wątroby i nerek, działają moczopędnie, przyspieszając tym samym usuwanie toksyn z krwi. Pokrzywa, wcześniej wspomniana jako źródło witamin i minerałów, korzystnie wpływa na układ krążenia i pracę nerek. Krwawnik i ostropest plamisty są niezastąpione w regeneracji wątroby, natomiast brzoza oraz przytulia czepna wraz z nagietkiem i echinaceą poprawiają funkcjonowanie układu limfatycznego, wzmacniając tym samym odporność organizmu po zimie.

Niektóre z tych ziół konie same odnajdą wiosną na pastwiskach, jednak zanim rozwiną się wśród traw, lepiej przygotować alternatywę w formie suszonych roślin – pozwoli to szybko uzupełnić niedobory i wspomóc detoksykację organizmu.

Wsparcie trawienia przy zmianie diety

Wiosna oznacza dla koni przejście z diety opartej na sianie na świeżą trawę – to właśnie wtedy zioła odgrywają istotną rolę jako naturalne wspomagacze trawienia. Przez zimę brakowało zielonki, dlatego wraz z pierwszymi młodymi trawami przydadzą się rośliny wspierające pracę jelit. Należą do nich przede wszystkim mięta pobudzająca apetyt, zmniejszająca wzdęcia i wpierająca ruchy perystaltyczne jelit. Z kolei rumianek działa rozkurczowo, krwawnik pomaga przy problemach trawiennych, takich jak skurcze, biegunki czy stany zapalne jelit, koper włoski łagodzi wzdęcia, częste przy zmianie pokarmu, zaś kminek i kozieradka działają osłonowo i chronią śluzówki jelit przed stanami zapalnymi. Dobrym uzupełnieniem są zioła rozkurczowe, w tym głóg, majeranek, szałwia, wierzba i porzeczka.

Z uwagi na to, iż świeża trawa zwiększa ryzyko biegunek, warto sięgnąć po rośliny bogate w garbniki, które działają ściągająco na błonę śluzową przewodu pokarmowego, przez co hamują biegunki. Doskonałym wyborem, bogatym w garbniki jest kora dębu, a także mięta. Do usuwania piasku, szczególnie u koni skubiących trawę na piaszczystych terenach, idealnie nadaje się babka płesznik.

Natura dostarcza mnóstwo wartościowych składników bezpośrednio z pastwisk – młode pączki kwiatów i liści, które kryją w sobie wartościowe witaminy. Wiosną pierwsze rozwijają się liście brzozy, wierzby, topoli, leszczyny oraz maliny idealne do wiosennego wzbogacenia diety u koni.

Wprowadzenie ziół do diety koni to nie tylko sposób na wsparcie zdrowia, ale także na wzbogacenie ich codziennego żywienia. Rośliny te podnoszą smakowitość paszy, co ma kluczowe znaczenie, szczególnie w przypadku wybrednych zwierząt. Przede wszystkim należy pamiętać, że zmiany w diecie wymagają ostrożności i personalizacji pod kątem indywidualnych potrzeb każdego konia.

Konie różnią się od siebie, dlatego przed dodaniem ziół do stałego menu warto skonsultować się z weterynarzem. Właściwa ocena stanu zdrowia i wybór roślin leczniczych zapewni świetne efekty oraz podniesie jakość życia koni.

Źródło: Smulska J. Zioła w Diecie i Leczeniu Koni, Złoty Koń 2019; Kuźnicka B., Dziak M. Zioła i ich stosowanie, PZWL 1992; Smulska J. Zioła w diecie i leczeniu koni, Złoty Koń 2019; Sałek A. Zioła – rośliny stosowane u koni. Konie i Rumaki, 2020; Smulska J. Zielnik koniarza, Wiosna. Złoty Koń 2022.

eprasa.pl 5ffe4dc568

Nawet w najlepszych i najbardziej zadbanych stajniach konie mogą ulec inwazji pasożytów wewnętrznych. Szczególnie ważna jest profilaktyka przeciwpasożytnicza u źrebiąt, ponieważ silne inwazje w wieku źrebięcym odbijają się na późniejszym życiu zwierzęcia. Uszkodzenia w organizmie mogą być wrotami do zakażeń bakteriami i wirusami groźnych dla młodych zwierząt, a ponad to pasożyty powodują osłabienie, które istotnie zaburza wzrost i rozwój.

Pasożyty wewnętrzne u koni

Pasożyty wewnętrzne to jeden z najczęstszych, a zarazem najbardziej niedocenianych problemów zdrowotnych u koni. Regularne odrobaczanie i kontrola parazytologiczna nie tylko chronią przed utratą kondycji i spadkiem wydolności, ale mogą zapobiec poważnym powikłaniom, takim jak kolki czy uszkodzenia narządów wewnętrznych. Skuteczna profilaktyka przeciwpasożytnicza to dziś nie wybór, lecz konieczność w odpowiedzialnej opiece nad końmi.

MARTYNA KOŁODZIEJCZAK, ZODR w Barzkowicach

Pasożyty wewnętrzne stale występują w populacji koni i mogą być przyczyną wielu problemów zdrowotnych. Uszkadzają błonę śluzową układu pokarmowego, gdzie najczęściej bytują, zaś ich metabolity sukcesywnie podtruwają swojego żywiciela. Z kolei larwy wędrujące przez narządy wewnętrzne (płuca, wątroba) powodują w nich stany zapalne, a inne pasożyty mogą wywoływać niedokrwistość.

Czasami możemy gołym okiem widzieć skutki zarobaczenia, ale niekiedy inwazja przebiega bez widocznych objawów, „po cichu", powodując duże spustoszenie w organizmie konia, dlatego ważne jest regularne kontrolowanie zarobaczenia i stosowanie środków przeciwpasożytniczych. Objawy zarobaczenia mogą być też nieswoiste i niewskazujące jednoznacznie na pasożyty jako przyczynę.

Objawy

✓ Do najczęstszych objawów należy wyraźne chudnięcie, przy czym zazwyczaj koń zarobaczony ma „rozepchany" brzuch i widoczne żebra, chudą szyję i zad. Dodatkowo pogarsza się wygląd sierści, która staje się matowa.

✓ Poważniejszymi objawami zarobaczenia są biegunki i kolki. Kolki u koni zawsze są groźne i mogą doprowadzić do śmierci zwierzęcia, zaś biegunki są najbardziej niebezpieczne dla młodych zwierząt.

✓ Niektóre pasożyty przy licznej inwazji powodują anemię, która może objawiać się osłabieniem oraz spadkiem wydolności.

✓ Uważa się również, że zarobaczenie może prowadzić do schorzeń alergicznych.

Pasożyty wewnętrzne koni

Do najczęściej występujących pasożytów u koni należą gatunki, które mogą w istotny sposób wpływać na ich zdrowie, kondycję i wydolność organizmu.

✓ Słupkowce (*Strongylidae*) – nicienie, które lokalizują się w jelicie ślepym i okrężnicy. Można je podzielić na słupkowce duże (*Strongylinae*) i słupkowce małe (*Cyathostominae*). Te pierwsze są pasożytami krwiopijnymi i powodują uszkodzenie śluzówki okrężnicy, duża ich liczba w organizmie może powodować niedokrwistość u konia. Larwy w poszczególnych etapach cyklu rozwojowego wędrują przez różne narządy wewnętrzne i uszkadzają je. Mogą prowadzić do schorzeń płuc, a szczególnie groźne są powodowane przez pasożyty zakrzepy w naczyniach krezki, które prowadzą do ciężkich kolek. Małe słupkowce pasożytują w jelicie ślepym i okrężnicy. Otorbione larwy wywołują stany zapalne błony śluzowej jelita, owrzodzenia oraz zwłóknienia ściany okrężnicy.

eprasa.pl 5ffe4dc568

✓ Glista końska (Parascaris equorum i Parascaris univalens) – postacie larwalne wędrują przez wątrobę oraz płuca. W drugim przypadku powodują kaszel i mogą prowadzić do zapalenia oskrzeli. Dorosłe formy bytują w jelicie cienkim. Przy dużej inwazji może nawet dojść do zatkania jelita i ciężkiej kolki. Jaja glist są w stanie długo przetrwać w środowisku i przez wiele lat mogą stanowić źródło infekcji w stajni, są odporne na wiele środków dezynfekcyjnych. Bardzo niebezpieczne dla źrebiąt.
✓ Owsik (Oxyuris equi) – nicień uznawany za niestanowiący dużego zagrożenia, jednak intensywna inwazja powoduje osłabienie i spadek kondycji, zwłaszcza u źrebiąt. Można zaobserwować intensywne wycieranie ogona u koni zakażonych owsikami.
✓ Giez koński (Gasterophilus intestinalis) – jest owadem, który składa jaja na sierści i włosiu koni. Aktywność tych owadów rozpoczyna się w czerwcu /lipcu i trwa do października/listopada. Spożyte przypadkiem przez konia jaja uwalniają larwy, które następnie umiejscawiają się w błonie śluzowej żołądka, prowadząc do powstania nadżerek i owrzodzeń, a w skrajnych wypadkach nawet do perforacji i pęknięcia żołądka.
✓ Tasiemce (Anoplocephala perfoliata i Anoplocephala magna) – w swoim cyklu rozwojowym potrzebują żywiciela pośredniego – roztoczy. Do zakażenia tasiemcem najczęściej dochodzi w drugiej części sezonu pastwiskowego. Dorosłe formy tasiemca występują w okolicy ujścia biodrowo-ślepo-okrężniczego. Przy większej liczbie tasiemców może dochodzić do kolek, a także owrzodzeń i perforacji jelit. Zakażenie tym pasożytem jest trudne do wykrycia podczas badania kału.
✓ Węgorek (Strongyloides westeri) – nicienie występujące w jelicie cienkim, przede wszystkim w dwunastnicy. Groźne dla źrebiąt, do ich zakażenia może dojść przez wypicie mleka zakażonej klaczy, przez skórę lub spożycie larw ze środowiska.

Zwalczanie

W środowisku jeździeckim możemy zaobserwować dwa podejścia do tematu pasożytów. Pierwsze z nich to rutynowe odrobaczanie koni 2-4 razy do roku (częściej źrebięta), a drugie to regularne badanie kału i podawanie środków przeciwpasożytniczych tylko wtedy, gdy ilość jaj w kale przekracza ustalony poziom. Zaletą drugiego podejścia jest zminimalizowanie stosowania silnych preparatów, które mogą mieć skutki uboczne oraz powodować narastanie zjawiska lekooporności. Niestety, nie zawsze badania kału są miarodajne. Program odrobaczania w danej stajni powinien być skonsultowany z lekarzem weterynarii i dostosowane do indywidualnych warunków panujących w danym miejscu.

Zasady higieny

Aby minimalizować ryzyko ciężkiego zarobaczenia u koni możemy stosować pewne zasady higieny, ale całkowite wyeliminowanie jaj pasożytów ze środowiska może być niemożliwe.
✓ Silnym inwazjom pasożytniczym sprzyja duże zagęszczenie koni na pastwiskach i padokach, dlatego utrzymywanie mniejszej obsady jest zawsze korzystne.
✓ Dobrym pomysłem jest też wypas kwaterowy, o ile posiadamy odpowiedni areał. Pastwisko powinno zostać podzielone na mniejsze części, z ustaleniem rotacji i czasu odpoczynku poszczególnych kwater.
✓ Przy dużym zagęszczeniu zwierząt dobrze jest regularnie usuwać odchody, które są źródłem jaj pasożytów.
✓ Należy też zachować właściwą higienę w stajni, usuwać regularnie oborniki i przeprowadzać dezynfekcję boksów oraz pilnować czystości żłobów i poideł.
✓ Zalecane jest zwalczanie owadów w stajni i jej okolicy oraz ochrona przed owadami samych zwierząt. Jest to niestety trudne zadanie, ale istnieją środki chemiczne ograniczające liczebność much i innych owadów.
✓ Trawa z łąk, gdzie wypasane są konie, nie powinna być przeznaczana do skarmiania jako zielonka ani na siano dla koni, ponieważ jaja niektórych pasożytów są w stanie przetrwać długi czas w środowisku.
✓ Źródła wody do pojenia powinny być zabezpieczone przed zanieczyszczeniem odchodami i obornikiem.
✓ Obornik koński może być stosowany na pastwiskach jako nawóz tylko po odpowiednim przekompostowaniu.
✓ Głębokie przeoranie pastwiska powoduje wyraźne zmniejszenie ilości inwazyjnych postaci pasożytów oraz ich żywicieli pośrednich.

Najważniejsze zasady odrobaczania koni

✓ Można wykonać badanie kału. Jeżeli w wyniku będziemy mieli informację o występowaniu jaj pasożytów, dobieramy odpowiedni środek przeciwpasożytniczy, zwalczający konkretne gatunki. Niestety, czasami pomimo braku jaj wydalanych w kale koń może być zarobaczony.
✓ Stosujemy środki pod kontrolą lekarza weterynarii, który dobierze środek odpowiedni dla danego konia (wieku, sposobu użytkowania, ciąży) oraz pory roku, uwzględniając przy tym cykl rozwojowy pasożytów.
✓ Odrobaczamy wszystkie konie z danej grupy w tym samym momencie.
✓ Stosujemy środki zarejestrowane dla koni, zgodnie z zaleceniami producenta.
✓ Podajemy zawsze odpowiednią do masy ciała konia dawkę leku. Zaniżenie dawki sprzyja rozwojowi lekooporności u pasożytów.
✓ Powinniśmy obserwować zwierzęta po odrobaczeniu, aby ewentualnie wychwycić skutki uboczne (kolki, brak apetytu, reakcje alergiczne) i szybko zareagować. Czasami można też zaobserwować martwe pasożyty wydalane z kałem po odrobaczeniu – jest to wskazanie do powtórzenia odrobaczenia po kilku tygodniach i po uzgodnieniu z lekarzem weterynarii.
✓ Dobrą praktyką jest usunięcie obornika zaraz po odrobaczeniu oraz przeprowadzenie koni na nowe pastwisko. Nie zlikwiduje to całkowicie jaj pasożytów w środowisku, ale może ograniczyć ich liczbę.
✓ Nowe konie w stajni przed dołączeniem do stada powinny zostać odrobaczone oraz przejść kwarantannę.
✓ Zalecane jest odrobaczanie dorosłych koni 4 razy w roku, ale kalendarz odrobaczeni powinniśmy ustalić z lekarzem weterynarii.
✓ Źrebięta odrobaczamy co 6-8 tygodni do osiągniecia wieku jednego roku.
✓ Klacze źrebne trzeba odrobaczyć przed porodem (około 14 dni przed, niektórzy zalecają odrobaczenie w dniu porodu), by ograniczyć możliwość zakażenia pasożytami oseska – przede wszystkim węgorkiem końskim (Strongyloides westeri).

Źródła: „Zwalczanie pasożytów wewnętrznych" „Hodowca i Jeździec" nr 2/2006; „Nematodozy koni. Choroby pasożytnicze wywoływane przez robaki obłe", „Hodowca i Jeździec" nr 1 i 2/2006; www.esccap.org

eprasa.pl 5ffe4dc568

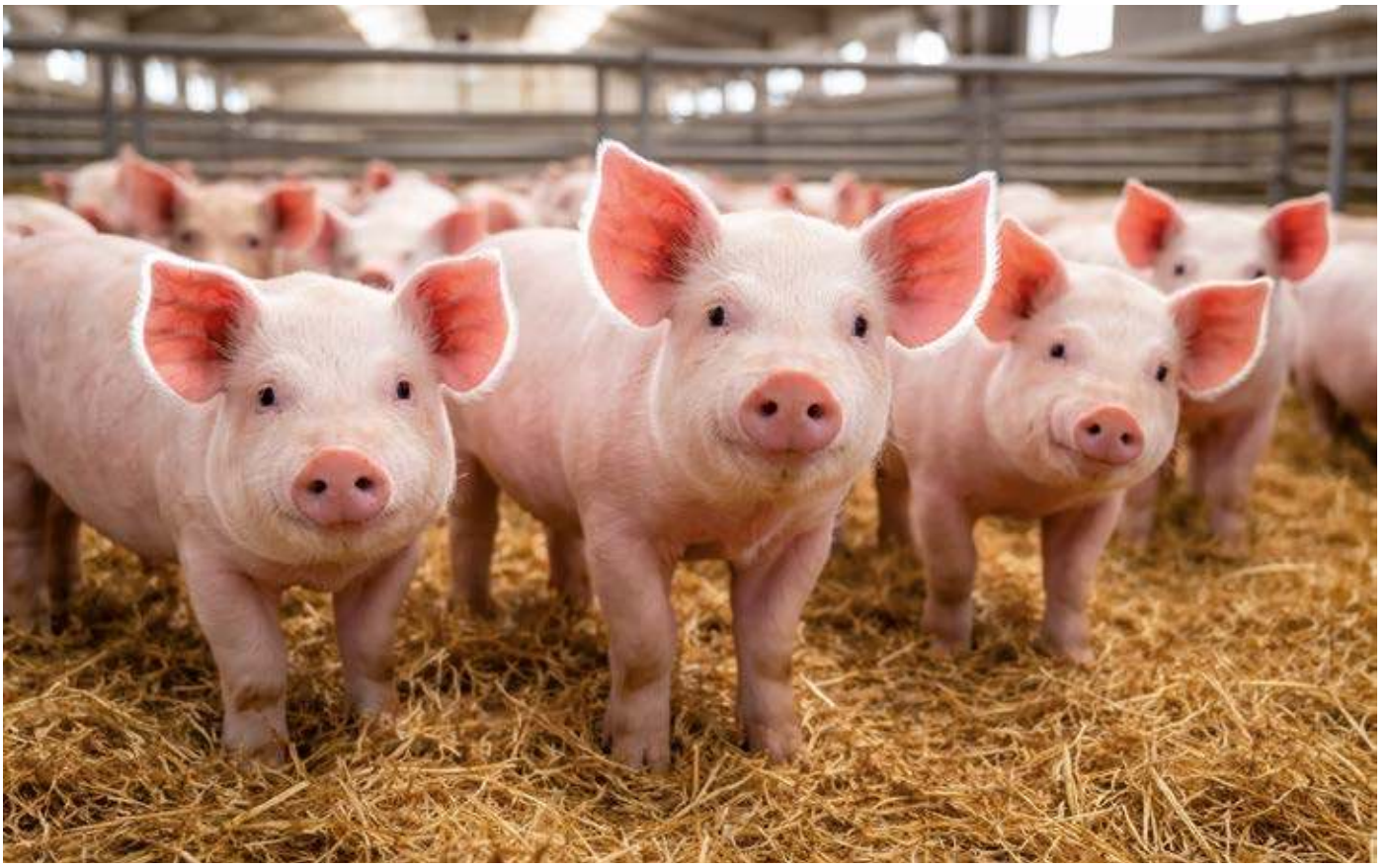

Szczęśliwe świnie? 5 kluczowych zasad w chlewni

Fundament dobrostanu świń tworzy pięć zasad obejmujących zarówno warunki środowiskowe, jak i potrzeby behawioralne zwierząt. To one wyznaczają kierunek zmian w nowoczesnej produkcji trzody chlewnej, łącząc wymogi prawne, oczekiwania społeczne i ekonomiczne realia gospodarstw.

MAGDALENA WIECZOREK, Oddział w Koszalinie

Zapewnienie dobrostanu świń stało się jednym z najważniejszych wyzwań współczesnej produkcji tych zwierząt w Polsce. Rosnąca świadomość społeczna, oczekiwania konsumentów oraz rozbudowany system regulacji prawnych sprawiają, że warunki utrzymania zwierząt przestają być jedynie elementem technologii produkcji, a stają się fundamentem odpowiedzialnego rolnictwa.

Pieniądze z ekoschematów

W ostatnich latach szczególnego znaczenia nabrał ekoschemat „Dobrostan zwierząt" w ramach Planu Strategicznego dla WPR na lata 2023-2027. To narzędzie finansowe skierowane do rolników, którzy decydują się poprawić warunki utrzymania zwierząt ponad obowiązujące minimum. Warianty dotyczące świń – „Dobrostan loch" oraz „Dobrostan tuczników" – obejmują m.in. zwiększenie powierzchni bytowej, stosowanie ściółki, zapewnienie materiałów wzbogacających, poprawę warunków środowiskowych oraz spełnienie dodatkowych wymogów zoohigienicznych. W wielu gospodarstwach dopłaty te stały się istotnym elementem opłacalności produkcji: w 2025 roku płatność dla tucznika wynosiła około 23 zł za sztukę, natomiast dla loch – od 280 do nawet 500 zł, w zależności od liczby realizowanych wariantów. Wsparcie obejmuje wyłącznie lochy i tuczniki, a jego uzyskanie wymaga pełnego spełnienia wszystkich wymogów ekoschematu.

1. ZAPEWNIENIE ODPOWIEDNIEJ PRZESTRZENI I MIKROKLIMATU

Podstawą dobrostanu jest zapewnienie zwierzętom odpowiedniej przestrzeni oraz stabilnych warunków środowiskowych. Minimalne powierzchnie bytowe wynikają z przepisów unijnych i krajowych, jednak ekoschemat „Dobrostan zwierząt" wymaga ich zwiększenia o 20% w przypadku tuczników oraz o 20-50% w przypadku loch. Oznacza to, że tuczniki o masie 85-110 kg, które zgodnie z prawem powinny mieć 0,65-0,8 m², w wariancie dobrostanowym muszą dysponować nawet 0,96 m² powierzchni użytkowej. Z kolei lochy utrzymywane grupowo potrzebują od 2,7 do 3,4 m² zamiast ustawowych 2,25 m² powierzchni.

eprasa.pl 5ffe4dc568

Przykładowe wartości powierzchni bytowej

Kategoria zwierząt	Powierzchnia minimalna (prawo)	Zwiększenie w ekoschemacie	Powierzchnia po zwiększeniu
Tuczniki 50-85 kg	0,55 m²	+20%	0,66 m²
Tuczniki 85-110 kg	0,65-0,80 m²	+20%	0,78-0,96 m²
Lochy grupowe	2,25 m²	+20-50%	2,70-3,40 m²
Lochy prośne (indywidualne)	1,64 m²	+20%	1,97 m²

Choć przepisy nie narzucają sztywnych norm dotyczących temperatury, wilgotności czy stężenia gazów, to nakładają obowiązek zapewnienia zwierzętom komfortu termicznego, odpowiedniej wentylacji i unikania szkodliwych gazów. Dlatego w praktyce stosuje się wartości wynikające z zaleceń zoohigienicznych, które pomagają utrzymać stabilne warunki środowiskowe.

Najczęściej stosowane parametry mikroklimatu

Parametr	Zalecana wartość/zakres	Charakter
Temperatura – prosięta	26-30 C	Zalecenie zoohigieniczne
Temperatura – warchlaki	20-24 C	Zalecenie zoohigieniczne
Temperatura – tuczniki	16-20 C	Zalecenie zoohigieniczne
Wilgotność względna	60-75%	Zalecenie zoohigieniczne
Amoniak (NH_3)	<= 20 ppm	Zalecenie zoohigieniczne
Dwutlenek węgla (CO_2)	<= 3000 ppm	Zalecenie zoohigieniczne
Siarkowodór (H_2S)	<= 5 ppm	Zalecenie zoohigieniczne
Natężenie oświetlenia	>= 40 lx przez min. 8 h/dobę	Zalecenie zoohigieniczne
Halas	< 80-85 dB	Zalecenie zoohigieniczne
Szerokość szczelin w rusztach	10-20 mm; tuczniki 17-18 mm	Zalecenie zoohigieniczne

2. STAŁY DOSTĘP DO WODY I PASZY

Drugą zasadą dobrostanu jest zapewnienie zwierzętom nieprzerwanego dostępu do wody i paszy. Przepisy unijne i krajowe gwarantują możliwość zaspokojenia podstawowych potrzeb fizjologicznych, natomiast ekoschemat „Dobrostan zwierząt" rozszerza te wymagania, podkreślając znaczenie jakości żywienia oraz warunków, w jakich zwierzęta pobierają paszę i wodę.

W wariancie „Dobrostan loch" konieczne jest zapewnienie materiałów do budowy gniazda przed porodem, co wspiera naturalne zachowania i zmniejsza stres okołoporodowy. W wariancie „Dobrostan tuczników" obowiązkowy jest stały dostęp do materiałów manipulacyjnych oraz paszy o odpowiedniej strukturze i wartości odżywczej. Aby spełnić te wymagania, rolnik musi regularnie kontrolować działanie poideł, czystość wody oraz liczbę stanowisk żywieniowych. W praktyce oznacza to również konieczność dostosowania systemu żywienia do wielkości grupy, aby uniknąć walk o dostęp do paszy. Zbyt mała liczba koryt, niska jakość paszy lub przerwy w dostępie do wody prowadzą do stresu, agresji, spadku odporności i pogorszenia wyników produkcyjnych.

Właściwie zaprojektowany system żywienia – obejmujący odpowiednią liczbę poideł, równomierny dostęp do paszy i jej właściwą strukturę – jest jednym z najważniejszych elementów wpływających na zdrowie i dobrostan świń.

3. MOŻLIWOŚĆ REALIZOWANIA NATURALNYCH ZACHOWAŃ

Świnie są zwierzętami o silnej potrzebie eksploracji, rycia i żucia, dlatego trzecia zasada dobrostanu dotyczy zapewnienia im możliwości realizowania naturalnych zachowań. Dyrektywa 2008/120/WE nakłada obowiązek udostępniania materiałów manipulacyjnych, a polskie rozporządzenie MRiRW doprecyzowuje ten wymóg, wskazując, że materiały te muszą być bezpieczne, czyste i dostępne dla wszystkich zwierząt w grupie.

W ekoschemacie „Dobrostan zwierząt" dostęp do materiałów wzbogacających jest jednym z kluczowych warunków uzyskania dopłat. Materiały manipulacyjne – takie jak słoma, siano, drewno, liny z naturalnych włókien czy specjalne zabawki dla świń – pozwalają zwierzętom zaspokoić potrzebę eksploracji i aktywności. Ich brak prowadzi do frustracji, nudy i agresji, co objawia się obgryzaniem ogonów, walkami w grupie, uszkodzeniami skóry czy stereotypiami.

Właściwie dobrane materiały wzbogacające poprawiają dobrostan, zmniejszają poziom stresu i ograniczają zachowania agresywne, co przekłada się na lepsze wyniki produkcyjne i mniejszą liczbę urazów. W praktyce oznacza to konieczność regularnego uzupełniania materiałów, dbania o ich czystość oraz zapewnienia, aby były dostępne dla wszystkich zwierząt, a nie tylko dla dominujących osobników.

eprasa.pl 5ffe4dc568

Dobrostan świń w polskich chlewniach opiera się dziś na dwóch równoległych filarach: obowiązujących przepisach prawa oraz praktycznych standardach zoohigienicznych, które pozwalają utrzymać zwierzęta w zdrowiu, komforcie i stabilnych warunkach środowiskowych. Choć Dyrektywa Rady 2008/120/WE, Rozporządzenie MRiRW z 15 lutego 2010 r. oraz krajowe ustawy określają głównie minimalne wymagania, to rzeczywista poprawa dobrostanu wymaga działań wykraczających poza te normy. Szczególnego znaczenia nabiera w tym kontekście ekoschemat „Dobrostan zwierząt", który premiuje rolników decydujących się na podwyższenie standardów utrzymania świń poprzez zwiększenie powierzchni bytowej, poprawę mikroklimatu, stosowanie ściółki i materiałów manipulacyjnych, a także spełnienie wymogów bioasekuracji.
Wdrażanie wysokich standardów dobrostanu przynosi wymierne korzyści: poprawia zdrowotność stada, ogranicza agresję i urazy, zmniejsza liczbę upadków, a także wpływa korzystnie na wyniki rozrodu u loch oraz przyrosty u tuczników. Jednocześnie dopłaty dobrostanowe – od kilkudziesięciu złotych za tucznika do kilkuset złotych za lochę rocznie – stanowią realne wsparcie finansowe, które pozwala gospodarstwom inwestować w modernizację, poprawę infrastruktury i rozwój produkcji.
Dobrostan nie jest więc jedynie obowiązkiem wynikającym z przepisów, ale także szansą na budowanie bardziej efektywnej, bezpiecznej i zrównoważonej produkcji świń. To inwestycja, która zwraca się zarówno w zdrowiu zwierząt, jak i w stabilności ekonomicznej gospodarstwa.

4. PROFILAKTYKA ZDROWOTNA, HIGIENA I BIOASEKURACJA

Czwartym filarem dobrostanu jest zdrowie zwierząt, a jego podstawą pozostaje skuteczna bioasekuracja. W Polsce zasady te określa ustawa z 11 marca 2004 r., która nakłada na hodowców obowiązek zapobiegania chorobom zakaźnym, w tym ASF. W ekoschemacie „Dobrostan zwierząt" spełnienie wymogów bioasekuracji jest warunkiem koniecznym do otrzymania dopłat.

Bioasekuracja obejmuje przede wszystkim zabezpieczenie gospodarstwa przed wprowadzeniem patogenów. Oznacza to stosowanie mat dezynfekcyjnych przy wejściach i wjazdach, ograniczenie kontaktu z dzikami poprzez ogrodzenie terenu oraz właściwe przechowywanie paszy i ściółki. Ważnym elementem jest także kontrola ruchu ludzi i pojazdów – prowadzenie rejestru wejść, stosowanie odzieży ochronnej oraz wyznaczenie stref „czystej" i „brudnej". Równie istotna jest higiena wewnątrz budynków: regularne mycie i dezynfekcja pomieszczeń, utrzymywanie czystych legowisk, kontrola wentylacji oraz szybkie reagowanie na objawy chorobowe. W przypadku transportu zwierząt konieczne jest czyszczenie i dezynfekcja pojazdów oraz przestrzeganie zasad bezpieczeństwa przez kierowców.

Dobrze prowadzona bioasekuracja ogranicza ryzyko chorób, stabilizuje produkcję i chroni gospodarstwo przed stratami ekonomicznymi, stanowiąc jeden z kluczowych elementów nowoczesnej hodowli świń.

5. MINIMALIZACJA STRESU I HUMANITARNA OBSŁUGA

Ostatnia zasada dobrostanu dotyczy ograniczania stresu i zapewnienia spokojnej, humanitarnej obsługi zwierząt. Zarówno prawo unijne, jak i polska ustawa o ochronie zwierząt nakładają obowiązek traktowania świń w sposób, który nie powoduje zbędnego cierpienia ani stresu. Ekoschemat „Dobrostan zwierząt" podkreśla znaczenie spokojnego obchodzenia się ze zwierzętami, unikania gwałtownych bodźców, ograniczenia mieszania grup oraz zapewnienia odpowiedniego oświetlenia i akustyki w budynkach inwentarskich.

Stres ma bezpośredni wpływ na zdrowie i wyniki produkcyjne – obniża odporność, zwiększa podatność na choroby, pogarsza przyrosty i może prowadzić do agresji, dlatego w wielu gospodarstwach kluczowe jest wprowadzenie stałych rutyn obsługi, dzięki którym zwierzęta czują się bezpieczniej. Ważne jest również szkolenie pracowników w zakresie behawioru świń, aby potrafili rozpoznawać sygnały stresu i reagować w sposób minimalizujący ryzyko urazów.

Istotnym elementem jest także transport zwierząt, regulowany rozporządzeniem Rady (WE) nr 1/2005. Określa ono m.in. maksymalną obsadę, wymagania dotyczące wentylacji, czasu transportu oraz postępowania podczas załadunku i wyładunku. Spokojne przemieszczanie zwierząt, unikanie pośpiechu i stosowanie odpowiednich narzędzi do kierowania stadem (bez użycia przemocy) znacząco zmniejsza poziom stresu i ryzyko kontuzji.

Podstawy prawne w tym zakresie wyznacza Dyrektywa Rady 2008/120/WE z dnia 18 grudnia 2008 r. (w brzmieniu skonsolidowanym z 2019 r.), określająca minimalne normy ochrony świń obowiązujące w całej Unii Europejskiej. W Polsce przepisy te zostały wdrożone i doprecyzowane w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r., a system uzupełniają krajowe akty prawne, takie jak ustawa z 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz.U. 2023 poz. 1580) oraz ustawa z 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz.U. 2023 poz. 1075).

eprasa.pl 5ffe4dc568

Wielkanoc na stole

Wielkanoc to jedno z najważniejszych świąt w polskiej tradycji, a jej nieodłącznym elementem jest bogato zastawiony stół. Potrawy wielkanocne nie tylko cieszą podniebienie, ale również niosą ze sobą głęboką symbolikę, zakorzenioną w historii, religii i obyczajach przekazywanych z pokolenia na pokolenie.

BEATA BURTNIAK, PZDR w Myśliborzu

JAJKA FASZEROWANE PIECZARKAMI

8 średnich jaj, 350 g pieczarek, 130 g cebulki szalotki (lub zwykłej), 130 g czerwonej papryki, 2 łyżki majonezu, 4 łyżki oleju roślinnego, 2 łyżki siekanego szczypiorku, sól, pieprz ziołowy

Jajka ugotować na twardo, obrać. Pieczarki obrać i oczyścić. Paprykę i cebulę bardzo drobno posiekać. Cebulę podsmażać na patelni. Dodać paprykę. Kolejno posiekać drobno pieczarki i również umieścić je na patelni. Wsypać pół łyżeczki pieprzu ziołowego oraz sporą szczyptę soli. Zamiast pieprzu ziołowego można użyć pieprzu czarnego. Smażyć tak bez przykrycia łącznie do 15 minut. Farsz można jeszcze dodatkowo posiekać. Obrane i przestudzone jajka przekroić wzdłuż na pół. Wyjąć żółtka i połączyć z farszem. Dodać jeszcze dwie łyżki majonezu. Farsz bardzo dokładnie wymieszać. Połówki jajek wypełnić farszem pieczarkowym i umieścić na talerzu. Można udekorować odrobiną majonezu i siekanymi ziołami – świetnie sprawdzą się koperek, szczypiorek, natka pietruszki oraz rzeżucha.

JAJKA FASZEROWANE SAŁATKĄ Z AWOKADO

5 jaj, 1 dojrzałe awokado, 1 łyżeczka soku z cytryny, ½ ząbka czosnku, 2 łyżki majonezu + do dekoracji, 2 łyżki posiekanego szczypiorku, zielenina do dekoracji

Z ugotowanych na twardo jajek wyciąć mniej więcej 1/3 część, robiąc nacięcie od góry, po ukosie (ma powstać rynienka). Wyciętą część posiekać w kosteczkę. Pozostałą łódeczkę zachować do wypełnienia farszem (można troszkę ściąć spód, gdyby jajko przewracało się na boki). Czosnek przecisnąć przez praskę i oprószyć solą. Awokado przekroić na pół, usunąć pestkę, wyjąć miąższ i pokroić go w kosteczkę. Oprószyć solą, pieprzem, skropić sokiem z cytryny lub limonki, wymieszać z czosnkiem, posiekanymi jajkami, posiekanym szczypiorkiem i majonezem, doprawić solą i pieprzem. Farsz nałożyć w wycięte części jajek, tak aby zmieściło się go jak najwięcej. Jajka ułożyć na półmisku. Udekorować zieleniną i majonezem. Jajka można też bardziej tradycyjnie przekroić na połówki, wyjąć żółtka i połączyć je z resztą składników.

WIELKANOCNY KOSZYCZEK

- Chleb – symbol życia.
- Jajka – oznaczają nowe początki.
- Sól – chroni przed zepsuciem.
- Wędliny – zapewniających dostatek.
- Chrzan – ma przypominać o sile i zdrowiu.

WIELKANOCNE DANIA

- Jajka – podawane na wiele sposobów – gotowane, faszerowane, w sałatkach czy jako jajka w majonezie.
- Biała kiełbasa – często serwowana z chrzanem lub w żurku.
- Żurek wielkanocny z jajkiem i kiełbasą – to klasyka, bez której wielu Polaków nie wyobraża sobie świątecznego śniadania.
- Pieczone mięsa, pasztety, galarety oraz różnego rodzaju wędliny
- Tradycyjne wypieki: babka wielkanocna, mazurek oraz sernik.

eprasa.pl 5ffe4dc568

BIAŁA KIEŁBASA WIEPRZOWA

Składniki na 5,5 kg kiełbasy

3,5 kg chudego mięsa wieprzowego – szynka lub łopatka, 1 kg tłustego mięsa – pachwina lub boczek, 90 g soli kamiennej, 10 g świeżo zmielonego pieprzu czarnego, 10 g majeranku, 50 g czosnku, 1 kg surowego boczku, 350 ml zimnej przegotowanej wody, jelita wieprzowe

Mięso pokroić w kostkę ok. 2 cm, przełożyć do miski i obsypać solą, dokładnie wymieszać, aby wciągnęło sól. Przykryć np. ścierką, odstawić do lodówki na 2 dni. Na 2 godziny przed robieniem kiełbasy jelita kilkakrotnie dobrze przepłukać pod bieżącą wodą (w środku również) i zostawić w wodzie. Ok. 1 kg chudego mięsa zmielić na sitku 13 (oczka 13 mm), resztę na 8 lub 10. Zmielone mięso wymieszać z przyprawami i czosnkiem przeciśniętym przez praskę. Dokładnie masować do momentu aż zacznie się kleić. Pod koniec dodać wodę i dalej masować. Nadziać jelita za pomocą nadziewarki lub lejka do maszynki do mięsa. Formować pętka. Kiełbasę przed podaniem parzyć (nie gotujemy!!!) przez ok. 15 min.

KARKÓWKA Z PIECZARKAMI I CEBULĄ

ok. 1,5 kg karkówki, ½ kg pieczarek, 3 duże cebule, sól, pieprz czarny, papryka słodka, keczup ostry

Karkówkę pokroić na plastry ok. 1 cm, oprószyć przyprawami. Cebule pokroić w piórka, pieczarki w plastry. W naczyniu żaroodpornym układać kolejno warstwę karkówki, cebulę i pieczarki, posmarować keczupem. Czynność powtarzać do wyczerpania składników. Naczynie przykryć i wstawić do piekarnika na ok. 1,5 godz., temp. 180 stopni góra-dół.

AKSAMITNY PASZTET DOMOWY

50 dag wieprzowiny, 50 dag wołowiny, 25 dag słoniny, 30 dag boczku, 25 dag wątroby wieprzowej lub wołowej, 4 jajka, jarzynka (bez kapusty), 2 czerstwe bułeczki kajzerki, 3 cebule, 4 ząbki czosnku, gałka muszkatołowa, imbir, ostra papryka (sypka), majeranek, tymianek, cząber, sól, pieprz, tarta bułka (do wysypania formy)

Mięso zalać wodą, dodać jarzynkę (bez kapusty) i gotować do miękkości. Gdy mięso będzie ugotowane, wyciągnąć i wystudzić. Wystudzone zmielić w maszynce. Na patelni obsmażyć wątróbkę i cebulę, po obsmażeniu zmielić. Do zmielonego mięsa dodać zmiażdżony czosnek, zioła i przyprawy, namoczoną i odciśniętą bułkę oraz jajka. Doprawić do smaku i wyrabiać farsz. Formę do pasztetu wysmarować tłuszczem i wysypać bułką tartą. Wyłożyć masę pasztetową, wypełniając formę do 2/3 wysokości. Wstawić do piekarnika nagrzanego do 180 stopni na 1 godzinę.

MAZUREK MICHAŁEK

Ciasto kruche: 175 g mąki pszennej, 50 g cukru pudru, 100 g zimnego masła, 1 łyżka gęstej kwaśnej śmietany 18%, 1 żółtko, szczypta soli

Mąkę przesiać, dodać masło i posiekać ostrym nożem. Dodać żółtko, cukier, śmietanę i sól. Szybko zagnieść (składniki na ciasto można również wyrobić w malakserze do momentu otrzymania zwartej kuli ciasta), uformować kulę, lekko spłaszczyć i owinąć folią spożywczą. Schłodzić w lodówce przez 1 godzinę. Formę o wymiarach 20 x 30 cm wyłożyć papierem do pieczenia. Kruche ciasto wyjąć z lodówki, rozwałkować, następnie przenieść do formy. Ciasto ponownie schłodzić w lodówce przez 60 minut. Przed samym pieczeniem ciasto ponakłuwać widelcem. Piec w temperaturze 180°C przez około 20 minut lub do zrumienienia się ciasta. Wyjąć z piekarnika i wystudzić.

Polewa michałkowa: 180 ml śmietanki kremówki 36%, 245 g michałków klasycznych lub białych (1 opakowanie), drobno posiekanych, 100 g białej czekolady, drobno posiekanej, 50 g gładkiego masła orzechowego (bez kawałków orzeszków), kilka kropel aromatu rumowego lub arakowego lub 1 łyżeczka ekstraktu z wanilii (można pominąć)

W garnuszku umieścić śmietankę kremówkę i podgrzać, prawie do wrzenia. Dodać michałki i cały czas mieszając, na najmniejszej mocy palnika, doprowadzić do ich rozpuszczenia się w śmietance. Gorącą mieszankę zdjąć z palnika, dodać czekoladę i odstawić na 2 minuty. Po tym czasie wymieszać i sprawdzić czy cała czekolada dokładnie się rozpuściła, ewentualnie z powrotem postawić na palnik. Dodać masło orzechowe, aromat (jeśli używamy), następnie wymieszać do połączenia.

Ponadto: garść podpieczonych orzeszków ziemnych, kilka kostek białej czekolady, roztopionej

Na wystudzone w formie kruche ciasto przelać gorącą mieszankę, ozdobić orzeszkami ziemnymi, odstawić do całkowitego wystudzenia i stężenia w temperaturze pokojowej – na minimum 24 godz. Mieszanka michałkowa zgęstnieje, a po pewnym czasie lekko skruszeje. Po tym czasie dowolnie ozdobić białą czekoladą, wyciskaną z worka cukierniczego. Mazurek Michałek przechowywać w temperaturze pokojowej do 7 dni.

eprasa.pl 5ffe4dc568

Tradycja, która łączy

Wielkanoc to czas pełen symboliki, radości i rodzinnego ciepła. To także doskonała okazja, by wrócić do tradycji i odkryć je na nowo – własnoręcznie, kreatywnie i wspólnie. W świecie pełnym pośpiechu coraz częściej doceniamy to, co autentyczne i robione z sercem.

KATARZYNA OSTROWSKA, PZDR w Koszalinie

Palma wielkanocna – tradycja, która rozkwita w dłoniach

Niedziela Palmowa to jeden z najbardziej barwnych dni w kalendarzu wielkanocnym. Własnoręcznie wykonana palma to nie tylko piękna ozdoba, ale też symbol odradzającego się życia. Do jej stworzenia wystarczą gałązki wierzby, bukszpan, suszone kwiaty, kolorowe wstążki i odrobina wyobraźni. Wspólne przygotowywanie palm to doskonała okazja do rozmów o dawnych zwyczajach i przekazywania tradycji najmłodszym.

STWÓRZ PALMĘ W 4 KROKACH

1. Przygotuj materiały – bazie lub gałązki wierzby, suszone trawy, kolorowe suszone zboże, bukszpan, kwiaty z bibuły, kolorowe wstążki, patyk jako trzonek.

2. Zrób podstawę – do patyka przymocuj bazie i gałązki, formując kształt palmy.

3. Dodaj ozdoby – dokładaj kwiaty, trawy i zielone gałązki, mocując je nitką lub drucikiem.

4. Udekoruj – na koniec przewiąż palmę kolorowymi wstążkami.

Małe dzieła sztuki z wielką historią

Malowanie jajek to jeden z najbardziej rozpoznawalnych zwyczajów wielkanocnych. Pisanki mogą powstawać na wiele sposobów – od tradycyjnego barwienia naturalnymi składnikami, takimi jak łupiny cebuli czy buraki, po nowoczesne techniki zdobienia farbami, woskiem czy naklejkami. Każda pisanka jest wyjątkowa, bo niesie ze sobą pomysł i emocje twórcy. To właśnie w tych drobnych detalach kryje się magia świąt.

Domowe smakołyki – smak Wielkanocy

Wielkanocny stół to prawdziwa uczta dla zmysłów. Własnoręcznie przygotowane potrawy smakują najlepiej – zwłaszcza gdy powstają we wspólnym gronie. Tradycyjny żurek, aromatyczna babka, mazurek czy domowa pasztetowa to nie tylko dania, ale też wspomnienia zamknięte w smaku. Gotowanie razem uczy cierpliwości, współpracy i daje ogromną satysfakcję.

Wielkanocne przygotowania to coś więcej niż obowiązek – to czas bycia razem, czas rozmów i wspólnego działania. Tworząc palmy, pisanki i świąteczne potrawy własnymi rękami, pielęgnujemy tradycję i nadajemy jej osobisty wymiar. Zróbmy to razem – z radością, uśmiechem i otwartym sercem. Bo najpiękniejsze święta powstają właśnie w naszych rękach.

eprasa.pl 5ffe4dc568

Zwyczaje wielkanocne w regionie Pomorza Zachodniego

Choć świat wokół nas się zmienia, wielkanocne obrzędy nadal budują poczucie wspólnoty i przypominają o sile symboli, które od wieków towarzyszą temu wyjątkowemu świętu.

JOANNA SUWIŃSKA, PZDR w Pyrzycach

Święta Wielkanocne to czas, który pełen jest radości, nadziei i odrodzenia. Tradycje związane z tym świętem, takie jak malowanie jajek, święcenie pokarmów czy wspólne oblewanie wodą łączą nas i przypominają o sile miłości, która pokonała śmierć. To także czas, kiedy w atmosferze ciepła, spokoju i radości spędzamy chwile z bliskimi, dzieląc się nie tylko świątecznymi potrawami, ale i sercem.

Wielkanoc to święto, które w każdym wymiarze przypomina nam o nadziei, o odnowie i o tym, jak ważne jest życie, wspólnota i wiara. To czas, który wypełnia nasz serca spokojem, radością i wiarą w lepsze jutro. To najważniejsze, najpiękniejsze, a jednocześnie najdonioślejsze święto w naszej kulturze. Tradycji związanych z tym najstarszym chrześcijańskim świętem, które upamiętnia Zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa, jest wiele i różnią się one w zależności od miejsca, z którego pochodzą. Niezależnie jednak od regionu, w każdym zakątku Polski święta Wielkanocne są obchodzone bardzo uroczyście, nacechowane są radością, rodzinnym ciepłem i szczęściem.

Przygotowania do świąt Wielkiej Nocy trwają już od Środy Popielcowej i posypania głów wiernych popiołem, które symbolizuje pokutę, nawrócenie i przemijanie. Wtedy bowiem rozpoczyna się czterdziestodniowy post, który jest okresem wstrzemięźliwości i refleksji. Ten pełen nadziei czas ma nas przygotować do Zmartwychwstania Chrystusa. Wiosenne porządki, które niewątpliwie są przeprowadzane w każdym domu, mają charakter symboliczny. Wraz z wymieceniem brudu – wymiatamy choroby i wszelkie zło.

Pomorze Zachodnie jest regionem, który zamieszkuje ludność napływowa,dlatego też możemy tu zaobserwować różne zwyczaje i tradycje, często pochodzące nawet z drugiego krańca Polski.

Wielki Tydzień

Wielki Tydzień rozpoczynamy Niedzielą Palmową, zwyczaj ten upamiętnia wjazd Jezusa do Jerozolimy. Tego dnia zabieramy ze sobą do kościoła piękne palmy, wykonane z bukszpanu, kwiatów, gałązek wierzby i ziół. Poświęcone palmy przynosimy do domów ze słowami: „Palma bije, nie zbije, za pięć noc Wielkanoc". Palmą lekko bito domowników, aby szczęście nie omijało ich cały rok. Powieszenie jej w widocznym miejscu chroniło domostwo przed złośliwością sąsiadów czy przed nieszczęściem. W wielu miastach, np. w Łobzie, do tej pory organizowane są konkursy na najpiękniejszą palmę.

Wielki Czwartek to pamiątka Ostatniej Wieczerzy i początek Triduum Paschalnego. Wielki Piątek natomiast to dzień zadumy i ścisłego postu. Wielka Sobota zaś to przygotowanie do święta Zmartwychwstania Jezusa.

eprasa.pl 5ffe4dc568

Święconka

W kościołach w całym kraju w Wielką Sobotę święcone są koszyczki z pokarmem, tzw. Święconka. Koszyczki to przede wszystkim symbol wiary w nadchodzącą przyszłość. Wyścielane są one białymi serwetami, a przyozdabiane bukszpanem, wstążkami i kwitami. W tradycyjnym koszyczku powinien znaleźć się chleb jako symbol ciała Chrystusa, jaja symbolizujące nowe życie i zmartwychwstanie, sól i pieprz, które są symbolami oczyszczenia od złego, a także odstraszenia złych mocy i ochroną przed zepsuciem. Wędliny w święconce oznaczają obfitość i płodność, a chrzan dostatek. W koszyczku powinna również zagościć babka wielkanocna oraz figurka baranka, która może być wykonana z cukru, masła lub chleba, jako symbol Jezusa Chrystusa.

Koszyczek wielkanocny po poświeceniu powinien trafić do czystego i wysprzątanego domu, a trafia ona na stół wielkanocny następnego dnia, po mszy zwanej Rezurekcją.

Wielka Niedziela

W Wielką Niedzielę w wielu miejscach można spotkać się z hukiem petard i głośnym biciem dzwonów. Ma to na celu poruszyć zatwardziałe serca skąpców. Po uroczystym nabożeństwie wielkanocnym, rezurekcji oraz procesjach, które są przypomnieniem, że życie tryumfuje nad śmiercią oraz napełniają nas nadzieją i radością, w polskich domach całymi rodzinami zasiadamy do świątecznego śniadania. Rozpoczyna się ono dzieleniem pokarmów święconych dzień wcześniej. Wśród bliskich, życzymy sobie życzenia szczęścia i pomyślności, Wesołego Alleluja.

Wielkanocne pisanki

Na wielkanocnym stole nieodłącznym elementem są pisanki. Pięknie zdobione jajka to najbardziej popularna tradycja tych świąt. Wykonywane przed świętami są nie tylko piękną ozdobą, ale przede wszystkim symbolem rodzącego się życia. W przeszłości uważano, że mają one moce magiczne i potrafią leczyć.

Jak różne są jajeczka wielkanocne, tak wiele technik ich wykonywania. Jednym z najstarszych sposobów tworzenia pisanek jest barwienie ich

w wywarze z cebuli, która nadawała kolor żółci, pomarańczy, czerwoności i brązu. Kraszanki, bo tak nazywa się takie jajka, to pisanki barwione w kolorowym wywarze, na których następnie wydrapuje się ostrym narzędziem różne wzory – wydrapane jajka nazywano już drapankami. Aby uzyskać kraszanki w kolorze czarnym barwiono je w korze dębu, kolor różowy uzyskiwano z buraka czerwonego, a w kolor niebieski z wywaru z płatków nagietka. Kolejnym sposobem są nalepianki – to pisanki ozdabiane kolorowymi papierowymi wycinkami. Oklejanki to jajka wydmuszki. Są one dekorowane kolorowymi włóczkami. Pisanki woskowane natomiast to pisanki, które ozdabiamy woskiem, a następnie zatapiamy w barwniku.

„Malowanie" jajek to piękny zwyczaj, który scala pokolenia, ponieważ ozdabianiem ich zajmują się zarówno dorośli, jak i dzieci. Jest to niezwykły sposób na przekazywanie tradycji młodym pokoleniom.

Potrawy

Ważne jest aby na wielkanocnym stole zagościły tradycyjne potrawy. Nie może tu zabraknąć żurku z białą kiełbasą, wędlin, babki wielkanocnej czy mazurka, a przede wszystkim jajek w różnej postaci.

Walatka

W wielu domach dzień Niedzieli Wielkanocnej to dzień radości i zabaw. Często spotykaną zabawą w naszym regionie jest walatka, czy inaczej nazywając wybitka. Zabawa ta polega na puszczaniu jajek po deseczce na lekkim spadku. Wygrywa ten, którego jajko dłużej zostanie całe, a skorupka nie pęknie. Inna odmiana tej zabawy to taka, w której jajka trzymamy w dłoniach i stukamy o siebie czubkami aż któraś skorupka pęknie. Tu również wygranym jest ten, którego jajko zostało całe.

Wielkanocy zajączek

Wielkanocną tradycją jest również szukanie zajączka. Odbywa się to w wielkanocny świąteczny poranek. Polega ona na poszukiwaniu i złapaniu zajączka. Zajączek ten, choć jest nieuchwytny, pozostawia słodkie upominki dla szukających, co sprawia wielką radość, w szczególności dzieciom. Jest to doskonała możliwość spędzenia czasu w rodzinnej atmosferze, przy pielęgnacji tradycji i wspólnej zabawie całej rodziny.

Pucheroki

Z tradycji starszych, mniej rozpowszechnionych na Pomorzu Zachodnim, aczkolwiek spotykanych, jest zwyczaj zwany pucheroki – pochodzący z okolic Krakowa. Młodzi chłopcy chodzą po domach i wyrażają żartobliwe treści, za co są wynagradzani drobną zapłatą lub słodkościami. Przyodziewają oni wówczas kożuchy, a na głowach mają stożkowe, kolorowo ozdobione czapki.

Lany poniedziałek

Jednym z ulubionych dni w okresie świątecznym dla dzieci jest Poniedziałek wielkanocny. Lany poniedziałek, śmigus – dyngus czy święto lejka to zwyczaj, który znają zarówno dorośli, jak i dzieci. Wiąże się on z oblewaniem wodą. Pannom zmoczonym tego dnia zwiastowano szybkie zamążpójście i szczęście. W niektórych częściach kraju, również w naszym regionie, tradycją jest chodzenie w ten dzień po domach z życzeniami i śpiewem, zbierając słodycze lub drobne pieniądze.

Tradycje innych regionów

Tradycji związanych z Wielkanocą jest wiele. Wiele z nich zmienia się na przestrzeni lat. Są i takie, które są rzadkością lub których nie spotkamy na Pomorzu Zachodnim, ale są kultywowane z pokolenia na pokolenie w innych częściach kraju. Takimi zwyczajami są np. pogrzeb żuru, topienie Judasza, Siuda Baba, rękawka czy wieszanie śledzia. Każda z nich ma głęboki sens symboliczny, związany z wiarą, życiem, śmiercią i zmartwychwstaniem, a także z nadejściem wiosny.

eprasa.pl 5ffe4dc568

Smaki wiosny – gdy natura wraca na talerz

Wiosna na wsi ma swój wyjątkowy rytm. Ziemia budzi się do życia, w ogródkach pojawiają się pierwsze zielone listki, a kuchnia stopniowo zmienia swoje oblicze. Ciężkie, zimowe potrawy ustępują miejsca daniom lżejszym, świeżym i pachnącym nowym sezonem. To czas, gdy szczególnie doceniamy to, co lokalne, proste i przygotowane z sercem.

DOMINIKA SZCZĘSNA, ZODR w Barzkowicach

Smaki wiosny przypominają nam, że najlepsze potrawy powstają z prostoty, sezonowości i serca włożonego w ich przygotowanie.

Smaki wiosny to przede wszystkim młode warzywa, świeże zioła, jajka od wiejskich kur i pierwsze owoce. To także powrót do tradycyjnych przepisów, które od pokoleń gościły na stołach w okresie przednówka – skromne, ale niezwykle aromatyczne i pełne wartości odżywczych.

Wiosenna kuchnia nie wymaga wyszukanych składników. Wystarczy to, co oferuje ogród, łąka i przydomowa spiżarnia. Poniżej prezentujemy kilka propozycji dań, które doskonale wpisują się w klimat tej pory roku i sprawdzą się zarówno na co dzień, jak i podczas spotkań rodzinnych czy wydarzeń organizowanych przez Koła Gospodyń Wiejskich.

ZUPA SZCZAWIOWA Z JAJKIEM

300 g świeżego szczawiu, 1,5 l bulionu warzywnego lub drobiowego, 2 ziemniaki, 1 marchewka, 1 cebula, 2 łyżki śmietany 18%, 2-4 jajka ugotowane na twardo, sól, pieprz, masło lub olej do smażenia

Cebulę posiekaj i zeszklij na tłuszczu. Dodaj pokrojoną marchew i ziemniaki, zalej bulionem i gotuj do miękkości. Szczaw dokładnie umyj, posiekaj i dodaj do zupy. Gotuj kilka minut, dopraw solą i pieprzem. Na końcu zahartuj śmietanę i dodaj do zupy. Podawaj z połówkami jajek.

JAJKA FASZEROWANE TWAROŻKIEM I SZCZYPIORKIEM

6 jajek, 150 g twarogu półtłustego, 2 łyżki jogurtu naturalnego lub śmietany, pęczek szczypiorku, sól, pieprz

Jajka ugotuj na twardo, obierz i przekrój na pół. Wyjmij żółtka i rozgnieć je z twarogiem oraz jogurtem. Dodaj drobno posiekany szczypiorek, dopraw do smaku. Masą napełnij białka. Idealne na wiosenny stół i świąteczne spotkania.

PLACKI Z MŁODEJ KAPUSTY

½ główki młodej kapusty, 2 jajka, 3-4 łyżki mąki pszennej, 1 mała cebula, sól, pieprz, olej do smażenia

Kapustę drobno poszatkuj, posól i lekko ugnieć. Dodaj jajka, mąkę i drobno posiekaną cebulę. Dopraw pieprzem. Smaż małe placki na rozgrzanym oleju z obu stron na złoty kolor. Podawaj ze śmietaną lub jogurtem naturalnym.

WIOSENNY DESER JOGURTOWY Z OWOCAMI

400 g jogurtu naturalnego, 2 łyżki miodu, owoce sezonowe (np.truskawki), garść kruszonki lub płatków owsianych

Jogurt wymieszaj z miodem. Do pucharków nakładaj warstwami jogurt, owoce i kruszonkę. Lekki, szybki deser – idealny na zakończenie wiosennego posiłku.

eprasa.pl 5ffe4dc568

KALENDARZ BIODYNAMICZNY

Marzec 2026

PONIEDZIAŁEK	WTOREK	ŚRODA	CZWARTEK	PIĄTEK	SOBOTA	NIEDZIELA
						1 OG ☼ 6.22-17.16
00-14 14-24 2 OG/ZI	3 ZI Do 12.00 ○ PEŁNIA	00-20 20-24 4 ZI/PO	5 PO	6 PO	00-05 05-24 7 PO/WO	8 WO ☼ 6.06-17.28
00-08 08-24 9 WO/OG	10 OG Od 9.00 do 21.00	11 OG ◐ III Kwadra	00-05 05-24 12 OG/ZI	13 ZI	00-16 16-24 14 ZI/PO	15 PO ☼ 5.50-17.41
16 PO	00-00 00-24 17 PO/WO Od 10.00 do 22.00	18 WO	00-05 05-24 19 WO/OG ● NÓW	20 OG	00-08 08-24 21 OG/ZI	22 ZI Od 7.00 do 19.00 ☼ 5.34-17.53
00-09 09-24 23 ZI/PO	24 PO	00-11 11-24 25 PO/WO ◐ I Kwadra	26 WO	00-15 15-24 27 WO/OG	28 OG	00-22 22-24 29 OG/ZI ☼ 6.18-19.05
30 ZI Od 8.00 do 20.00	31 ZI					

Kwiecień 2026

PONIEDZIAŁEK	WTOREK	ŚRODA	CZWARTEK	PIĄTEK	SOBOTA	NIEDZIELA
		00-05 05-24 1 ZI/PO	2 PO ○ PEŁNIA	00-14 14-24 3 PO/WO	4 WO	5 WO ☼ 6.01-19.17
00-02 02-24 6 WO/OG	7 OG Od 5.00 do 17.00	00-15 15-24 8 OG/ZI	9 ZI	10 ZI ◐ III Kwadra	00-02 02-24 11 ZI/PO	12 PO ☼ 5.45-19.29
00-11 11-24 13 PO/WO Od 20.00	14 WO Do 8.00	00-16 16-24 15 WO/OG	16 OG	00-18 18-24 17 OG/ZI ● NÓW	18 ZI	00-18 18-24 19 ZI/PO ☼ 5.30-19.41 Od 3.00 do 15.00
20 PO	00-20 20-24 21 PO/WO ☺	22 WO	00-22 22-24 23 WO/OG	24 OG ◐ I Kwadra	25 OG	00-03 03-24 26 OG/ZI ☼ 5.15-19.53 Od 11.00 do 23.00
27 ZI	00-11 11-24 28 ZI/PO	29 PO	00-21 21-24 30 PO/WO			

FAZY KSIĘŻYCA: ● NÓW ◐ I KWADRA ○ PEŁNIA ◐ III KWADRA

Godziny sprzyjające rozwojowi roślin, której plonem ma być:

owoc korzeń kwiat liść

Rośliny owocowe: bób, cukinia, dynia, fasola, groch, ogórek, pomidor, papryka, kukurydza, soja, truskawka, poziomka i wszystkie rośliny sadownicze.

Rośliny korzeniowe: burak, chrzan, cykoria, marchew, pietruszka korzeniowa, rzepa, rzodkiewka, seler korzeniowy, skorzonera, pasternak. Także dobre efekty osiąga się zaliczając do tej grupy: ziemniaka, cebulę, czosnek, pora i szparaga.

Rośliny kwiatowe: wszystkie kwiatowe rośliny ozdobne, a z roślin jadalnych słonecznik.

Rośliny liściowe: kapusta, kalarepa, jarmuż, pietruszka naciowa, seler naciowy, boćwina, szczypiorek, sałata, szpinak, szczaw oraz mimo że częścią użytkową jest kwiat - brokuł i kalafior.

00-07 - przykładowy przydział czasu sprzyjający uprawie określonych roślin

Żywioły: (ogień **OG**) (ziemia **ZI**) (powietrze **PO**) (woda **WO**)

CZAS SADZENIA - okres wspomagający wzrost roślin

☺ - Początek sadzenia

☺ - Koniec sadzenia

Godziny: „od - do" prac ogrodniczych nie wykonujemy

DOROTA TOLKO, PZDR w Szczecinie
Źródło: Kalendarz biodynamiczny 2025, działkowiec

eprasa.pl 5ffe4dc568

Oferta turystyki wiejskiej i agroturystyki to coś więcej niż tylko gospodarstwa, piękny krajobraz i zielone połacie pól. To bogactwo kulturowe, oraz przede wszystkim prawdziwa polska gościnność. To miejsce, gdzie autentyczność łączy się z prostotą, a każdy pobyt staje się podróżą do źródeł natury i tradycji.

EWELINA PAWŁOWICZ, ZODR w Barzkowicach

Tu odpoczywa się naprawdę

Polska wieś to miejsce, gdzie każdy skrawek ziemi skrywa smak i tradycję. Może zaoferować „delicje" pod każdym względem. To cały wachlarz rozwiązań, pomysłów i propozycji adresowanych do wszystkich grup odbiorców.

Oaza spokoju i tradycji

W dzisiejszym, zabieganym świecie coraz więcej osób poszukuje miejsca, które pozwoli na chwilę oddechu i powrót do natury. Wiejska zagroda spełnia tę potrzebę doskonale. To idealne miejsce, aby poczuć autentyczny klimat wiejskiego życia, zanurzyć się w tradycji i cieszyć się prostymi przyjemnościami dnia codziennego.

Wiejskie gospodarstwa są często otoczone malowniczymi polami, lasami i łąkami, co tworzy niepowtarzalną atmosferę spokoju i harmonii. W rustykalnych wnętrzach dominuje lokalny charakter i rękodzieło, a goście mają możliwość aktywnego uczestnictwa w codziennych pracach gospodarskich od karmienia zwierząt, po zbieranie plonów. Wizyta w zagrodzie to nie tylko relaks, lecz także okazja do poznania codziennego życia na wsi i bliskości natury. To prawdziwa podróż w czasie i przestrzeni, która pozwala oderwać się od codziennych trosk i naładować baterie. To także doskonałe miejsce na kameralny odpoczynek w gronie rodziny lub przyjaciół, z możliwością skosztowania domowych, tradycyjnych potraw przygotowywanych z lokalnych składników.

Grupa docelowa w turystyce wiejskiej i agroturystyce

Turystyka wiejska i agroturystyka przyciąga różnorodne grupy gości. Aby skutecznie promować ofertę, warto dobrze poznać swoją grupę docelową.

Rodziny z dziećmi
To jedna z najbardziej liczących się grup. Rodzice szukają spokojnego miejsca, gdzie ich pociechy mogą bezpiecznie biegać, korzystać z atrakcji na świeżym powietrzu i poznawać naturę. Dla nich ważna jest możliwość aktywnego wypoczynku i komfortowe warunki zakwaterowania.

Seniorzy i osoby starsze
Ta grupa ceni sobie ciszę, spokój i kontakt z naturą. Szukają miejsc, które oferują relaks, możliwość spacerów i kontakt z lokalną kulturą. Komfort i dostępność są dla nich kluczowe, dlatego ważne jest, aby oferta była dostosowana do ich potrzeb.

Pary i grupy przyjaciół
Dla nich istotne są atrakcje integracyjne, możliwość wspólnego spędzania czasu na łonie natury, grillowania czy wycieczek rowerowych. Często wybierają miejsca, które pozwalają na relaks i oderwanie się od codziennych obowiązków.

Miłośnicy aktywnego wypoczynku
To osoby, które cenią sobie sport, turystykę pieszą, rowerową, jazdę konną czy wędkarstwo. Szukają miejsc, które oferują różnorodne formy aktywności na łonie natury.

Ekoturystyka i osoby poszukujące kontaktu z naturą
To goście, dla których idealne są prawdziwe wakacje w duchu ochrony środowiska. Wiejska zagroda oferuje harmonijną mieszankę ciszy, zieleni i autentycznych doświadczeń, które pozwalają zrozumieć i docenić naturalne rytmy wsi. Lokalna kuchnia opiera się na regionalnych i ekologicznych składnikach, co dopełnia wielowymiarowe doświadczenie kontaktu z naturą. To miejsce, gdzie odpoczynek idzie w parze z odpowiedzialnością za środowisko i szacunkiem dla tradycji.

Zapraszamy do odkrywania uroków wiejskiej zagrody – miejsca, które zachwyca swoją autentycznością i serdecznością, przypominając, jak ważne jest pielęgnowanie tradycji i bliskości z naturą.

Fot. własne oraz wygenerowane przez AI

eprasa.pl 5ffe4dc568

Zadbana przestrzeń, nowe możliwości

W ostatnich latach coraz częściej mówi się o „estetyzacji wsi” – czyli świadomym kształtowaniu przestrzeni, wyglądu i wizerunku miejscowości wiejskich. To pojęcie nie dotyczy wyłącznie kwiatowych rabat czy odmalowanych płotów, ale szerzej – dbałości o wspólne dobro, lokalną tożsamość i wizerunek, który może stać się impulsem do rozwoju gospodarczego i społecznego.

DOMINIKA SZCZĘSNA, ZODR w Barzkowicach

Estetyzacja wsi to coś więcej niż „upiększanie”. To narzędzie promocji, sposób na rozwój przedsiębiorczości i budowanie tożsamości lokalnej. W połączeniu z aktywnością mieszkańców, kreatywnością i współpracą instytucji może stać się jednym z najskuteczniejszych instrumentów rozwoju nowoczesnej wsi.

Wieś piękna to wieś przedsiębiorcza

Estetyzacja przestrzeni wiejskiej to nie tylko kwestia wrażeń wizualnych. To również sposób na budowanie marki miejscowości i przyciąganie nowych możliwości: turystów, inwestorów, a nawet nowych mieszkańców. W dobrze utrzymanym, zadbanym otoczeniu łatwiej rozwija się lokalny biznes – od agroturystyki, przez przetwórstwo i rękodzieło, po gastronomię i usługi.

Przykłady takich działań można znaleźć w całej Polsce. Wsie, które zainwestowały w estetykę – i lokalne murale – zyskały nową energię i większe zainteresowanie ze strony odwiedzających. Wizerunek wsi stał się jej narzędziem promocji, a dbałość o detale – elementem strategii przedsiębiorczości lokalnej.

Piękno jako kapitał społeczny

Estetyzacja ma też wymiar społeczny. Działania upiększające przestrzeń często integrują mieszkańców i wzmacniają poczucie wspólnoty. Wspólne sadzenie kwiatów, remont świetlicy, odnawianie kapliczki czy tworzenie wiejskiego muralu to nie tylko praca, ale i okazja do spotkania, rozmowy, planowania przyszłości.

Koła Gospodyń Wiejskich, Ochotnicze Straże Pożarne i lokalne stowarzyszenia coraz częściej włączają się w takie inicjatywy, traktując je jako formę aktywizacji społecznej i promocji regionu. Estetyka wsi staje się więc nie tylko efektem działań, ale też ich motorem – zachęca do współpracy, inspiruje i pobudza kreatywność.

Estetyzacja a rozwój przedsiębiorczości kobiet

Warto zauważyć, że wiele inicjatyw estetyzacyjnych prowadzonych jest przez kobiety – często właśnie przez członkinie Kół Gospodyń Wiejskich. To one inicjują akcje porządkowe, zakładają ogródki kwiatowe, dekorują przestrzeń, ale też przekształcają te działania w źródło dochodu: tworzą rękodzieło, organizują festyny, kiermasze, warsztaty artystyczne czy kulinarne. Dzięki temu estetyzacja wsi staje się punktem wyjścia do lokalnej przedsiębiorczości, szczególnie tej opartej na produktach regionalnych, tradycjach i turystyce.

Zadbana przestrzeń przyciąga inwestycje

Współczesny inwestor, turysta czy klient szuka miejsc z charakterem. Czyste, zadbane otoczenie i spójna estetyka są dziś ważnym argumentem promocyjnym – także dla małych gmin. Wieś, która potrafi zaprezentować się z najlepszej strony, budzi zaufanie i przyciąga ludzi otwartych na współpracę. Dlatego warto myśleć o estetyzacji nie jako o „koszcie”, ale inwestycji w rozwój – zarówno społeczny, jak i gospodarczy.

eprasa.pl 5ffe4dc568

Bogactwo tradycji rękodzielniczych

Rękodzieło od wieków stanowiło nieodłączny element życia na polskiej wsi, odgrywając kluczową rolę nie tylko w tworzeniu pięknych przedmiotów, ale także w budowaniu społecznych więzi i przekazywaniu tradycji z pokolenia na pokolenie. To dziedzictwo, które przetrwało setki lat, dziś staje wobec nowych wyzwań, ale także cennych szans na zachowanie swojej autentyczności.

JOLANTA GAPYS, ZODR w Barzkowicach

Społeczna i ekonomiczna rola rękodzieła

Na polskiej wsi rękodzieło odgrywało istotną rolę nie tylko jako wyraz artystyczny, lecz także jako element społecznej organizacji i integracji społeczności. Kobiety, które od pokoleń spotykały się w małych grupach, wspólnie wykonywały prace ręczne, co sprzyjało budowaniu relacji społecznych, wymianie wiedzy i doświadczeń oraz wzajemnemu wsparciu. Rękodzieło pełniło funkcję przekazu tradycji, zwyczajów oraz mądrości życiowych z pokolenia na pokolenie, stanowiąc fundament lokalnej tożsamości i wspólnotowego dziedzictwa.

Wyroby rękodzielnicze odgrywały również ważną rolę w gospodarstwie domowym. Pięknie zdobione hafty, koronki, ręcznie tkanie dywanów czy serwetek cieszyły się uznaniem zarówno na wsi, jak i w miastach. Kobiety często sprzedawały swoje dzieła na targach, jarmarkach i odpustach, wspierając rodzinny budżet i zapewniając sobie finansową stabilność, zwłaszcza w trudnych czasach.

Tradycje i techniki na przestrzeni wieków

Wiejska tradycja rękodzielnicza wykształciła unikalne techniki i wzory odzwierciedlające lokalne motywy przyrodnicze, religijne oraz społeczne. Do najważniejszych należą: tkactwo, hafciarstwo, koronkarstwo, zdobnictwo ceramiki, rzeźba w drewnie czy wyplatanie z wikliny. Każda z tych dziedzin wyróżniała się własnymi cechami i metodami, które często były przekazywane ustnie z pokolenia na pokolenie, co czyni je niezwykle cennym składnikiem dziedzictwa kulturowego.

Prace rękodzielnicze nie tylko sprzyjały tworzeniu pięknych przedmiotów, lecz także odgrywały istotną rolę w kształtowaniu więzi społecznych. Starsze pokolenia przekazywały młodszym swoje techniki, zapewniając ciągłość tradycji i jej dziedzictwa. Obecnie coraz więcej inicjatyw, takich jak warsztaty, konkursy czy wystawy skupia się na promowaniu i ochronie tego bogatego dziedzictwa kulturowego.

Współczesne wyzwania i szanse dla rękodzieła

W dobie masowej produkcji i globalizacji tradycyjne rękodzieło stoi przed poważnymi wyzwaniami. Jednak rosnąca grupa konsumentów docenia autentyczność i unikalność wiejskich wyrobów. Rękodzielnicy coraz częściej decydują się na sprzedaż swoich wyrobów na targach, wystawach, w specjalistycznych sklepach oraz online, co stwarza możliwości na utrwalenie tradycji i jej przekazanie przyszłym pokoleniom.

Rękodzieło na polskiej wsi to nie tylko zbiór pięknych wyrobów, lecz także żywy przekaz tradycji, tożsamości i sztuki, który warto pielęgnować i promować. Stanowi ono unikalny skarb, który łączy pokolenia i przypomina o bogactwie polskiej kultury.

Źródło: www.folklorowo.pl, www.tradycje.pl, www.freepik.com, AI wygenerował obrazy

eprasa.pl 5ffe4dc568

INFORMACJA HANDLOWO-RYNKOWA

Na podstawie informacji zebranych w PZDR opracowały
BARBARA GROBELSKA, ZODR Oddział w Koszalinie
EWA WENC, ZODR w Barzkowicach

Wybrane ceny w dniu 3.02.2026 r.

Nawozy i środki ochrony roślin - ceny brutto

	jedn. miary	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	śr.	min.	max.
Amofoska 4-16-18	dt	-	210,00	180,00	-	-	218,00	202,67	180,00	218,00
Fosforan amonu/Polidap 18-46	dt	316,00	355,00	290,00	347,00	-	345,00	330,60	290,00	355,00
Korn-Kali 40	dt	163,50	-	142,00	153,90	158,00	154,27	154,33	142,00	163,50
Lubofoska, Tarnogran lub NPK jesienne (4-6 % N)	dt	199,00	190,00	180,00	-	-	188,00	189,25	180,00	199,00
Mocznik bez dodatków 46	dt	227,50	225,00	-	231,15	251,25	234,50	233,88	225,00	251,25
Mocznik z inhibitorem ureazy	dt	243,00	248,00	-	223,00	244,50	240,00	239,70	223,00	248,00
Polifoska 4-12-32	dt	225,00	-	230,00	237,00	-	-	230,67	225,00	237,00
Polifoska 6-20-30	dt	252,50	266,50	241,50	271,00	281,33	269,67	263,75	241,50	281,33
Polifoska 8-24-24	dt	-	286,00	276,00	265,10	-	288,00	278,78	265,10	288,00
RSM- wodny roztwór saletrzano-mocznikowy 32	l	1,63	1,50	1,40	1,46	2,10	1,70	1,63	1,40	2,10
Saletra amonowa 34	dt	177,00	-	170,25	175,03	161,00	177,20	172,09	161,00	177,20
Saletrzak/Salmag 28	dt	160,00	-	-	-	-	146,90	153,45	146,90	160,00
Saletrzak/Yara Bela 27	dt	153,50	175,00	154,51	150,38	170,50	154,25	159,69	150,38	175,00
Siarczan potasu (Kalisop lub inne) 50	dt	508,00	-	-	-	-	-	508,00	508,00	508,00
Sól potasowa 60	dt	185,67	181,00	148,00	165,75	171,50	179,83	171,96	148,00	185,67
Wapniowe węglanowe CaCO3, typ 04, 50 %	t	-	-	220,00	250,00	-	-	235,00	220,00	250,00
Agil-S 100 EC	l	-	117,00	-	-	107,33	114,00	112,78	107,33	117,00
Cabrio Duo 112 EC	l	-	88,00	-	-	-	-	88,00	88,00	88,00
Caramba 60 SL	l	-	-	100,00	-	-	80,00	90,00	80,00	100,00
Caryx 240 SL	l	152,00	124,00	-	-	151,00	150,00	144,25	124,00	152,00
CCC 720 SL	l	-	-	-	-	14,10	16,20	15,15	14,10	16,20
Cyperkill Max 500 EC	l	220,00	-	-	205,00	247,00	220,00	223,00	205,00	247,00
Decis Mega 50 EW	l	-	171,50	162,00	129,60	162,50	180,00	161,12	129,60	180,00
Delan 700 WG	kg	-	278,00	-	-	211,50	-	244,75	211,50	278,00
Delmetros 100 SC	l	180,00	185,76	-	181,00	169,00	-	178,94	169,00	185,76
Dewrinol 450 SC	l	82,00	76,75	-	-	69,00	-	75,92	69,00	82,00
Huzar Active Plus	kg	157,00	142,00	-	165,00	-	-	154,67	142,00	165,00
Inazuma 130 WG	kg	-	250,56	230,50	266,09	264,50	248,50	252,03	230,50	266,09
Infinito 687,5 SC	l	-	117,00	-	140,04	142,00	135,00	133,51	117,00	142,00
Lancet Plus 125 WG	kg	-	760,00	750,00	-	-	734,40	748,13	734,40	760,00
Lentagran 45 WP	kg	265,00	-	-	-	-	-	265,00	265,00	265,00
Mospilan 20 SP	kg	-	461,45	500,00	-	467,33	464,00	473,20	461,45	500,00

Rejon I Białogard, Koszalin, Sławno

Rejon II Drawsko, Szczecinek, Wałcz

Rejon III Kołobrzeg, Świdwin, Łobez

Rejon IV Goleniów, Gryfice, Kamień

Rejon V Gryfino, Szczecin, Stargard

Rejon VI Choszczno, Myślibórz, Pyrzyce

eprasa.pl 5ffe4dc568

Produkty rolne - ceny skupu netto

	jedn. miary	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	śr.	min.	max.
Gryka	dt	70,00	90,00	100,00	-	-	-	86,67	70,00	100,00
Jęczmień konsumpcyjny	dt	65,00	69,00	62,50	-	-	64,75	65,31	62,50	69,00
Kukurydza	dt	-	74,00	72,50	-	69,50	-	72,00	69,50	74,00
Łubin słodki	dt	-	94,50	90,00	-	98,00	80,00	90,63	80,00	98,00
Owies konsumpcyjny	dt	54,75	52,67	50,50	-	-	-	52,64	50,50	54,75
Owies paszowy	dt	49,00	50,00	-	-	51,00	-	50,00	49,00	51,00
Peluszka	dt	78,50	-	75,00	-	-	-	76,75	75,00	78,50
Pszenica konsumpcyjna	dt	73,50	72,38	74,00	78,00	75,00	71,83	74,12	71,83	78,00
Pszenica paszowa	dt	69,00	69,67	70,00	73,25	70,00	68,67	70,10	68,67	73,25
Pszenżyto	dt	62,50	64,50	64,00	65,00	60,75	63,00	63,29	60,75	65,00
Jałówki opasane (kl. E)	kg	9,75	-	9,80	-	-	13,00	10,85	9,75	13,00
Maciory i braki	kg	3,10	-	3,80	-	3,51	2,50	3,23	2,50	3,80
Mleko	l	2,15	-	1,70	-	2,12	1,90	1,97	1,70	2,15
Młode bydło opasowe (kl. A)	kg	10,50	-	12,50	15,00	-	15,00	13,25	10,50	15,00
Tuczniki kl. I	kg	7,15	4,80	7,20	-	6,52	4,00	5,93	4,00	7,20

Pasze - ceny brutto

	jedn. miary	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	śr.	min.	max.
dla bydła										
Koncentrat CJ	dt	-	-	290,00	298,00	-	-	294,00	290,00	298,00
Koncentrat KBO	dt	-	-	280,00	-	-	310,00	295,00	280,00	310,00
Koncentrat KBW	dt	-	-	-	298,00	-	-	298,00	298,00	298,00
Mieszanka B	dt	-	-	200,00	-	-	250,00	225,00	200,00	250,00
dla trzody										
Koncentrat L	dt	-	248,00	265,00	250,00	-	260,00	255,75	248,00	265,00
Koncentrat LP	dt	-	262,00	260,00	-	-	270,00	264,00	260,00	270,00
Koncentrat prosiak	dt	-	310,00	344,00	-	-	338,00	330,67	310,00	344,00
Koncentrat PW	dt	-	220,00	201,00	255,00	-	279,50	238,88	201,00	279,50
Koncentrat T	dt	-	250,00	307,00	245,00	-	290,00	273,00	245,00	307,00
Mieszanka LK	dt	-	165,00	160,00	154,00	-	160,00	159,75	154,00	165,00
Mieszanka PP finiszer	dt	-	157,00	170,00	-	-	155,00	160,67	155,00	170,00
Mieszanka PP grower	dt	-	188,50	155,00	155,00	-	178,00	169,13	155,00	188,50
Mieszanka PP starter	dt	-	230,00	234,00	-	-	277,50	247,17	230,00	277,50
Mieszanka PW	dt	-	201,00	201,00	197,00	-	227,80	206,70	197,00	227,80
Prowit T	dt	-	245,00	-	-	-	245,00	245,00	245,00	245,00
inne										
Otręby pszenne	dt	-	-	165,00	-	-	160,00	162,50	160,00	165,00
Śruta kukurydziana	dt	-	150,00	-	160,00	172,00	150,00	158,00	150,00	172,00
Śruta sojowa	dt	-	-	320,00	-	-	315,00	317,50	315,00	320,00

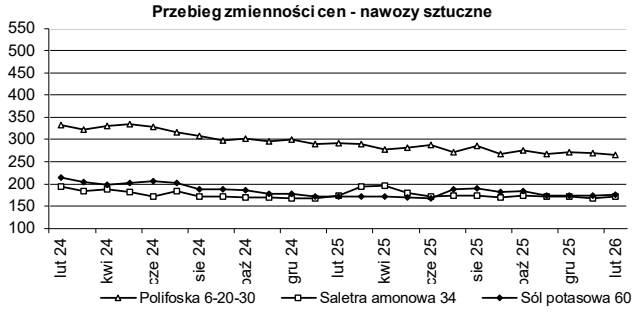

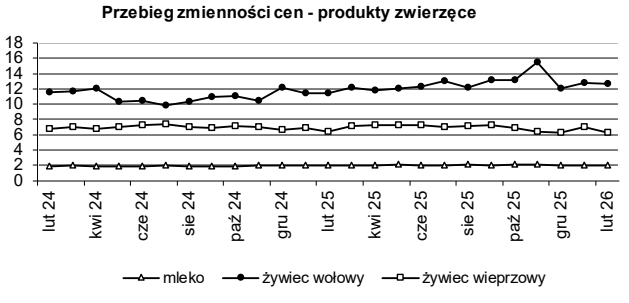

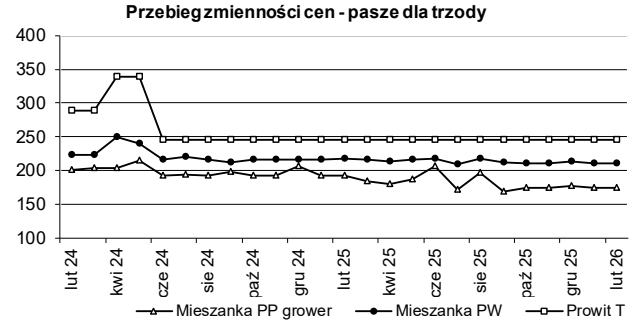

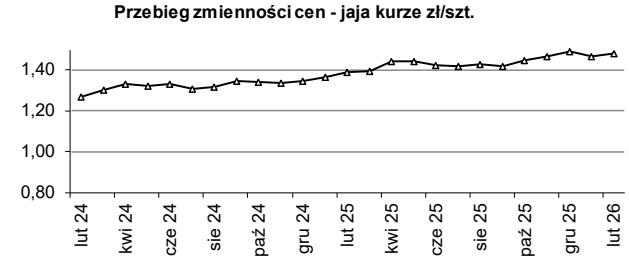

eprasa.pl 5ffe4dc568

Produkty rolne - ceny sprzedaży u rolników i na targowiskach

	jedn. miary	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	śr.	min.	max.
Cielę (40-45 kg)	szt.	1 200,00	1 200,00	1 350,00	1 500,00	-	-	1 312,50	1 200,00	1 500,00
Jaja kurze średnie (50-60 g)	szt.	1,52	1,50	1,57	1,41	1,38	1,45	1,47	1,38	1,57
Jałówka cielna powyżej 1,5 r.	szt.	9 000	7 000	-	7 625	7 750	-	7 844	7 000	9 000
Jęczmień	dt	85,00	65,00	-	85,00	90,00	-	81,25	65,00	90,00
Krowa mleczna 3-5 lat	szt.	7 500	7 000	-	7 625	9 000	-	7 781	7 000	9 000
Mieszanka zbożowa	dt	-	55,00	-	70,00	-	-	62,50	55,00	70,00
Miód	l	49,33	45,00	44,25	45,00	43,15	48,75	45,91	43,15	49,33
Mleko krowie	l	3,75	4,75	2,45	4,50	3,24	2,10	3,47	2,10	4,75
Obornik	t	100,00	200,00	-	100,00	156,50	100,00	131,30	100,00	200,00
Owies	dt	-	50,00	-	70,00	-	-	60,00	50,00	70,00
Prosię (15- 20 kg)	szt.	-	270,00	375,00	300,00	-	-	315,00	270,00	375,00
Pszenica	dt	90,00	90,00	90,00	100,00	100,00	-	94,00	90,00	100,00
Pszenżyto	dt	-	70,00	85,00	82,50	-	-	79,17	70,00	85,00
Siano łąkowe prasowane	t	300,00	300,00	-	225,00	-	-	275,00	225,00	300,00
Słoma zbożowa prasowana	t	-	200,00	-	265,00	-	-	232,50	200,00	265,00
Ziemniaki jadalne min. 50 kg	dt	150,00	135,00	-	145,00	145,00	150,00	145,00	135,00	150,00

Usługi rolnicze i olej napędowy - ceny brutto

	jedn. miary	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	śr.	min.	max.
Bronowanie	ha	165,00	162,50	160,00	130,00	130,00	150,00	149,58	130,00	165,00
Foliowanie bel sianokiszonki	szt.	-	40,00	-	-	-	-	40,00	40,00	40,00
Koszenie traw	ha	235,00	170,00	170,00	200,00	214,00	200,00	198,17	170,00	235,00
Najem pracownika- prace dorywcze	h	30,00	30,00	-	35,00	30,00	-	31,25	30,00	35,00
Olej napędowy	l	6,02	5,84	6,06	5,92	5,84	5,82	5,92	5,82	6,06
Oprysk roślin	ha	100,00	97,50	143,75	95,00	118,63	106,67	110,26	95,00	143,75
Orka głęboka	ha	292,50	350,00	281,25	285,00	377,33	409,00	332,51	281,25	409,00
Prasa rolująca sł./siano (bele od Ø 1,5 m)	szt.	33,00	40,00	-	-	-	-	36,50	33,00	40,00
Prasa rolująca sł./siano (bele ok. Ø 1,2 m)	szt.	35,00	30,00	25,00	27,00	25,00	-	28,40	25,00	35,00
Sadzenie ziemniaków	ha	-	210,00	250,00	220,00	-	-	226,67	210,00	250,00
Siew punktowy	ha	-	-	140,00	130,00	211,00	-	160,33	130,00	211,00
Siew zbóż siewnikiem	ha	225,00	252,50	194,00	190,00	280,47	235,00	229,49	190,00	280,47
Talerzowanie	ha	223,33	211,50	205,75	185,00	260,00	214,00	216,60	185,00	260,00
Transport ciągnik z przyczepą powyżej 12 t	h	190,00	140,00	230,00	173,33	235,00	140,00	184,72	140,00	235,00
Uprawa agregatem podorywkowym	ha	220,00	195,00	150,00	160,00	270,67	228,00	203,94	150,00	270,67
Uprawa agregatem uprawowym	ha	248,33	199,00	222,50	195,00	256,33	206,67	221,31	195,00	256,33
Włókowanie	ha	-	105,00	130,00	100,00	-	140,00	118,75	100,00	140,00
Wynajem ciągnika do 80 KM	h	-	125,00	130,00	100,00	150,00	-	126,25	100,00	150,00
Wynajem ciągnika powyżej 80 KM	h	-	190,00	190,00	135,00	187,50	130,00	166,50	130,00	190,00
Zbiór buraków kombajnem	ha	-	1100,00	1400,00	1000,00	-	-	1 166,67	1 000,00	1 400,00
Zbiór kombajnem z rozdrobn. słomy	ha	496,67	455,00	525,00	510,00	410,00	500,00	482,78	410,00	525,00
Zbiór kombajnem zbożowym	ha	406,67	418,00	456,25	475,00	403,50	558,00	452,90	403,50	558,00
Zbiór kukurydzy sieczkarnią polową	ha	-	-	-	600,00	812,50	-	706,25	600,00	812,50
Zbiór traw przyczepą samozbierającą	ha	-	155,00	-	160,00	-	-	157,50	155,00	160,00
Zbiór traw sieczkarnią polową	ha	-	-	-	-	580,00	-	580,00	580,00	580,00

Przebieg zmienności cen - ziemniaki zł/dt

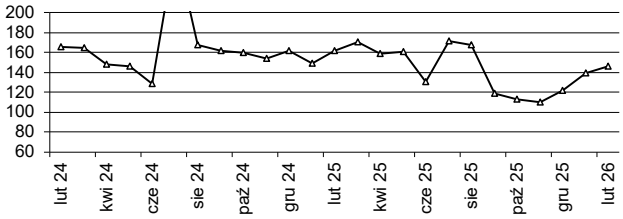

Przebieg zmienności cen - oleju napędowego zł/l

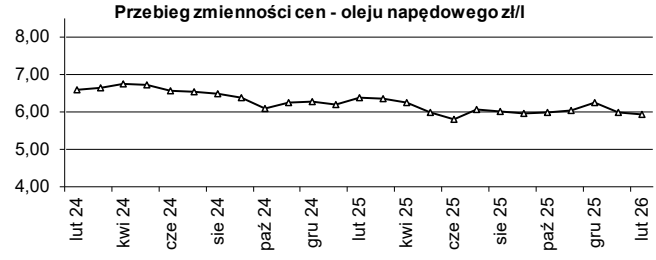

Uwaga: Opracowano na podstwie informacji zebranych w PZDR, szersze informacje cenowo-rynkowe na naszej stronie internetowej www.zodr.pl

eprasa.pl 5ffe4dc568

RYNKI ROLNE

Wszystkie przedstawione poniżej dane są zbierane i udostępniane przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, w ramach Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej, i udostępniane w formie tygodniowych biuletynów na stronie www.minrol.gov.pl

1. Średnie ceny w przedsiębiorstwach prowadzących zakupy zboża (zł/tonę, bez VAT)

Regiony: Centralno-wschodni - województwa: lubelskie, łódzkie, mazowieckie, podlaskie, warmińsko-mazurskie; Południowy: dolnośląskie, małopolskie, opolskie, podkarpackie, śląskie, świętokrzyskie; Północno-zachodni: kujawsko-pomorskie, lubuskie, pomorskie, wielkopolskie, zachodniopomorskie. nld - niewystarczająca liczba danych do prezentacji

Towar		Polska				REGIONY											
						Centralno-Wschodni				Południowy				Północno-Zachodni			
		15.02	16.02	zmiana [%]		15.02	16.02	zmiana [%]		15.02	16.02	zmiana [%]		15.02	16.02	zmiana [%]	
				tygodniowa	roczna			tygodniowa	roczna			tygodniowa	roczna			tygodniowa	roczna
Pszenica	kons.	768	955	-0,3	-19,6	745	932	-0,9	-20,1	756	966	0,1	-21,8	786	963	-0,2	-18,4
	pasz.	744	937	-0,5	-20,6	748	888	0,0	-15,8	734	929	-0,4	-21,0	743	958	-1,2	-22,5
Żyto	kons.	631	741	-0,9	-14,8	612	708	-0,2	-13,7	644	766	-5,4	-15,8	641	757	1,1	-15,2
	pasz.	612	738	-0,1	-17,1	610	709	-0,3	-14,0	609	nld	--	--	614	742	0,1	-17,3
Jęczmień	kons.	801	818	1,9	-2,1	--	nld	--	--	--	--	--	--	801	802	1,9	-0,2
	pasz.	729	826	1,2	-11,7	727	827	1,0	-12,1	694	822	0,5	-15,6	732	826	1,1	-11,4
	browar.	850	999	-0,1	-14,9	nld	nld	--	--	--	--	--	--	nld	1 035	--	--
Kukurydza	pasz. "mokra"	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
	pasz.	755	875	0,2	-13,7	751	832	0,3	-9,7	791	894	1,9	-11,5	751	887	-0,3	-15,4
Owies	kons.	536	828	-1,4	-35,3	--	--	--	--	--	--	--	--	536	828	-1,4	-35,3
	pasz.	580	760	-0,3	-23,7	576	744	-0,7	-22,6	nld	nld	--	--	594	776	1,4	-23,5
Pszenżyto	pasz.	689	816	0,6	-15,6	688	812	0,3	-15,3	681	815	0,5	-16,4	691	820	0,9	-15,8

2. Porównanie aktualnych cen zakupu zbóż oraz sprzedaży mąk i otrąb w przedsiębiorstwach z cenami w analogicznym okresie lat ubiegłych

Rodzaj ZIARNA		15.02	Zmiana ceny (%) w stosunku do:											
			tydzień temu	miesiąc temu	rok temu	2 lata temu	3 lata temu	4 lata temu	tygodnia	miesiąca	roku	2 lat	3 lat	4 lat
POLSKA														
Pszenica	konsumpcyjne	767,8	769,8	775,8	955,3	857,1	1316,4	1259,6	-0,3	-1,0	-19,6	-10,4	-41,7	-39,1
	paszowe	744,4	748,4	755,3	936,9	833,0	1289,5	1229,4	-0,5	-1,4	-20,6	-10,6	-42,3	-39,5
Żyto	konsumpcyjne	631,5	637,5	627,5	741,4	600,6	1007,0	1079,0	-0,9	0,6	-14,8	5,2	-37,3	-41,5
	paszowe	611,8	612,7	613,3	737,8	579,4	979,6	1021,2	-0,1	-0,3	-17,1	5,6	-37,6	-40,1
Jęczmień	konsumpcyjne	801,0	786,2	682,8	818,3	651,9	1006,9	1053,9	1,9	17,3	-2,1	22,9	-20,5	-24,0
	paszowe	729,4	720,8	724,9	826,1	739,1	1125,5	1126,0	1,2	0,6	-11,7	-1,3	-35,2	-35,2
	browarniane	850,2	851,3	857,2	999,2	1117,4	1370,1	1252,3	-0,1	-0,8	-14,9	-23,9	-37,9	-32,1
Kukurydza	mokre	--	--	392,7	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
	suche	755,0	753,5	733,9	874,6	739,3	1255,5	1096,5	0,2	2,9	-13,7	2,1	-39,9	-31,2
Owies	konsumpcyjne	535,8	543,4	548,5	827,7	nld	nld	1029,2	-1,4	-2,3	-35,3	--	--	-47,9
	paszowe	580,3	581,8	618,8	760,3	879,4	1125,4	918,8	-0,3	-6,2	-23,7	-34,0	-48,4	-36,8
Pszenżyto	paszowe	688,9	684,7	688,9	815,7	697,3	1138,0	1121,9	0,6	0,0	-15,6	-1,2	-39,5	-38,6
Mąka tortowa	(1 kg) TYP 450	1591,4	1561,4	1697,0	1865,7	1846,5	2580,9	2023,4	1,9	-6,2	-14,7	-13,8	-38,3	-21,4
Mąka pszenna	Piekarnicza	1255,4	1255,3	1268,1	1408,0	1445,3	1993,6	1733,6	0,0	-1,0	-10,8	-13,1	-37,0	-27,6
Otręby pszenne	Luz	431,4	426,7	414,6	495,8	466,2	894,7	728,3	1,1	4,1	-13,0	-7,5	-51,8	-40,8

3. Ceny zakupu tuczników wg EUROP w kraju i makroregionach (bez VAT)

(masa ciepła poubojowa zł/t)

Regiony: Północny - województwa: kujawsko-pomorskie, pomorskie, warmińsko-mazurskie, Środkowo-wschodni: łódzkie, mazowieckie, podlaskie, Południowo-wschodni: lubelskie, małopolskie, podkarpackie, śląskie, świętokrzyskie, Zachodni: dolnośląskie, lubelskie, opolskie, wielkopolskie, zachodniopomorskie.

Klasa półtusz	Polska			REGIONY											
				Północny			Środkowo-Wsch.			Południowo-Wsch.			Zachodni		
	mpc (zł/t)	Zmiana ceny (%)		mpc (zł/t)	Zmiana ceny (%)		mpc (zł/t)	Zmiana ceny (%)		mpc (zł/t)	Zmiana ceny (%)		mpc (zł/t)	Zmiana ceny (%)	
	15.lut	tygodniowa	roczna	15.lut	tygodniowa	zmiana [%]	15.lut	tygodniowa	zmiana [%]	15.lut	tygodniowa	zmiana [%]	15.lut	tygodniowa	zmiana [%]
S	6 433	2,6	-13,4	6 367,5	2,6	-13,5	6 501,1	2,4	-13,4	6 337	6 592	-3,9	6 426,1	2,8	-13,9
E	6 330	3,6	-14,0	6 263,2	2,8	-14,2	6 424,0	3,2	-13,2	6 089	6 392	-4,7	6 315,5	2,6	-13,9
U	6 024	5,0	-14,5	5 920,0	6,0	-14,6	6 081,8	4,7	-14,3	5 624	5 936	-5,3	6 051,6	2,7	-13,7
R	5 706	4,0	-15,9	5 547,2	7,4	-15,4	5 749,6	5,8	-14,9	5 154	5 533	-6,8	5 819,5	3,1	-14,4
O	5 288	-	-15,0	nld	-	-	5 293,2	5,1	-17,4	4 951	nld	*	5 416,1	3,1	-15,9
P	5 188	-	-	nld	-	-	nld	2,2	-	---	---	*	nld	-	-
RAZEM	**6 348**	**3,1**	**-14,1**	**6 294,4**	**2,8**	**-13,7**	**6 435,0**	**2,9**	**-13,3**	**6 125**	**6 420**	**-4,6**	**6 332,7**	**2,8**	**-13,7**

4. Ceny zakupu bydła rzeźnego wg makroregionów

(waga żywca zł/t, tygodniowe zmiany cen oraz struktury zakupu w %)

Regiony: Północny - województwa: podlaskie, pomorskie, warmińsko-mazurskie, zachodniopomorskie, Centralny: kujawsko-pomorskie, mazowieckie, łódzkie, wielkopolskie, lubuskie, Południowy: lubelskie, małopolskie, podkarpackie, świętokrzyskie, dolnośląskie, opolskie, śląskie.

Kategoria bydła	POLSKA			REGIONY								
				Centralny			Południowy			Północny		
	w.ż (zł/kg)	Zmiana ceny (%)		mpc (zł/t)	Zmiana ceny (%)		mpc (zł/t)	Zmiana ceny (%)		mpc (zł/t)	Zmiana ceny (%)	
	15.02	tygodniowa	roczna	15.02	tygodniowa	zmiana [%]	15.02	tygodniowa	zmiana [%]	15.02	tygodniowa	zmiana [%]
Bydło ogółem	14,48	0,93	29,20	14,8	0,5	29,6	14,5	1,2	30,2	0,02	104,1	2337,7
bydło 8-12 m-cy (Z)	15,76	-1,22	44,36	15,7	-2,8	47,7	15,8	0,9	40,9	0,02	202,6	5000,5
byki 12-24 m-ce (A)	15,91	0,14	29,08	16,0	0,0	28,8	15,9	0,3	29,7	0,02	81,0	8930,9
byki > 24 m-cy (B)	15,76	0,31	30,17	15,8	0,4	30,2	15,6	0,1	29,6	0,02	93,7	21712,5
wolce > 12 m-cy (C)	15,64	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
krowy (D)	12,15	1,78	30,01	12,4	2,0	33,3	12,4	1,9	31,2	0,02	169,5	1628,6
jałówki > 12 m-cy (E)	14,62	-1,28	28,75	14,8	-1,4	29,4	14,7	-1,3	29,3	0,02	100,9	-2373,2

* z uwagi na wymóg nieidentyfikowalności danych ceny nie podano

Opracował: Andrzej Kamiński

eprasa.pl 5ffe4dc568

Zachodniopomorski Ośrodek
Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach

70 LAT

ZACHODNIOPOMORSKI MAGAZYN ROLNICZY

Specjalistyczne czasopismo dla rolników, doradców, ogrodników i miłośników wsi

ZAMÓW PRENUMERATĘ!
WWW.ZODR.PL

10 razy w roku | praktyczne porady, technologie, ekologia, wieś
Dla rolników i miłośników wsi
Kolportowany przez doradców terenowych ZODR

www.zodr.pl

Warunki prenumeraty

WARUNKI PRENUMERATY W 2026 ROKU
Prenumerata jest prowadzona w 18 PZDR na terenie całego województwa. Roczna cena prenumeraty 1 egz. u doradcy - 40,00 zł, prenumerata pocztowa - 80,00 zł (w przypadku większej ilości egz. prosimy o kontakt z redakcją). Zamówienia na prenumeratę należy przesyłać na adres: redakcja@zodr.pl lub sekretariat.barzkowice@zodr.pl, albo pocztą: ZODR w Barzkowicach, Redakcja 73-134 Barzkowice 2.
Wpłaty na prenumeratę przyjmujemy na konto: Bank Gospodarstwa Krajowego Oddział w Szczecinie 10 1130 1176 0022 2146 6320 0005

ZAMIESZCZENIE REKLAM (CENY BRUTTO)
Reklama w pełnym kolorze:
A4 - pierwsza emisja - 1 300 zł, kolejne - 1100 zł
A5 - pierwsza emisja - 650 zł, kolejne - 600 zł
Artykuł reklamowy A4 - 650 zł
Moduły (1 moduł 45x62 mm) - 50 zł/moduł

PRZYJMOWANIE REKLAM I OGŁOSZEŃ
Treść reklamy wraz ze zleceniem i oświadczeniem, że zleceniodawca zapoznał się z treścią Zasad ogólnych przyjmowania ogłoszeń i reklam... należy przesłać (**do 5. dnia w miesiącu poprzedzającym wydanie)** na adres redakcji. Formularz zlecenia, Zasady ogólne dot. reklamy oraz wymogi techniczne dostępne są na stronie www.zodr.pl/wydawnictwo.

Redakcja nie odpowiada za treść zamieszczonych reklam i ogłoszeń, zastrzega sobie prawo redagowania i skracania nadesłanych tekstów.

Wydawca: ZODR w Barzkowicach, www.zodr.pl
Redakcja: ZODR w Barzkowicach
73-134 Barzkowice 2, tel. 91 479 40 73, 479 40 41
facebook.com/zodr.barzkowice
e-mail: redakcja@zodr.pl
Zespół: Sylwia Lenard (redaktor naczelna) Elżbieta Jarosz-Czerniak, Milena Worach (skład, projekt okładki),
Druk: TOP DRUK Sp. z o.o., sp. k., ul. Nowogrodzka 151a, 18-400 Łomża, nakład 1200 egz.

OGŁOSZENIA ROLNIKÓW

KUPNO

Czyszczalnie do zboża i nasion Pektus, Rofama, CZ Major. Tel. 504 910 322.

Ciągnik Zetor Forterra, agregat uprawowy 3 m, formownica do redlin ziemniaków, sadzarka do ziemniaków talerzowa. Tel. 795 807 728.

Bizon Rekord, BS, Class, sortownik do ziemniaków, pług obrotowy Kverneland Famarol, siewnik zbożowy, agregat siewny, opryskiwacz ciągany na kołach Pilmet. Tel. 790 318 118.

Rozsiewacz wapna rcw Unia Brzeg, dmuchawę do zboża ssąco-tłoczącą POM Augustów, przyczepę rolniczą. Tel. 511 924 809.

Ciągnik Zetor, przystawkę do kukurydzy; siewnik do kukurydzy i rozsiewacz nawozu. Tel. 728 032 907.

SPRZEDAŻ

Gruber Unia Grudziądz 3 m, agregat podorywkowy – maszyna w dobrym stanie, zabezpieczenia sprężynowe, 7 łap, rok. prod. 2008, cena 11 600 zł. Tel. 667 554 356.

Bizon na części, silnik na części, heder nowy typ z wózkiem, silnik na chodzie - super stan, sortownik do ziemniaków rolkowy. Tel. 698 087 689

Kontakt z nami

Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach, 73-134 Barzkowice 2
tel. (91) 479 40 10; 15, (91) 561 37 00
e-mail: sekretariat.barzkowice@zodr.pl, www.zodr.pl

Oddział w Koszalinie, ul. Przemysłowa 8
75-216 Koszalin, tel. (94) 341 87 30
e-mail: koszalin.oddzial@zodr.pl

POWIATOWE ZESPOŁY DORADZTWA ROLNICZEGO

PZDR w Białogardzie, ul. Kisielice Duże 28, 78-200 Białogard
tel. (94) 312 04 10,
e-mail: bialogard.pzdr@zodr.pl

PZDR w Choszcznie, ul. Grunwaldzka 36, 73-200 Choszczno
tel. (95) 765 27 93
e-mail: choszczno.pzdr@zodr.pl

PZDR w Drawsku Pomorskim
ul. Piłsudskiego 21, 78-500 Drawsko Pomorskie
tel. (94) 363 22 64
e-mail: drawsko.pzdr@zodr.pl

PZDR w Gryficach, ul. Wojska Polskiego 57/5, 72-300 Gryfice
tel. (91) 384 71 52
e-mail: gryfice.pzdr@zodr.pl

PZDR w Gryfinie zs. w Baniach, ul. Targowa 19
74-110 Banie, tel. (91) 416 80 62
e-mail: gryfino.pzdr@zodr.pl

PZDR w Goleniowie zs. w Nowogardzie
ul. Wojska Polskiego 67, 72-200 Nowogard
tel. (91) 392 71 75
e-mail: goleniow.pzdr@zodr.pl

PZDR w Kamieniu Pomorskim
ul. Mieszka I 6a, 72-400 Kamień Pomorski
tel. (91) 382 34 98
e-mail: kamien.pzdr@zodr.pl

PZDR w Kołobrzegu
ul. 6 Dywizji Piechoty 60, 78-100 Kołobrzeg
tel. (94) 352 40 30
e-mail: kolobrzeg.pzdr@zodr.pl

PZDR w Koszalinie, ul. Przemysłowa 8, 75-216 Koszalin
tel. (94) 342 79 29
e-mail: koszalin.pzdr@zodr.pl

PZDR w Łobzie, ul. Sikorskiego 6, 73-150 Łobez
tel. (91) 397 09 21
e-mail: lobez.pzdr@zodr.pl

PZDR w Myśliborzu, ul. Spokojna 13, 74-300 Myślibórz
tel. (95) 747 93 51
e-mail: mysliborz.pzdr@zodr.pl

PZDR w Pyrzycach, ul. Kościuszki 26, 74-200 Pyrzyce
tel. (91) 570 48 75
e-mail: pyrzyce.pzdr@zodr.pl

PZDR w Sławnie zs. w Darłowie
ul. Tynieckiego 2, 76-150 Darłowo
tel. (94) 314 00 00
e-mail: slawno.pzdr@zodr.pl

PZDR w Stargardzie
Barzkowice 2, 73-134 Barzkowice
tel. (91) 479 40 33
e-mail: stargard.pzdr@zodr.pl

PZDR w Szczecinku
ul. Witolda Pileckiego 8-9, 78-400 Szczecinek
tel. (94) 374 00 54
e-mail: szczecinek.pzdr@zodr.pl

PZDR w Szczecinie
ul. Smolańska 4, 70-026 Szczecin
tel. (91) 484 51 55
e-mail: szczecin.pzdr@zodr.pl

PZDR w Świdwinie, ul. Kołobrzeska 47, 78-300 Świdwin
tel. (94) 365 35 57,
e-mail: swidwin.pzdr@zodr.pl

PZDR w Wałczu, ul. Chopina 53, 78-600 Wałcz
tel. (67) 258 97 30
e-mail: walcz.pzdr@zodr.pl

Numery kontaktowe do wszystkich doradców dostępne są na stronie www.zodr.pl/kontakt

eprasa.pl 5ffe4dc568

ZAPLANUJ Z NAMI ROK 2026
PEŁEN WYDARZEŃ ROLNICZYCH!

II kwartał 2026 r.

Zachodniopomorska Konferencja Rybacka - **20 marca 2026 r.**

IX Wojewódzki Konkurs Wielkanocny “Wielkanoc z Tradycją”

Warsztaty polowe

Wystawa Ogrodnicza
Barzkowicka Wiosna
9-10 MAJA 2026

IV kwartał 2026 r.

XXIII Forum rolników ekologicznych

XXV edycja Konkursu Wiedzy Ekologicznej

Festiwal Tradycyjnych Potraw Wigilijnych

XXXVIII Barzkowickie Targi Rolne
AGRO POMERANIA
11-13 WRZEŚNIA 2026

BARZKOWICKIE TARGI ROLNE

Do zobaczenia w Barzkowicach!

eprasa.pl 5ffe4dc568

Zachodniopomorski
Ośrodek Doradztwa Rolniczego
w Barzkowicach

70 LAT ZACHODNIOPOMORSKIEGO DORADZTWA ROLNICZEGO

WYSTAWA OGRODNICZA
BARZKOWICKA WIOSNA
9-10 MAJA 2026

WSTĘP WOLNY!

KONTAKT

wystawa@zodr.pl

tel. 91 479 40 52
91 479 40 54

“Zapylacz za wiedzę”
Wygraj drzewko owocowe

eprasa.pl 5ffe4dc568